

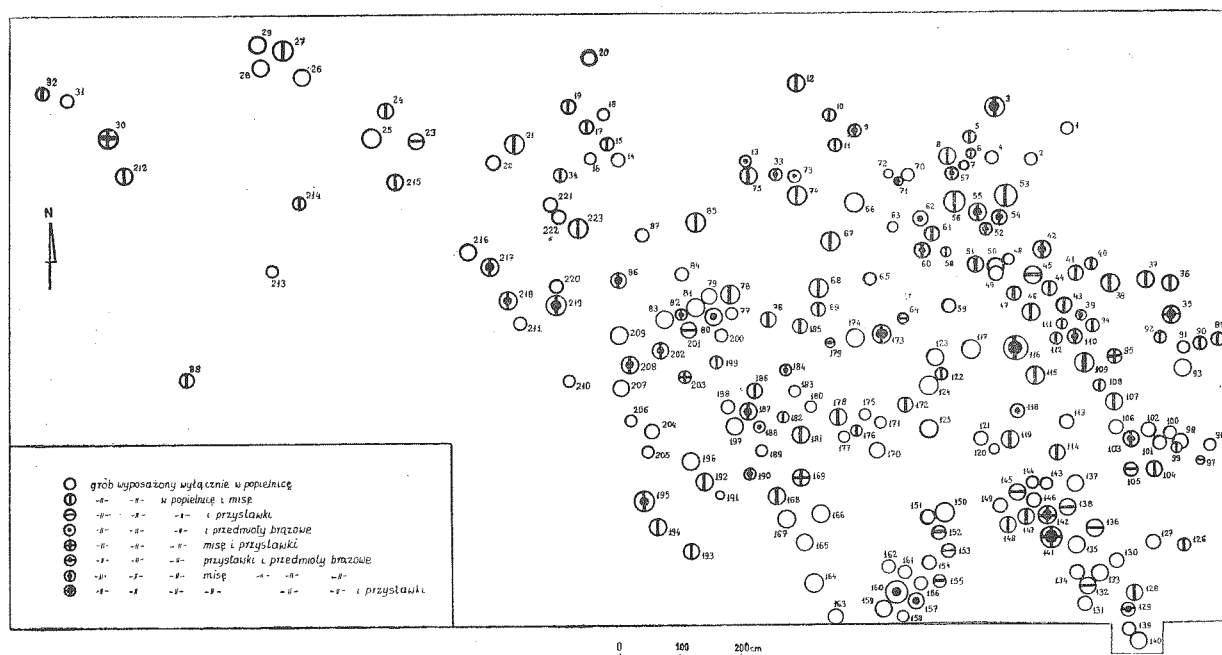
Kazimierz Moskwa

Cmentarzisko ciałopalne kultury łużyckiej w Zbydniowie, gm. Zaleszany, woj. Tarnobrzeg

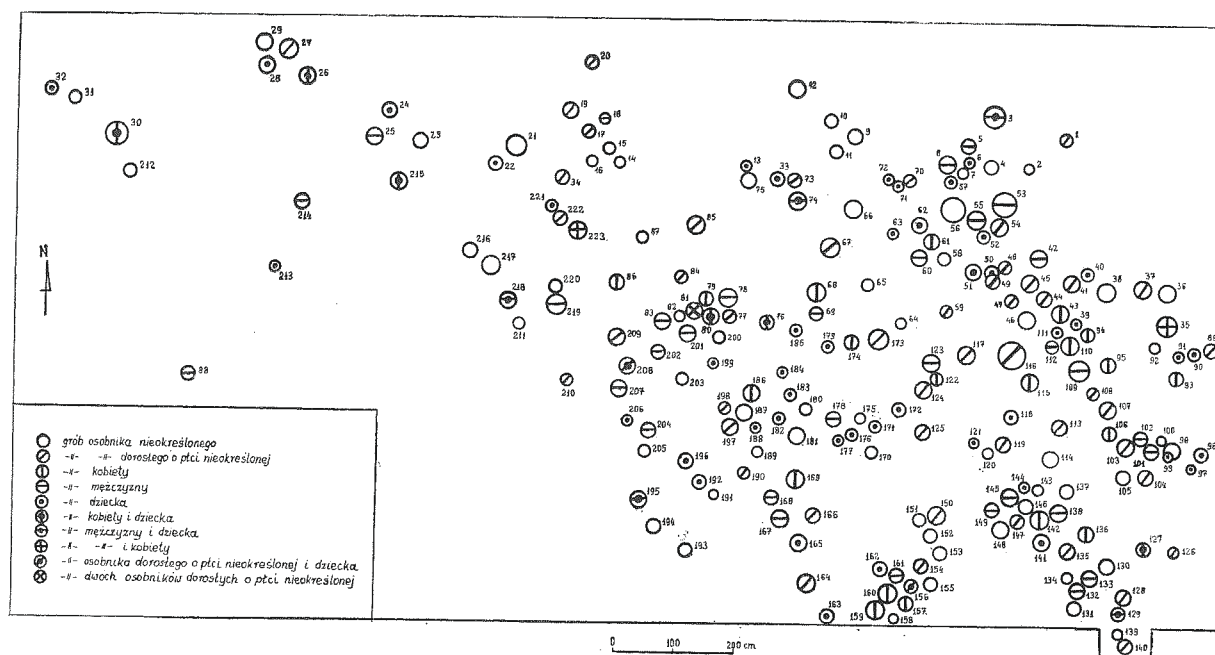
Cmentarzisko będące przedmiotem niniejszego opracowania znajduje się około 1 km na południowy wschód od zabudowań wsi Zbydniów, niedaleko od lewego brzegu Sanu. Pola te zwą się „Myszowe”, a parcele, na których stwierdzono groby stanowią własność Franciszka Szelesta, Izzydora Piechoty i Marii Cygan. Stanowisko niniejsze jest oznaczone numerem 1.

Odkrycia cmentarzyska dokonał w roku 1932 Fr. Szelest. Obiektowi temu poświęcono

kilka wzmianek w prasie i literaturze naukowej¹. W roku 1955 J. Machnik i J. Potocki dokonali inspekcji cmentarzyska², a w związku z jego zagrożeniem i niszczeniem na skutek uprawy ziemi, w roku 1962 autor³ podjął tu ratownicze prace wykopaliskowe. Rozkopano nie całe cmentarzisko, lecz najbardziej zagrożoną jego północną część (4 ary)⁴ i wyeksplorowano 223 groby ciałopalne (Ryc. 1—2). Przy okazji zauważono, że północna część

Ryc. 1. Zbydniów, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Plan rozmieszczenia grobów z uwzględnieniem ich wyposażenia. Oprac. K. Moskwa.

Ryc. 2. Zbydniów, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Plan rozmieszczenia grobów z uwzględnieniem płci i wieku zmarłych. Oprac. K. Moskwa, wg. analizy antropologicznej B. Bugajskiej.

badanego terenu znajduje się w zasięgu wcześnieśnośredniowiecznej osady otwartej.

Wykopalka prowadzona metodą arową. Ary dzielono na ćwiartki, ćwiartki na działki i w obrębie działek o wymiarach $2,5 \times 2,5$ m wykonywano eksplorację i dokumentację. Prace były wizytowane i konsultowane przez prof. dra hab. Rudolfa Jamkę, ówczesnego konsultanta naukowego Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego. Materiały z badań, wraz z dokumentacją, złożono w zbiorach Działu Archeologicznego Muzeum Okręgowego w Rzeszowie.

Szczątki kostne z naszego cmentarzyska poddano analizie antropologicznej, którą w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie wykonała mgr Barbara Bugajska⁵. Wyniki tej analizy, w zakresie wieku i płci zmarłych wykorzystano w niniejszym opracowaniu.

Cmentarzysko w Zbydniowie przedstawia dużą wartość poznawczą dla poszerzenia znajomości problematyki grupy tarnobrzęskiej kultury łużyckiej. Jest ono reprezentatywne dla II fazy rozwojowej tejże grupy⁶.

OPIS GROBÓW I MATERIAŁÓW

Grób 1 (popielnicowy)

Na głębokości 40–65 cm odkryto fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o dość ostro załamanym brzuścu. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, jasnobrunatna. 2. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 2 (popielnicowy)

Na głębokości 35–45 cm natrafiono na drobne ułamki popielnicy ze znikomą ilością przepalonych kości. Ułamki naczynia najpewniej wazowatego o kształcie bliżej nieokreślonym. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia gładka, szara. 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 3 (popielnicowy)

Na głębokości 30–65 cm znajdowała się mocno spękana popielnica z przepalonymi kośćmi i frag-

mentem skrzyta brązowego wewnątrz, nakryta fragmentarycznie zachowaną misą. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lekko wato rozchyloną szyjką, mocno spękane. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnoszara, zewnątrz brunatno-ceglasta. Wysokość 31,6 cm; średnice: otworu 38 cm, brzuśca 38 cm, dna 10,4 cm (Tabl. I, 1). 2. Fragmenty misy profilowanej, z uchem. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, jasnobrunatna. Wysokość zachowana 5 cm, średnica otworu 34 cm. (Tabl. I, 2). 3. Fragment (1/2 obwodu) skrzyta brązowego z okrągłego drutu. Obydwa końce odłamane. Średnica 2 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. I, 3). 4. Kości dwu osobników, w tym: mężczyzny (?) w wieku juvenis oraz dziecka w wieku infans I.

Grób 4 (popielnicowy)

Na głębokości 25–40 cm natrafiono na mocno spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o dość ostro za-

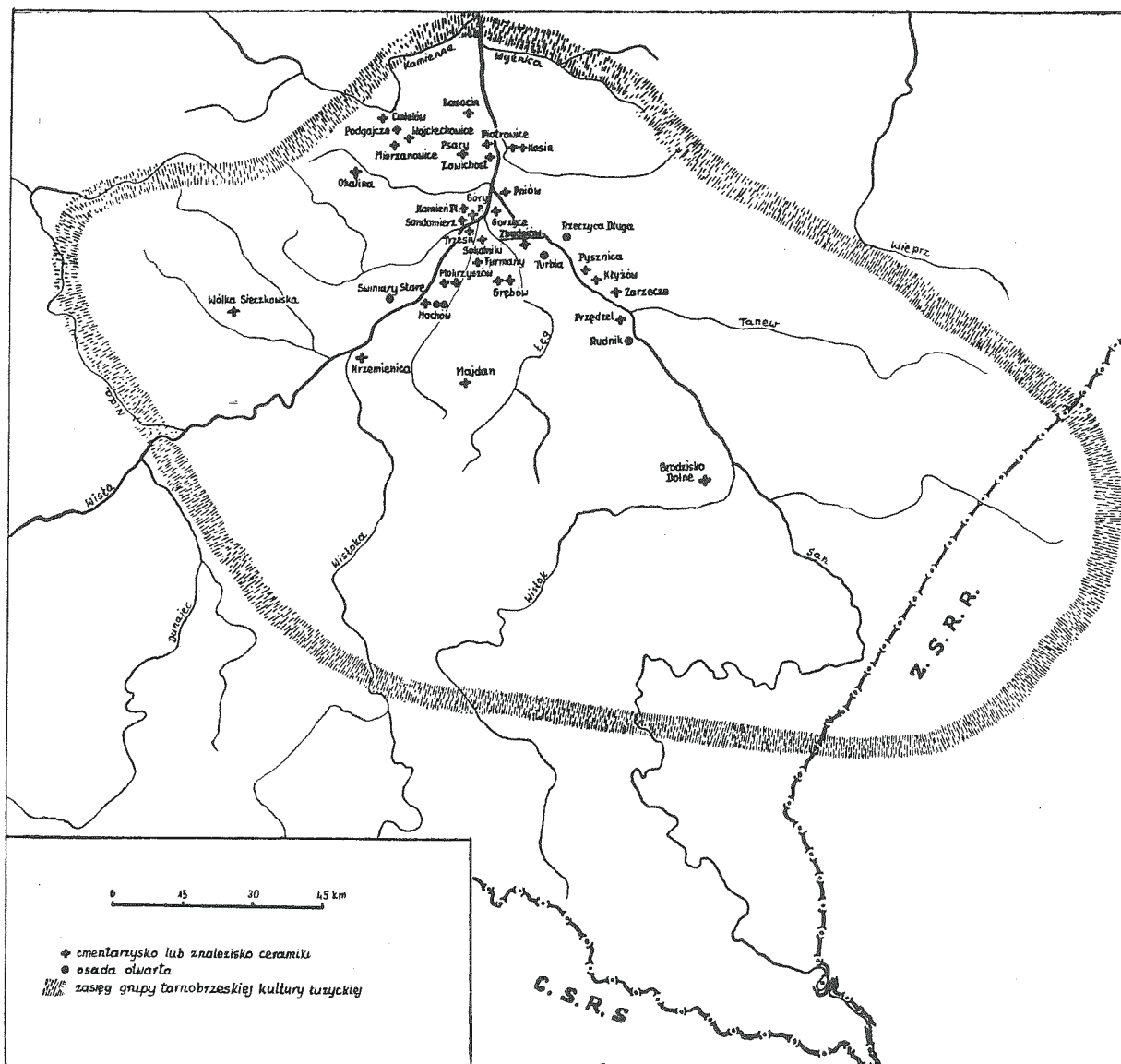
zowatego o zaokrąglonym brzuchu z lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Wysokość 16,5 cm; średnice: otworu 16 cm, brzucha 17,6, dna 6,5 cm (Tabl. I, 4). 2. Dolna część misy o kształcie nieokreślonym. Wysokość zachowana 4,8 cm, średnica dna 6 cm. 3. Kości dziecka w wieku infans I (4—6 lat).

Grób 7 (popielnicowy)

Na głębokości 20—30 cm znajdowała się dolna część popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Dolna część naczyń wazowego o ostro załamany brzuscu. Domieszka drobnziarnista. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Wysokość zachowana 7,5 cm; średnice: brzusca 14,5 cm, dna 8 cm. 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 8 (popielnicowy)

Na głębokości 25–55 cm odkryto splekaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą fragmentami misy. 1. Naczynie wazowe o dość ostro załamany brzuscu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brązno-szara, zewnątrz

Ryc. 3. Osadnictwo II fazy rozwojowej grupy tarnobrzeskiej kultury łużyckiej. Oprac. K. Moskwa.

ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony pasmem zakre-
skowanych, zaplatanych trójkątów. U nasady szyjki
znajdują się przekłute guzki, imitujące ucha, ponadto
dookolna linia ryta, a nad nią rząd dołeczków. Wy-
sokość zachowana 26,8 cm; średnice: brzuśca 28 cm,
dna 9 cm (Tabl. I, 6). 2. Fragmenty misy półkuli-
stej, spłaszczonej, szerokootworowej, z płaskim dnem.
Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka,
brunatno-szara. Wysokość 10,4 cm; średnice: otworu
36 cm, dna 8 cm (Tabl. I, 5). 3. Kości mężczyzny w
wieku dorosłym.

Grób 9 (popielnicowy)

Na głębokości 20—40 cm wystąpiły fragmenty dol-
nej części popielnicy z przepalonymi kośćmi oraz
fragmentem pierścienia brązowego wewnątrz, nakry-
tej spękaną misą. 1. Fragmenty dolnej części naczyn-
nia najpewniej wazowego o kształcie bliżej nieo-
kreślonym. Domieszka piasku. Powierzchnia, wew-
nątrz gładka, ciemnobrunatna, zewnątrz szorstka,
szara. 2. Misa półkulista z płaskim dnem, asymetry-
czna. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gład-
ka, wewnątrz szara, zewnątrz szaro-brunatna. Wyso-
kość 6 cm; średnice: otworu 19 cm, dna 6 cm
(Tabl. I, 7). 3. Fragment zdeformowanego pierścienia,
wykonanego z taśmy brązowej. Długość 3 cm, szer-
okość taśmy 0,2 cm (Tabl. I, 8). 4. Kości osobnika
o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 10 (popielnicowy)

Na głębokości 20—40 cm znajdowała się mocno
uszkodzona popielnica z przepalonymi kośćmi wew-
nątrz, nakryta fragmentami misy. 1. Fragmenty naczy-
nia wazowego o dość ostro załamany brzuscu,
z krótką, prawie cylindryczną szyjką. Domieszka
drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, szaro-bruna-
tna. Wysokość 11 cm; średnice: otworu 16 cm, brzu-
śca 16,8 cm, dna 6 cm (Tabl. I, 9). 2. Fragmenty mi-
sy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziar-
nista. Powierzchnia gładka, brunatno-szara. 3. Kości
osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 11 (popielnicowy)

Na głębokości 35—65 cm odkryto spękaną popiel-
nicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą frag-
mentami misy. 1. Naczynie wazowe o dość ostro
załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato roz-
chyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierz-
chnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz
ciemnoszara. Brzusiec zdobiony jest pasmem zakre-
skowanych, zaplatanych trójkątów. U nasady szyjki
znajdują się pojedyncze przekłute guzki oraz rząd
dołeczków, a poniżej na załomie brzuśca grupy guz-
ków kopulastych. Wysokość 24,8 cm; średnice: otwo-
ru 25,2 cm, brzuśca 27,2 cm, dna 8,4 cm (Tabl. I, 10).
2. Fragmenty misy profilowanej. Domieszka piasku.
Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zew-
nątrz czarna. Średnice: otworu 33,2 cm, brzuśca
26,4 cm (Tabl. I, 11). 3. Kości osobnika o wieku i płci
nieokreślonej.

Grób 12 (popielnicowy)

Na głębokości 25—55 cm wystąpiła spękana po-
pielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakryta
fragmentami misy. 1. Naczynie wazowe o dość
ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, krótką
cylindryczną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Po-
wierzchnia gładka, szaro-brunatna. Brzusiec zdobio-
ny jest grupami skośnych i poziomych kresek. Wy-
sokość 16 cm; średnice: otworu 29,2 cm, brzuśca
33 cm, dna 10 cm (Tabl. I, 12). 2. Fragmenty górnej
części misy półkuliastej. Domieszka piasku. Powierz-
chnia gładka, szaro-brunatna. Średnica otworu
34,6 cm (Tabl. I, 13). 3. Kości osobnika o wieku
i płci nieokreślonej.

Grób 13 (popielnicowy)

Na głębokości 25—38 cm znajdowały się fragmen-

ty popielnicy — czerpaka z przepalonymi kośćmi
i fragmentem skręta brązowego wewnątrz. 1. Frag-
ment czerpaka profilowanego. Domieszka piasku.
Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz
czarna. Średnica otworu 14 cm (Tabl. I, 14). 2. Frag-
ment (1/5 obwodu) skręta z okrągłego drutu brązo-
wego. Grubość drutu 0,1 cm (Tabl. I, 15). 3. Kości
dziecka w wieku infans I (3—4 lata).

Grób 14 (popielnicowy)

Na głębokości 28—45 cm natrafiono na mocno
spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz.
1. Fragmenty naczynia wazowego o zaokrąglonym
brzuscu, przechodzącym w lejkowato rozchyloną
szyjkę. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, sza-
ro-brunatna. Wysokość zachowana 19 cm; średnice:
brzuśca 23,5 cm, dna 8 cm. 2. Kości osobnika o wie-
ku i płci nieokreślonej.

Grób 15 (popielnicowy, symboliczny)

Na głębokości 20—38 cm odkryto spękaną popiel-
nicę — czerpak, bez kości, nakrytą ułamkami misy.
1. Czerpak profilowany o dość ostro załamany
brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyj-
ką, płaskim dnem oraz fragmentarycznie zachowa-
nym uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka,
szaro-brunatna. Brzusiec zdobiony jest pojedynczymi
guzkami. Wysokość 15,5 cm; średnice: otworu i brzu-
śca 18 cm, dna 7 cm (Tabl. I, 16). 2. Ułamki górnej
części misy półkuliastej. Domieszka średnioziarnista.
Powierzchnia szorstka, szara. Średnica otworu 22 cm
(Tabl. I, 17).

Grób 16 (popielnicowy, symboliczny)

Na głębokości 25—40 cm znajdowała się spękana
popielnica, bez kości. 1. Fragmenty naczynia wazo-
wego o zaokrąglonym brzuscu przechodzącym w
lejkowato rozchyloną szyjkę. Domieszka piasku. Po-
wierzchnia szorstka, szara. Wysokość zachowana
10,8 cm; średnice: brzuśca 18 cm, dna 5,6 cm.

Grób 17 (popielnicowy)

Na głębokości 25—45 cm wystąpiła mocno spęka-
na popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz, na-
kryta ułamkami misy. 1. Fragmenty naczynia zaso-
bowego o dość ostro załamany brzuscu, z wyodrę-
bnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka pia-
sku. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Brzusiec
zdobiony jest pasmem zakreśkowanych, zaplatanych
trójkątów. 2. Drobne ułamki misy o kształcie nie-
określonym. Domieszka średnioziarnista. Powierz-
chnia gładka brunatna. 3. Kości osobnika dorosłego
o płci nieokreślonej.

Grób 18 (popielnicowy)

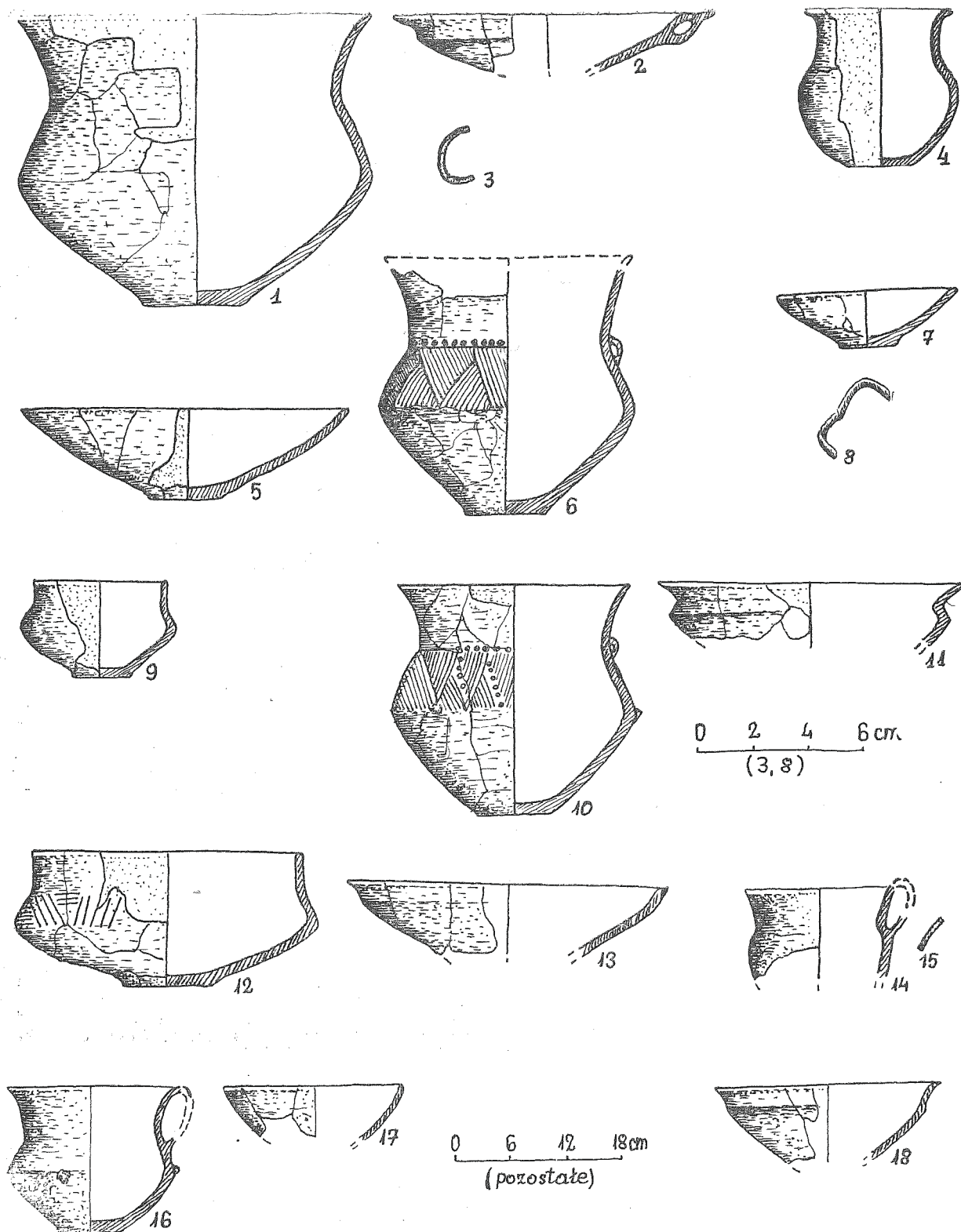
Na głębokości 25—45 cm natrafiono na drobne
ułamki popielnicy, przemieszane z przepalonymi ko-
śćmi. Ułamki naczynia najpewniej wazowego
o kształcie bliżej nieokreślonym. Domieszka piasku.
Powierzchnia gładka, szara. 2. Kości mężczyzny (?)
w wieku dorosłym.

Grób 19 (popielnicowy)

Na głębokości 25—45 cm odkryto przemieszane
z sobą ułamki popielnicy, misy oraz przepalone kości.
1. Drobne ułamki naczynia najpewniej wazowego
o kształcie bliżej nieokreślonym. Domieszka piasku.
Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. 2. Fragmenty
misy profilowanej. Domieszka drobnoziarnista. Po-
wierzchnia gładka, szaro-brunatna. Średnica otworu
24 cm (Tabl. I, 18). 3. Kości osobnika dorosłego (?) o
płci nieokreślonej.

Grób 20 (popielnicowy)

Na głębokości 30—50 cm znajdowały się drobne

TABL. I. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 3 (1—3). Grób 6 (4). Grób 8 (5—6). Grób 9 (7—8). Grób 10 (9). Grób 11 (10—11). Grób 12 (12—13). Grób 13 (14—15). Grób 15 (16—17). Grób 19 (18).

ułamki popielnicy przemieszane z przepalonymi kośćmi. 1. Drobne ułamki naczyń wazowatego o kształcie nieokreślonym. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. 2. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 21 (popielnicowy)

Na głębokości 25—50 cm odkryto mocno spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą fragmentami misy. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Brzusiec zdobiony jest pasmem zakreskowanych, zaplatanych trójkątów. Wysokość zachowana 23 cm; średnice: brzuśca 33 cm, dna 8,5 cm (Tabl. II, 1). 2. Fragmenty dolnej części misy z płaskim dnem, o kształcie bliżej nieokreślonym. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Wysokość zachowana 6 cm, średnica dna 11 cm. 3. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 22 (popielnicowy)

Na głębokości 35—50 cm wystąpiła spękana popielnica — czerpak z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Czerpak profilowany o ostro załamany brzuscu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, płaskim dnem i uchem (utracone). Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, szara. Wysokość 19 cm; średnice: brzuśca 19 cm, dna 8 cm (Tabl. II, 2). 2. Kości dziecka w wieku infans I (1—3 lat).

Grób 23 (popielnicowy)

Na głębokości 40—60 cm znaleziono popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, a obok niej małe naczynko i trzy czapaki. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamany brzuscu z lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia gładka, brunatno-ceglasta. Wysokość 16,5 cm; średnice: otworu 24 cm, brzuśca 22 cm, dna 8,5 cm (Tabl. II, 3). 2. Naczynko doniczkowate. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Wysokość 7 cm; średnice: otworu 11 cm, dna 6 cm (Tabl. II, 4). 3. Czerpak o ściankach stożkowatych, z płaskim dnem i taśmowatym uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz brunatno-ceglasta. Wysokość 4 cm; średnice: otworu 8 cm, dna 3 cm (Tabl. II, 5). 4. Czerpak o ściankach stożkowatych z płaskim dnem i taśmowatym uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, brunatno-ceglasta. Wysokość 6 cm; średnice: otworu 9 cm, dna 4 cm (Tabl. II, 7). 5. Czerpak o ściankach stożkowatych z płaskim dnem i uchem w postaci wałka z podłużnym otworem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, brunatno-szara. Wysokość 3,4 cm; średnice: otworu 5,2 cm, dna 2,8 cm (Tabl. II, 6). 6. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 24 (popielnicowy)

Na głębokości 40—60 cm odkryto mocno spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą fragmentami misy. 1. Dolna część naczynia wazowatego o zaokrąglonym brzuscu. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz ceglasta z szarymi plamami. Wysokość zachowana 9,5 cm; średnice: brzuśca 16,5 cm, dna 9 cm. 2. Fragmenty misy stożkowato-półkulistej z płaskim dnem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, brunatno-szara. Wysokość 6 cm; średnice: otworu 22,7 cm, dna 7,5 cm (Tabl. II, 8). 3. Kości dziecka w wieku infans I (zgon okołoporodowy).

Grób 25 (popielnicowy)

Na głębokości 40—60 cm wystąpiła spękana dolna część popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Dolna część naczynia wazowatego o dość ostro załamany brzuscu. Domieszka piasku. Powierzchnia

gładka, brunatno-ceglasta. Wysokość zachowana 18 cm; średnice: brzuśca 33 cm, dna 9,2 cm. 2. Kości mężczyzny w wieku adultus-maturus.

Grób 26 (popielnicowy)

Na głębokości 30—60 cm znajdowała się mocno spękana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Brzusiec zdobiony jest pasmem lekko skośnych kresek na przemian z dołeczkami. U nasady szyjki znajduje się dookólna linia ryta, a na łańcuch brzuśca grupy guzków kopulastych. Wysokość 30 cm; średnice: otworu 32 cm, brzuśca 28 cm, dna 8,5 cm (Tabl. II, 9). 2. Kości dwu osobników, w tym kobiety w wieku adultus i dziecka w wieku infans I.

Grób 27 (popielnicowy)

Na głębokości 40—60 cm odkryto bardzo silnie spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą ułamkami misy. 1. Drobne ułamki naczyń wazowatego o ostro załamany brzuscu. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. 2. Fragmenty misy profilowanej. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnobrunatna, zewnątrz jasnobrunatna. Średnice: otworu 40 cm, brzuśca 37 cm. 3. Kości osobnika w wieku adultus o płci nieokreślonej.

Grób 28 (popielnicowy)

Na głębokości 40—65 cm znajdowała się popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o dość łagodnie załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Brzusiec zdobiony jest kompozycją grup skośnych kresek z krataczką, dołeczkami i krótkimi listewkami. U nasady szyjki znajdują się małe ucha oraz dookólna linia ryta. Wysokość 24 cm; średnice: otworu 28,5 cm, brzuśca 27,2 cm, dna 8 cm (Tabl. II, 10). 2. Kości osobnika w wieku infans II — juvenis o płci nieokreślonej.

Grób 29 (popielnicowy)

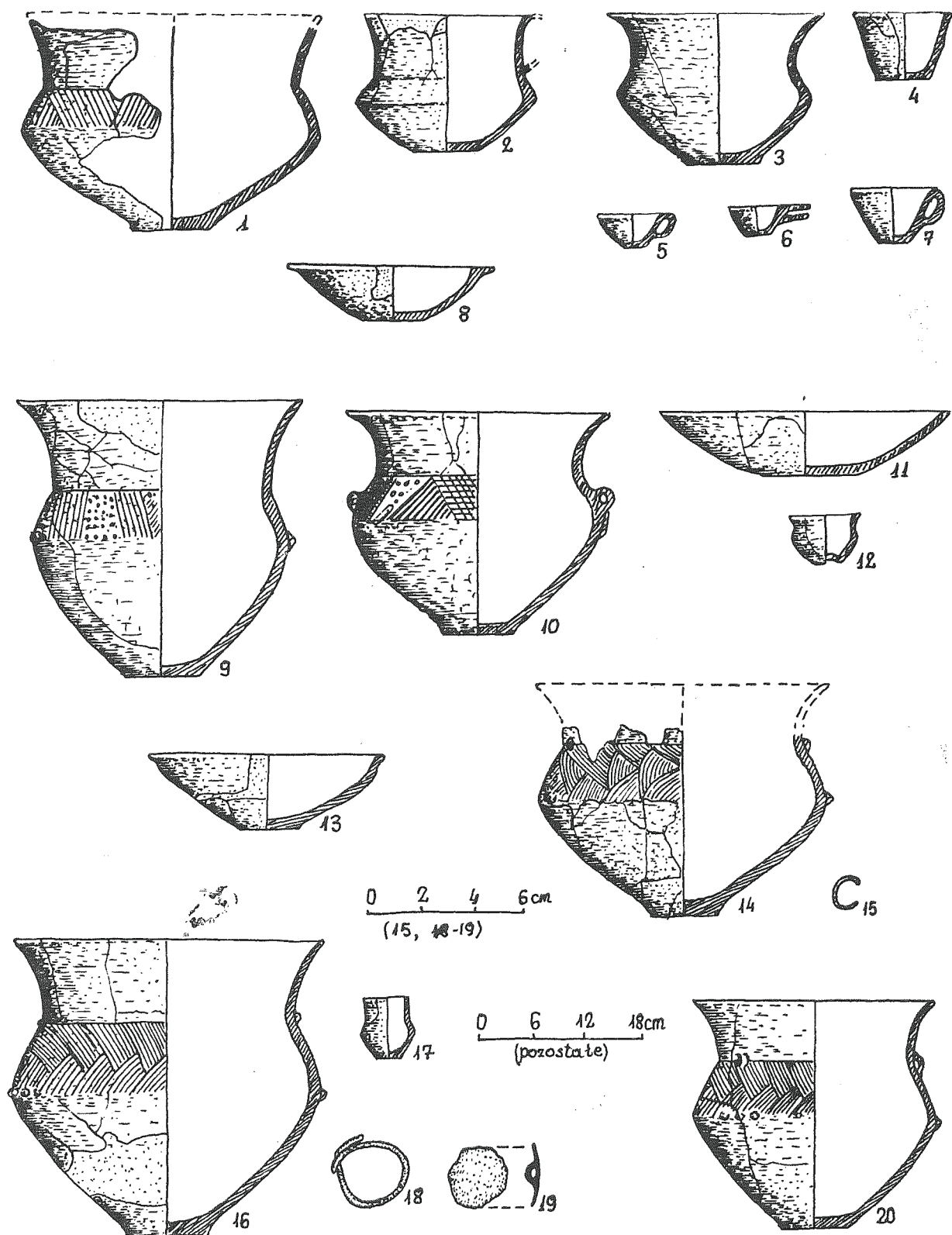
Na głębokości 35—55 cm wystąpiła mocno spękana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o zaokrąglonym brzuscu. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia brzośka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz brunatno-ceglasta. Wysokość zachowana 27,2 cm; średnice: brzuśca 30 cm, dna 9 cm. 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 30 (popielnicowy)

Na głębokości 50—65 cm natrafiono na ułamki popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytej fragmentami misy, a obok małą miseczką. 1. Ułamki naczynia wazowatego o kształcie nieokreślonym. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Średnica dna 10 cm. 2. Fragmenty misy półkulistej z płaskim dnem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Wysokość 7 cm; średnice: otworu 32 cm, dna 11 cm (Tabl. II, 11). 3. Miseczka profilowana z dnem lekko wgiętym do środka. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Wysokość 5,5 cm; średnice: otworu 8,5 cm, brzuśca 8 cm, dna 2 cm (Tabl. II, 12). 4. Kości dwu osobników, w tym kobiety w wieku maturus i dziecka w wieku infans I.

Grób 31 (popielnicowy)

Na głębokości 30—50 cm odkryto ułamki popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Ułamki naczynia o kształcie nieokreślonym. Domieszka droбно-

TABL. II. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 21 (1). Grób 22 (2). Grób 23 (3-7). Grób 24 (8). Grób 26 (9). Grób 28 (10). Grób 30 (11-12). Grób 32 (13). Grób 33 (14-15). Grób 35 (16-19). Grób 36 (20).

ziarnista. Powierzchnia gładka, brunatno-szara. 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 32 (popielnicowy)

Na głębokości 35–55 cm wystąpiła spękana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz, a obok niej fragmenty misy. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o zaokrąglonym brzuścu. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, brunatno-ceglasta. Wysokość zachowana 14 cm; średnice: brzuśca 18 cm, dna 7,2 cm. 2. Fragmenty misy stożkowato-półkulistej, z płaskim dnem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Wysokość 8 cm; średnice: otworu 26 cm, dna 6,5 cm (Tabl. II, 13). 3. Kości dziecka w wieku infans I (4–6 lat).

Grób 33 (popielnicowy)

Na głębokości 40–65 cm natrafiono na spękana popielnicę z przepalonymi kośćmi i skrzepem brązowym wewnątrz, nakrytą ułamkami misy. 1. Uszkodzone naczynie wazowate o dość ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz ciemno-szara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zakreskowanych czworoboków, pomiędzy którymi znajduje się pasmo zakreskowanych trójkątów. Na załomie brzuśca i u nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki, a ponadto u nasady szyjki dookoła linia ryta. Wysokość zachowana 21 cm, średnice: brzuśca 27 cm, dna 8 cm (Tabl. II, 14). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz ciemnoszara. 3. Fragment (5/6 obwodu) skrzepa z okrągłego drutu brązowego. Średnica 1,2 cm, grubość drutu 0,1 cm (Tabl. II, 15). 4. Kości dziecka w wieku infans II (około 13 lat).

Grób 34 (popielnicowy)

Na głębokości 40–50 cm zauważono mocno spękana popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą fragmentami misy. 1. Ułamki naczynia wazowatego o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz szaro-brunatna. 2. Fragmenty misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia szorstka, ciemnobrunatna. 3. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 35 (popielnicowy)

Na głębokości 30–65 cm odkryto spękana popielnicę z przepalonymi kośćmi, brązowym skrzepem i wiórkami guziczkowatymi wewnątrz, nakrytą fragmentami misy, a obok niej naczynko miniaturowe. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zakreskowanych, zaplatanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookoła linia ryta, a na załomie brzuśca grupy guzków kopulastych. Wysokość 32 cm; średnice: otworu 33,6 cm, brzuśca 33,6 cm, dna 10 cm (Tabl. II, 16). 2. Fragmenty misy z płaskim dnem, o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia szorstka, szaro-brunatna. Wysokość zachowana 5,5 cm, średnica dna 12 cm. 3. Miniaturowe naczynko o dość ostro załamanym brzuścu z cylindryczną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, brunatno-szara. Wysokość 6,4 cm; średnice: otworu 5 cm, brzuśca 5,4 cm, dna 3 cm (Tabl. II, 17). 4. Skrzep z okrągłego drutu brązowego, z końcami założonymi za siebie. Średnica 2,5 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. II, 18). 5. Brązowy wiorek guziczkowaty, z uszkiem dwustronnie przymocowanym. Średnica 2,3 cm (Tabl. II, 19). Kości dwu osobników w wieku maturus, w tym mężczyzny i kobiety.

Grób 36 (popielnicowy)

Na głębokości 30–60 cm zauważono spękana popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą resztkami misy. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, brunatna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zakreskowanych, zaplatanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze przekłute guzki oraz dookoła linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków kopulastych. Wysokość 26 cm; średnice: otworu 26,4 cm, brzuśca 26,4 cm, dna 8 cm (Tabl. II, 20). 2. Resztki misy o kształcie nieokreślonym, zupełnie rozmokniętej i zniszczonej. 3. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 37 (popielnicowy)

Na głębokości 20–50 cm natrafiono na spękana popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą mocno spękana misą. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zakreskowanych, zaplatanych czworoboków oraz zygzakami. U nasady szyjki znajdują się małe przekłute guzki oraz dookoła linia ryta. Wysokość 25 cm; średnice: otworu 26 cm, brzuśca 26 cm, dna 9 cm (Tabl. III, 1). 2. Fragmenty misy profilowanej o dość ostro załamanym brzuścu. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, brunatno-szara. Wysokość zachowana 9 cm; średnice: brzuśca 23 cm, dna 5,8 cm. 3. Kości osobnika w wieku adultus o płci nieokreślonej.

Grób 38 (popielnicowy)

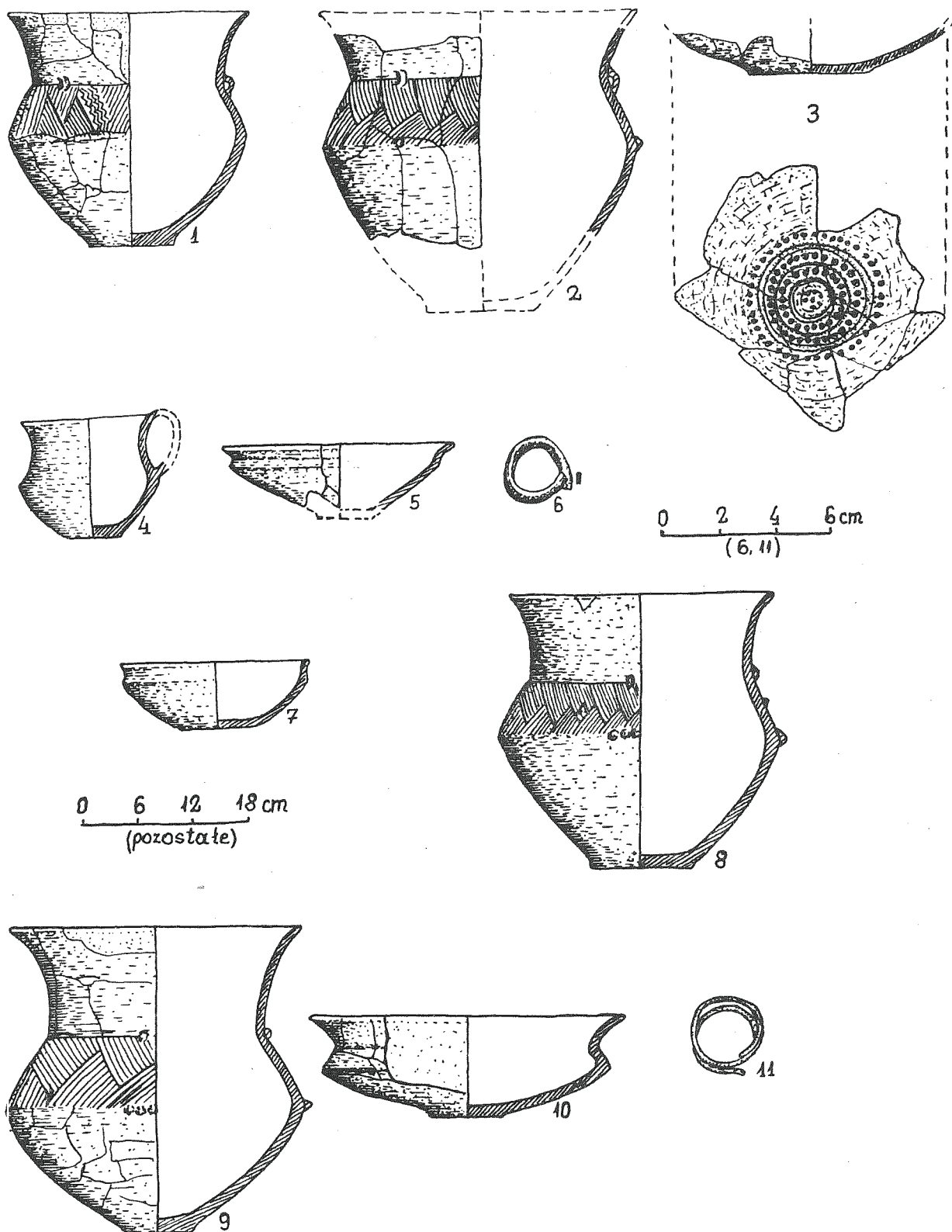
Na głębokości 30–65 cm odkryto mocno spękana popielnicę z przepalonymi kośćmi, nakrytą fragmentami misy. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o dość ostro załamanym brzuścu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, ciemnoszara. Brzusiec zdobiony jest dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się małe przekłute guzki oraz dookoła linia ryta, a na załomie brzuśca guzki kopulaste. Średnica brzuśca 34 cm (Tabl. III, 2). Fragmenty misy najpewniej profilowanej z dnem płaskim. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, ciemnoszara. Dno zdobione jest współśrodkowymi kołami uformowanymi na przemian z linii rytých i dołeczków. Wysokość zachowana 4,5 cm, średnica dna 13,6 cm (Tabl. III, 3). 3. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 39 (popielnicowy)

Na głębokości 30–50 cm znaleziono popielnicę — czerpak z przepalonymi kośćmi oraz pierścieniem brązowym wewnątrz, nakrytą fragmentami misy. 1. Czerpak profilowany o dość ostro załamanym brzuścu, przechodzącym w lejkowato rozchyloną szyjkę, z płaskim dnem i taśmowatym uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia dość gładka, brunatno-szara. Wysokość 12,5 cm; średnice: otworu 14,5 cm, brzuśca 15 cm, dna 6 cm (Tabl. III, 4). 2. Fragmenty misy profilowanej. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz brunatno-szara. Średnice: otworu 25 cm, brzuśca 22 cm (Tabl. III, 5). Pierścień wykonany z wąskiej lecz dość grubej taśmy brązowej, z końcami założonymi za siebie. Średnica 2 cm, szerokość taśmy 0,3 cm (Tabl. III, 6). 4. Kości dziecka w wieku infans I.

Grób 40 (popielnicowy)

Na głębokości 35–50 cm wystąpiła mocno spękana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakryta misą. 1. Fragmenty popielnicy wazowatej o kształcie nieokreślonym. Domieszka piasku. Powierz-

TABL. III. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 37 (1). Grób 38 (2-3). Grób 39 (4-6). Grób 40 (7). Grób 41 (8). Grób 42 (9-11).

chnia starannie wygładzona, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Średnica brzuśca 14 cm. 2. Misa profilowana o dość ostro załamany brzuścu, przechodzącym w lekko łukowatą, prawie cylindryczną szyjkę, z dnem płaskim. Domieszka piasku. Powierzchnia dość gładka, brunatna. Wysokość 8,3 cm; średnice: otworu 20 cm, dna 7,5 cm (Tabl. III, 7). 3. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 41 (popielnicowy)

Na głębokości 30–65 cm znajdowała się popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakryta ułamkami misy. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuścu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz czarna. Brzusiec zdobiony jest dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta, a na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość 29,6 cm; średnice: otworu 28 cm, brzuśca 30 cm, dna 9,4 cm (Tabl. III, 8). 2. Drobne ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia wewnątrz gładka, brunatna, zewnątrz szorstka, ciemnobrunatna. 3. Kości osobnika w wieku adultus o płci nieokreślonej.

Grób 42 (popielnicowy)

Na głębokości 30–65 cm odkryto popielnicę z przepalonymi kośćmi oraz skrzepem brązowym wewnątrz, nakrytą fragmentem misy. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuścu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, ciemnoszara. Brzusiec zdobiony jest dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta, a na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość 33,7 cm; średnice: otworu 32 cm, brzuśca 33 cm, dna 7,2 cm (Tabl. III, 9). 2. Fragmenty misy profilowanej o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem płaskim. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, czarna. Wysokość 10,8 cm; średnice: otworu 34 cm, dna 10 cm (Tabl. III, 10). 3. Skrzep z okrągłego drutu brązowego o 2 1/5 zwoja. Średnica 2,5 cm, grubość drutu 0,2 cm, (Tabl. III, 11). 4. Kości mężczyzny w wieku dorosłym.

Grób 43 (popielnicowy)

Na głębokości 35–70 cm znaleziono spekaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą fragmentami misy. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuścu z wyodrębnioną lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec zdobiony jest dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta. Wysokość 32,4 cm; średnice: otworu 30 cm, brzuśca 30,8 cm, dna 9 cm (Tabl. IV, 1). 2. Fragmenty misy profilowanej o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym oraz z uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, brunatna. Dno zdobione jest współśrodkowymi kołami uformowanymi z linii rytanych oraz dołeczków. Wysokość 13,5 cm, średnica otworu 29 cm (Tabl. IV, 2). 3. Kości kobiety (?) w wieku juvenis-adultus.

Grób 44 (popielnicowy)

Na głębokości 35–65 cm odkryto mocno spekaną popielnicę z przepalonymi kośćmi, nakrytą ułamkami misy. 1. Drobne ułamki naczynia wazowatego o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, jasnobrunatna. 3. Kości osobnika w wieku maturus-senilis o płci nieokreślonej.

Grób 45 (popielnicowy)

Na głębokości 35–60 cm wystąpiła fragmentarycznie zachowana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz i małym naczynkiem obok. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamanym brzuścu z wyodrębnioną lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Średnice: otworu 24 cm (Tabl. IV, 3). 2. Naczynko wazowate o dość ostro załamanym brzuścu z wyodrębnioną, cylindryczną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, brunatno-szara. Wysokość 9,4 cm; średnice: otworu 9 cm, brzuśca 11 cm, dna 4,2 cm (Tabl. IV, 4). 3. Kości osobnika w wieku adultus o płci nieokreślonej.

Grób 46 (popielnicowy)

Na głębokości 35–60 cm natrafiono na spekaną popielnicę — misę ze znikomą ilością przepalonych kości, nakrytą również spekaną misą. 1. Misa profilowana o ostro załamanym brzuścu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym i uchem (utracone). Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Dno jest zdobione współśrodkowymi kołami, uformowanymi z linii rytanych i dołeczków. Wysokość 13,2 cm; średnice: otworu 24 cm, brzuśca 22 cm (Tabl. IV, 5). 2. Misa jak wyżej opisana. Wysokość 15 cm; średnice: otworu 29 cm, brzuśca 30 cm (Tabl. IV, 6). 3. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 47 (popielnicowy)

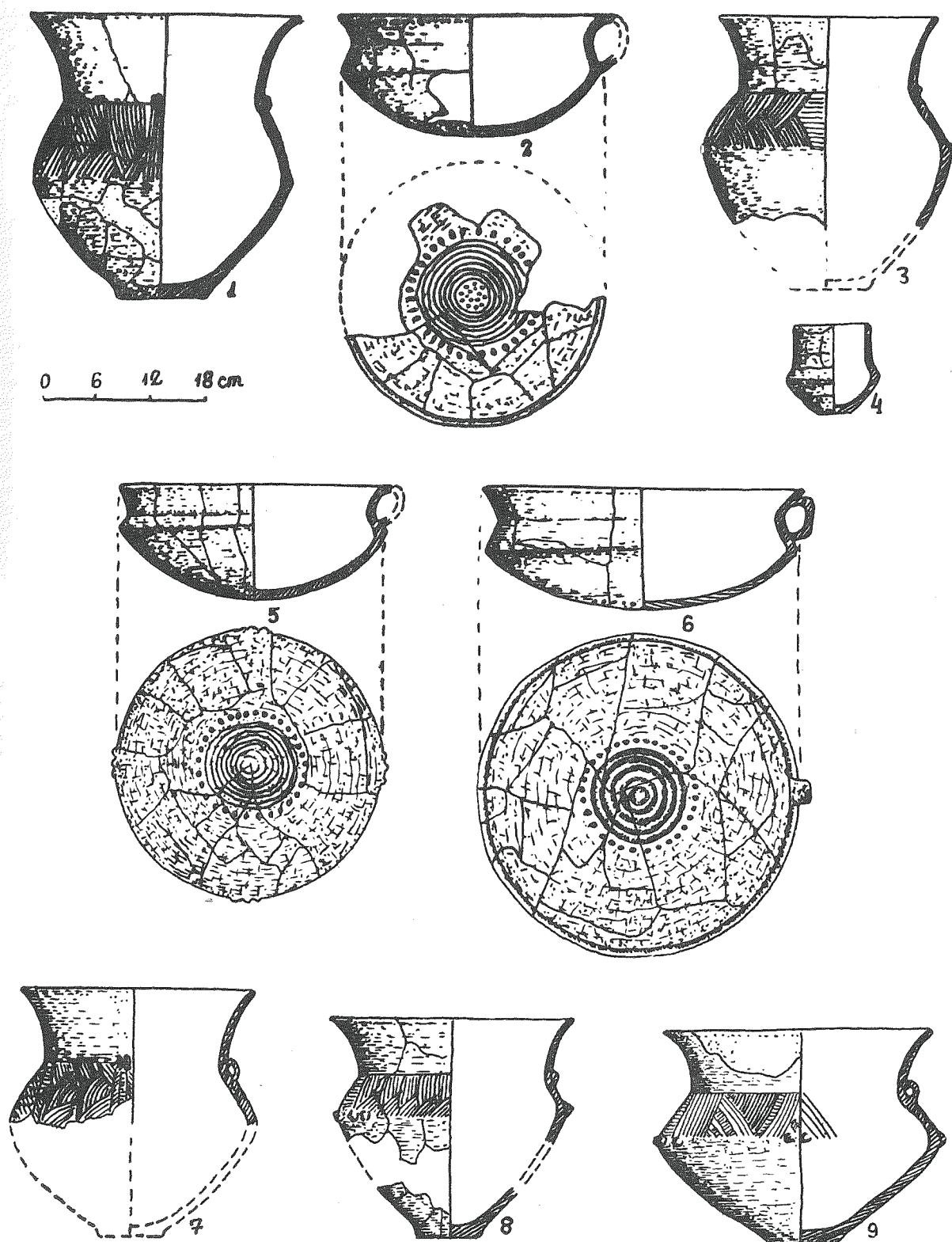
Na głębokości 30–55 cm znaleziono fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytej drobnymi ułamkami misy. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o dość łagodnie załamanym brzuścu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków — pomiędzy którymi znajduje się pasmo zakreskowanych trójkątów, ponadto zygzakami. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze, przekłute guzki oraz dookólna linia ryta. Średnice: otworu 25,4 cm, brzuśca 27,2 cm (Tabl. IV, 7). 2. Drobne ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia szorstka. 3. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 48 (popielnicowy)

Na głębokości 35–50 cm odkryto mocno spekaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, odwróconą dnem do góry. 1. Fragmenty naczynia o kształcie nieokreślonym. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. 2. Kości osobnika w wieku juvenis-adultus o płci nieokreślonej.

Grób 49 (popielnicowy)

Na głębokości 25–45 cm odkryto mocno spekaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, ułożoną na boku, z otworem zwróconym ku wschodowi. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamanym brzuścu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnobrunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość 23 cm; średnice: otworu 25,2 cm, brzuśca 23 cm, dna 7,2 cm (Tabl. IV, 8). 2. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

TABL. IV. ZBYDNIOW, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 43 (1—2). Grób 45 (3—4). Grób 46 (5—6). Grób 47 (7). Grób 49 (8). Grób 51 (9).

Grób 50 (popielnicowy)

Na głębokości 45–55 cm, pod grobem 49, znajdowała się zgnieciona popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz, odwrócona dnem do góry. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamany brzuścu. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnoszara, zewnątrz brunatna. Brzusiec zdobiony jest pasmem pionowych kresek. Średnica brzuśca 18,5 cm. 2. Kości dziecka w wieku infans I (4–6 lat).

Grób 51 (popielnicowy)

Na głębokości 30–60 cm wystąpiła spękana popielnica z przepalonymi kośćmi, odwrócona dnem do góry, nakryta fragmentami misy. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuścu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, ciemnoszara z brunatnymi plamami. Brzusiec jest zdobiony kompozycją grup skośnych kresek. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze, przekłute guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załomie grupy guzków. Wysokość 22,4 cm; średnice: otworu 30 cm, brzuśca 31,6 cm, dna 8 cm (Tabl. IV, 9). 2. Fragmenty misy stożkowato-półkulistej z płaskim dnem. Domieszka piasku. Powierzchnia szorstka, wewnątrz czarna, zewnątrz szaro-brunatna. Wysokość zachowana 26,4 cm, średnica dna 6 cm. 3. Kości dziecka w wieku infans I.

Grób 52 (popielnicowy)

Na głębokości 25–40 cm znaleziono spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi i małym skrzętem brązowym wewnątrz, nakrytą spękaną misą. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuścu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Wysokość 10,5 cm; średnice: otworu 14 cm, brzuśca 12 cm, dna 5,3 cm (Tabl. V, 1). 2. Fragmenty misy profilowanej o dość ostro załamany brzuścu, z lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnoszara, zewnątrz szaro-brunatna. Wysokość 7 cm; średnice: otworu 16 cm, brzuśca 13 cm, dna 5 cm (Tabl. V, 2). 3. Skrzęt z okrągłego drutu brązowego (być może fragment paciorka „salta leone”?) o 1 1/3 zwoja. Średnica 0,6 cm, grubość drutu 0,1 cm (Tabl. V, 3). 4. Kości dziecka w wieku infans I (2–4 lata).

Grób 53 (popielnicowy)

Na głębokości 30–65 cm odkryto spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą spękaną misą. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuścu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Brzusiec jest zdobiony pasmami grup skośnych kresek, na przemian z dołeczkami. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze przekłute guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość 29,8 cm; średnice: otworu 42,5 cm, brzuśca 38,8 cm, dna 11 cm (Tabl. V, 5). 2. Misa półkulista z lekko wywiniętą krawędzią, szerokootworowa, z dnem płaskim. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, brunatno-szara. Wysokość 9,2 cm; średnice: otworu 34 cm, dna 7,6 cm (Tabl. V, 4). 3. Kości mężczyzny w wieku adultus-maturus.

Grób 54 (popielnicowy)

Na głębokości 20–50 cm znajdowała się mocno spękaną popielnicą z przepalonymi kośćmi i skrzętem brązowym wewnątrz, nakrytą drobnymi ułamkami misy. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamany brzuścu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów. U nasady szyjki znajduje się dookólna linia

ryta. Średnice: otworu 30 cm, dna 10,8 cm. 2. Drobné ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. 3. Skrzęt z taśmy brązowej o przekroju soczewki jednostronnie wypukłej, ze stykającymi się końcami. Średnica 1,4 cm, grubość taśmy 0,2 cm (Tabl. V, 6). 4. Kości osobnika w wieku maturus o płci nieokreślonej.

Grób 55 (popielnicowy)

Na głębokości 20–45 cm odkryto fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi i dwoma ogniwami łańcuszka wewnątrz, nakrytej fragmentami misy. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamany brzuścu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków i grupami zygzaków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze przekłute guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Średnica brzuśca 34 cm (Tabl. V, 7). 2. Fragmenty misy profilowanej o ostro załamany brzuścu z wyodrębnioną lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz czarna. Dno jest zdobione współśrodkowymi kołami, uformowanymi z linii rytých i dołeczków. Wysokość 10 cm; średnice: otworu 34 cm, brzuśca 33,2 cm (Tabl. V, 8). 3. Dwa ogniw łańcuszka z okrągłego drutu brązowego. Długość 1,4 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. V, 9). 4. Kości mężczyzny (?) w wieku adultus.

Grób 56 (popielnicowy)

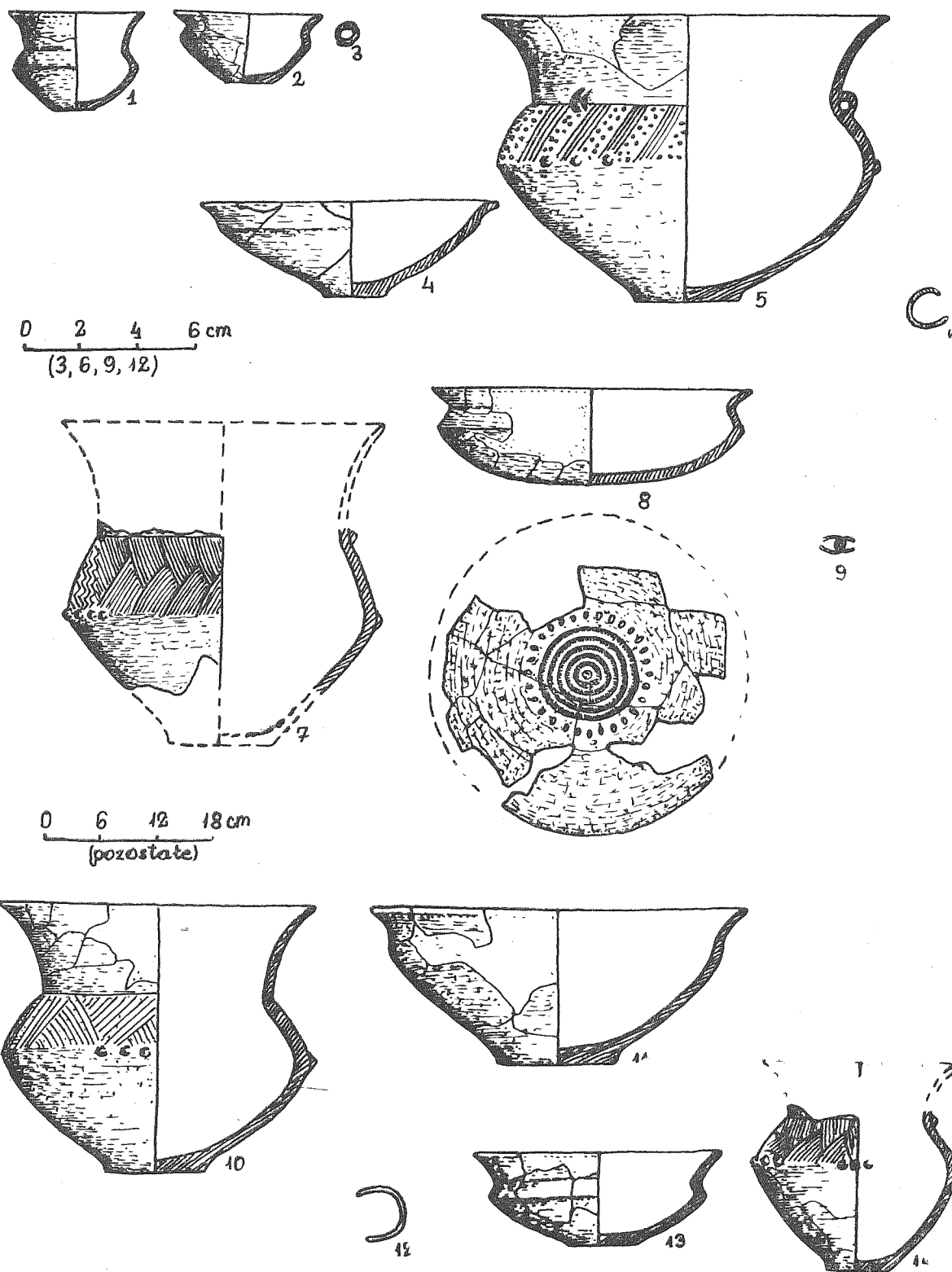
Na głębokości 20–55 cm natrafiono na spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi, nakrytą fragmentami misy. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów. Na załomie brzuśca znajdują się grupy guzków, a u nasady szyjki dookólna linia ryta. Wysokość 28,2 cm; średnice: otworu 31 cm, brzuśca 33 cm, dna 9,3 cm (Tabl. V, 10). 2. Fragmenty misy profilowanej o zaokrąglonym brzuścu, z lejkowato rozchyloną szyjką, lekko spłaszczoną górną krawędzią, dnem płaskim. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-ceglasta, zewnątrz szara. Wysokość 16,4 cm; średnice: otworu 39 cm, dna 11 cm (Tabl. V, 11). 3. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 57 (popielnicowy)

Na głębokości 20–45 cm odkryto mocno spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi i fragmentem skrzęta brązowego wewnątrz, nakrytą spękaną misą. 1. Uszkodzone naczynie wazowate o ostro załamany brzuścu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta, a na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość około 22 cm; średnice: brzuśca 22,8 cm, dna 7 cm (Tabl. V, 14). 2. Misa profilowana o ostro załamany brzuścu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem płaskim. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz szara. Wysokość 10 cm; średnice: otworu 26 cm, dna 9,6 cm (Tabl. V, 13). 3. Skrzęt o 3/4 zwoja z okrągłego drutu brązowego z obydwojoma końcami odłamanymi. Średnica 2 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. V, 12). 4. Kości osobnika w wieku infans II (około 12 lat) o płci nieokreślonej.

Grób 58 (popielnicowy)

Na głębokości 35–50 cm znajdowała się popielnica — czerpak z przepalonymi kośćmi, nakryta

TABL. V. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 52 (1—3). Grób 53 (4—5). Grób 54 (6). Grób 55 (7—9). Grób 56 (10—11). Grób 57 (12—14).

ułankami misy. 1. Czerpak profilowany o ostro załamany brzuscu z wyodrębnioną, prawie cylindryczną szyjką, dnem płaskim i taśmowatym uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, szara. Na załomie brzusca znajdują się pojedyncze guzki. Wysokość 12,5 cm; średnice: otworu 16,8 cm, brzusca 18 cm, dna 6,2 cm (Tabl. VI, 1). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. 3. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 59 (popielnicowy)

Na głębokości 35—45 cm odkryto ułamki popielnicy — misy wraz z przepalonymi kośćmi. 1. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia, wewnątrz gładka, ciemno-brunatna, zewnątrz szorstka, jasnobrunatna. 2. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 60 (popielnicowy)

Na głębokości 35—60 cm wystąpiła popielnica z przepalonymi kośćmi i skrzepem brązowym wewnątrz, nakryta fragmentami misy. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamanym brzuscu z wyodrębnioną, najpewniej cylindryczną szyjką (wylew zniszczony). Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz brunatna. Wysokość zachowana 23 cm; średnice: brzusca 26 cm, dna 9 cm (Tabl. VI, 2). Misa półkuliasta, spłaszczona szerokootworowa, z płaskim dnem. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz szara. Wysokość 7 cm; średnice: otworu 31,2 cm, dna 7 cm (Tabl. VI, 4). 3. Dwuzwojowy skręt z okrągłego drutu brązowego, z jednym końcem zwężonym, drugim ułamanym. Średnica 1,8 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. VI, 3). 4. Kości mężczyzny w wieku maturus-senilis.

Grób 61 (popielnicowy)

Na głębokości 45—75 cm natrafiono na spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą fragmentami misy. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuscu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz szaro-brunatna. Brzusiec zdobiony jest pasmem grup skośnych kresiek w kompozycji z grupami dołeczków, występujących także w rzędach u nasady szyjki. Na załomie brzusca znajdują się grupy guzków. Wysokość 26 cm; średnice: otworu 26 cm, brzusca 29,6 cm, dna 10 cm (Tabl. VI, 5). Fragmenty misy profilowanej o dość ostro załamanym brzuscu, z krótką, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkuliastym oraz z uchem. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, ciemnoszara. Wysokość 10 cm; średnice: otworu 30 cm, dna 12 cm (Tabl. VI, 6). 3. Kości kobiety w wieku adultus.

Grób 62 (popielnicowy)

Na głębokości 35—60 cm wystąpiła spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi i pierścieniem brązowym wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuscu. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, czarna. Wysokość zachowana 21 cm; średnice: brzusca 28 cm, dna 9 cm (Tabl. VI, 7). 2. Pierścień z taśmy brązowej ze stykającymi się końcami. Średnica 1 cm, szerokość taśmy 0,2 cm (Tabl. VI, 8). 3. Kości dziecka w wieku infans II (7—9 lat).

Grób 63 (popielnicowy)

Na głębokości 40—55 cm znaleziono spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o zaokrąglonym brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz jasnobrunatna. Wysokość 11,6 cm; średnice:

otworu 14,5 cm, brzusca 15 cm, dna 6,5 cm (Tabl. VI, 9). 3. Kości dziecka w wieku infans I.

Grób 64 (popielnicowy)

Na głębokości 25—40 cm odkryto przemieszane z sobą ułamki popielnicy z przepalonymi kośćmi oraz czerpak. 1. Drobne ułamki naczynia wazowatego o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz ciemnoszara. 2. Czerpak półkuliasty z płaskim dnem i taśmowatym uchem (utrącone). Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Wysokość 4,2 cm; średnice: otworu 8,4 cm, dna, 3,2 cm (Tabl. VI, 10). 3. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 65 (popielnicowy)

Na głębokości 30—45 cm natrafiono na spękaną i spłaszczoną popielnicę ze znikomą ilością przepalonych kości. 1. Ułamki naczynia wazowatego o ostro załamanym brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów. 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 66 (popielnicowy)

Na głębokości 40—65 cm wystąpiła mocno spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamanym brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz brunatno-szara. Brzusiec jest zdobiony pasmem grup pionowych i poziomych kresiek. U nasady szyjki znajdują się wałkowate ucha. Wysokość 25,4 cm; średnice: otworu 36 cm, brzusca 34,5 cm, dna 10 cm (Tabl. VI, 11). 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 67 (popielnicowy)

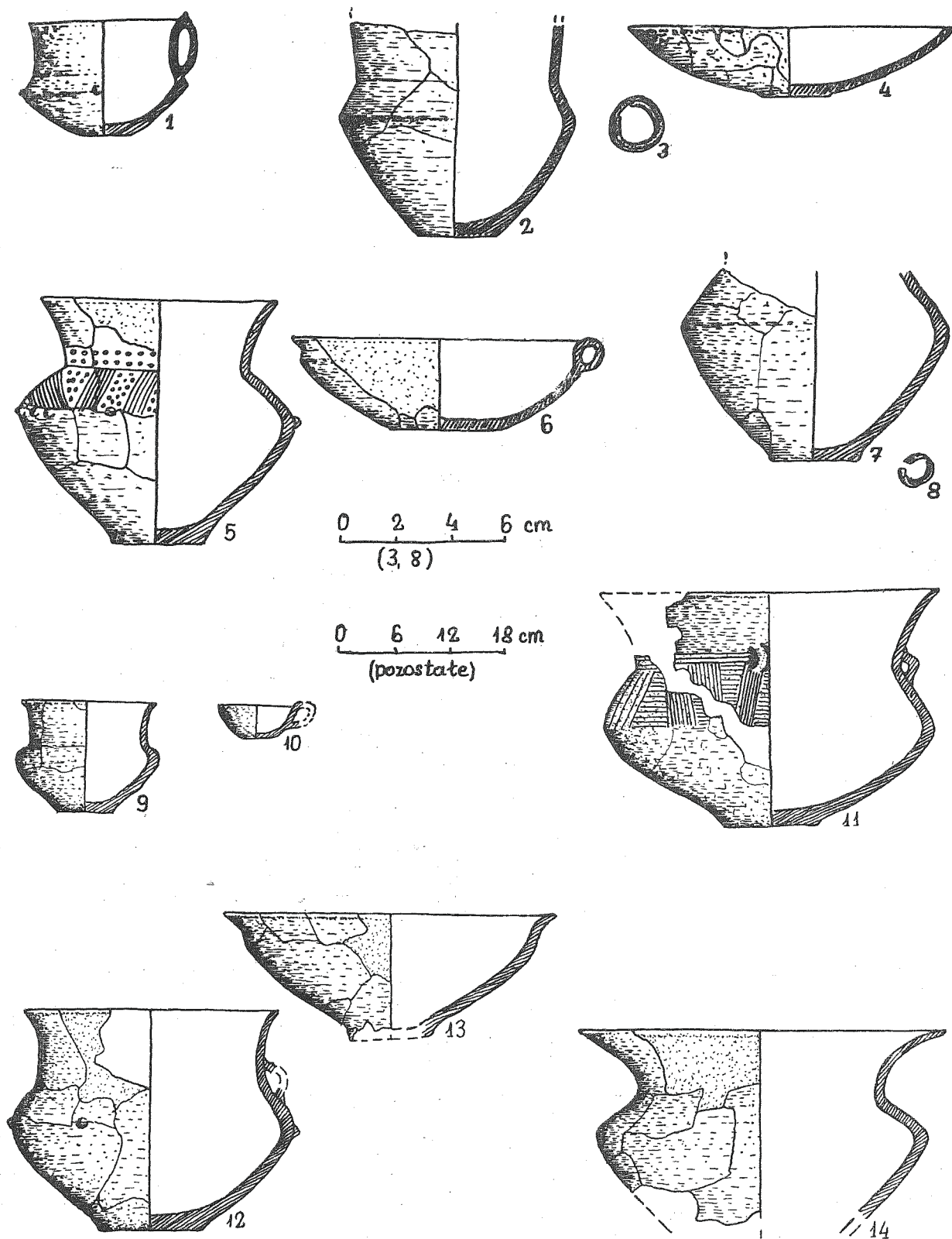
Na głębokości 35—65 cm znaleziono spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą fragmentami misy. 1. Naczynie wazowate o zaokrąglonym brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, szara. Na załomie brzusca znajdują się pojedyncze guzki, a u nasady szyjki małe wałkowate ucha. Wysokość 23 cm; średnice: otworu 27,2 cm, brzusca 30,6 cm, dna 11 cm (Tabl. VI, 12). 2. Fragmenty misy profilowanej o zaokrąglonym brzuscu z lejkowato rozchyloną szyjką, dnem płaskim. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, ciemnoszara. Wysokość 12 cm; średnice: otworu 36 cm, dna 8,8 cm (Tabl. VI, 13). 3. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 68 (popielnicowy)

Na głębokości 35—60 cm odkryto fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi, nakrytej ułankami misy. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o dość ostro załamanym brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia gładka, brunatno-szara. Średnice: otworu 40 cm, brzusca 36 cm (Tabl. VI, 14). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. 3. Kości kobiety (?) w wieku dorosłym.

Grób 69 (popielnicowy)

Na głębokości 30—45 cm natrafiono na spękaną i zgniecioną popielnicę z przepalonymi kośćmi, nakrytą ułankami misy. 1. Dolna część naczynia wazowatego o zaokrąglonym brzuscu. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Wysokość zachowana 14,2 cm; średnice: brzusca 27 cm, dna 8 cm (Tabl. VII, 1). Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka piasku. Powierzchnia szorstka,

TABL. VI. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 58 (1). Grób 60 (2-4). Grób 61 (5-6). Grób 62 (7-8). Grób 63 (9). Grób 64 (10). Grób 66 (11). Grób 67 (12-13). Grób 68 (14).

2 — Materiały...

wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. 3. Kości mężczyzny (?) w wieku dorosłym.

Grób 70 (popielnicowy)

Na głębokości 30—45 cm wystąpiła mocno spękana i zgnieciona popielnica z przepalonymi kośćmi. 1. Ułamki naczynia o kształcie nieokreślonym. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz ciemnoszara. 2. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 71 (popielnicowy)

Na głębokości 30—45 cm odkryto przemieszane z sobą ułamki popielnicy, misy i przepalone kości, a wśród nich skręt brązowy. 1. Drobne ułamki naczynia o kształcie nieokreślonym. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia brunatno-szara, wewnątrz szorstka, zewnątrz chropowata. 2. Drobne ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, jasnobrunatna. 3. Skręt z okrągłego drutu brązowego o 1 1/3 zwoja. Średnica 1,7 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. VII, 2). 4. Kości dziecka w wieku infans I (5—6 lat).

Grób 72 (popielnicowy)

Na głębokości 30—45 cm natrafiono na drobne ułamki popielnicy, przemieszane z przepalonymi kośćmi. 1. Drobne ułamki naczynia o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia szaro-brunatna, wewnątrz dość gładka, zewnątrz chropowata. 2. Kości dziecka w wieku infans I.

Grób 73 (popielnicowy)

Na głębokości 28—40 cm odkryto fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi oraz blaszką brązową wewnątrz. 1. Fragmenty naczynia wazowego o dość ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów. Wysokość zachowana 15 cm; średnice: brzuśca 28,8 cm, dna 8 cm. 2. Blaszka brązowa o kształcie nieregularnym (być może fragment guzika?). Wymiary: 1,4×0,5 cm (Tabl. VII, 3). 3. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 74 (popielnicowy)

Na głębokości 25—60 cm natrafiono na spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą lekko spękaną misą. 1. Smukłe naczynie wazowe o dość łagodnie załamanym brzuscu z prawie cylindryczną szyjką. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia szorstka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz brunatna. Wysokość zachowana 30,6 cm; średnice: brzuśca 26,5 cm, dna 8 cm (Tabl. VII, 5). 2. Misa profilowana o lekko załamanym brzuscu, spłaszczonej górnej krawędzi, dnie płaskim, z taśmowatym uchem. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Wysokość 11,4 cm; średnice: otworu 35 cm, dna 9 cm (Tabl. VII, 4). 3. Kości dwu osobników, w tym mężczyzny w wieku adultus-maturus i dziecka w wieku infans I (około 3 lat).

Grób 75 (popielnicowy)

Na głębokości 30—50 cm wystąpiła lekko spękana popielnica — czerpak ze znikomą ilością przepalonych kości, nakryta misą, a obok fragment czerpaka. 1. Czerpak profilowany o zaokrąglonym brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem płaskim i taśmowatym uchem. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia gładka, brunatna. U nasady szyjki znajduje się dookoła linia ryta, a poniżej, na brzuscu grupy skośnie rytych, dość głębokich kresiek

oraz dołeczki odcisnięte stempelkiem. Ucho jest zdobione dwoma liniami rytymi oraz dołkami i guzkami. Wysokość 14 cm; średnice: otworu 20,8 cm, brzuśca 19 cm, dna 8 cm (Tabl. VII, 6). 2. Misa półkulista z płaskim dnem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, brunatno-szara. Wysokość 7,8 cm; średnice: otworu 23 cm, dna 6,8 cm (Tabl. VII, 7). 3. Fragment czerpaka o kształcie nieokreślonym. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. 4. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 76 (popielnicowy)

Na głębokość 30—60 cm znaleziono spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą uławkami misy. 1. Naczynie wazowe o ostro załamanym brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Brzusiec jest zdobiony zaplatanymi, zakreskowanymi trójkątami, czworobokami i dołeczkami. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze przekłute guzki, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość 25,5 cm; średnice: otworu 31,2 cm, brzuśca 30 cm, dna 8 cm (Tabl. VII, 8). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia, wewnątrz starannie wygładzona, szaro-brunatna, zewnątrz gładka, ciemnoszara. 3. Kości dwu osobników, w tym kobiety w wieku juvenis-adultus i dziecka w wieku infans I.

Grób 77 (popielnicowy)

Na głębokości 25—50 cm odkryto fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty naczynia wazowego o zaokrąglonym brzuscu z prawdopodobnie lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych zakreskowanych trójkątów. Średnica brzuśca 25 cm (Tabl. VII, 9). 2. Kości osobnika w wieku adultus o płci nieokreślonej.

Grób 78 (popielnicowy)

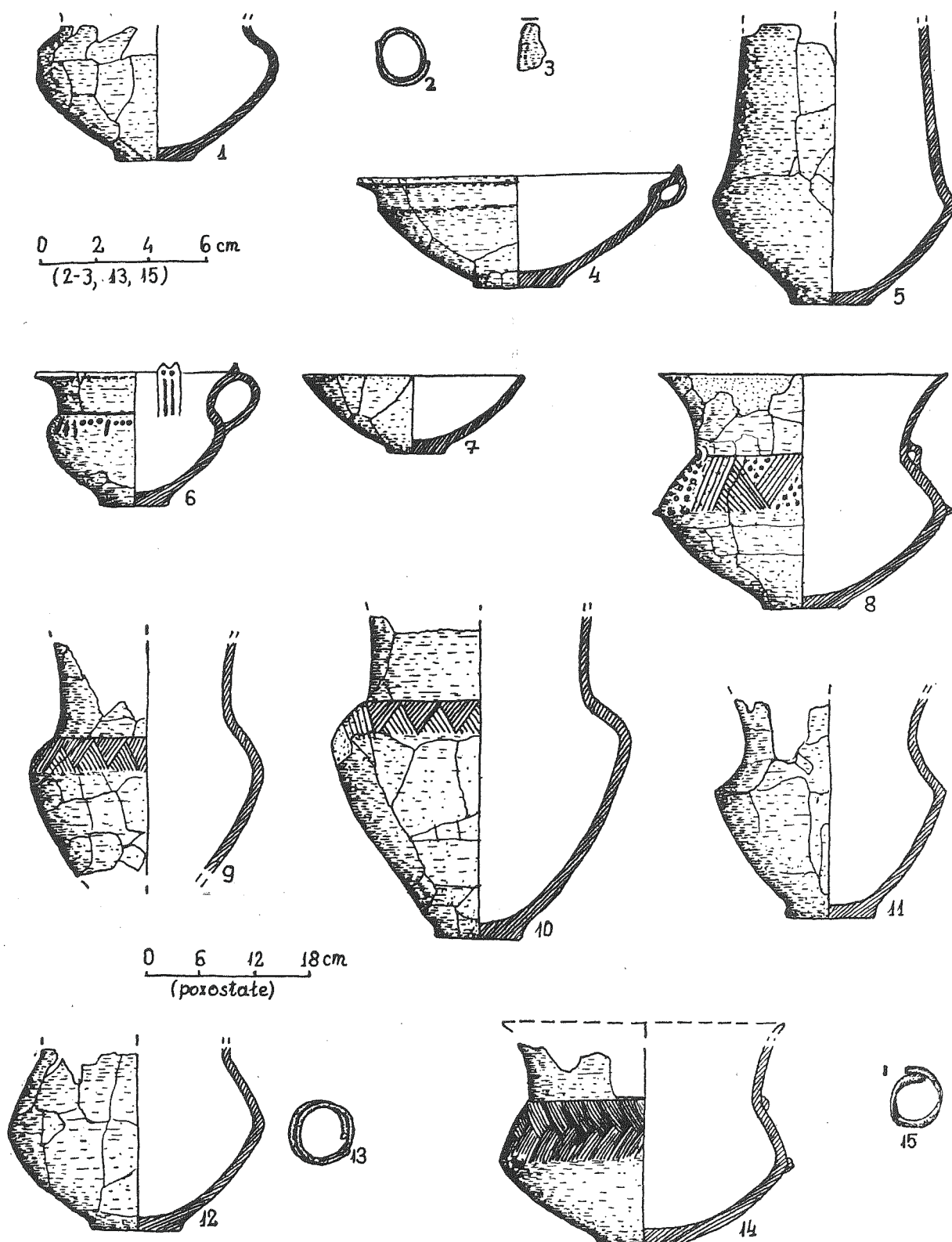
Na głębokości 25—55 cm znajdowała się spękana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakryta uławkami misy. 1. Naczynie wazowe o ostro załamanym brzuscu, z wyodrębnioną, najpewniej rozchyloną lejkowato szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony pasmem zakreskowanych trójkątów. Wysokość zachowana 30,8 cm; średnice: brzuśca 32 cm, dna 9 cm (Tabl. VII, 10). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, jasnobrunatna. 3. Kości mężczyzny w wieku maturus.

Grób 79 (popielnicowy)

Na głębokości 25—55 cm natrafiono na spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowe o ostro załamanym brzuscu z łukowato zwężającą się szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz brunatna. Na brzuscu zachowały się ślady po zaplatanych, zakreskowanych trójkątach. Wysokość zachowana 27,2 cm; średnice: brzuśca 28 cm, dna 9 cm (Tabl. VII, 11). 2. Kości kobiety (?) w wieku adultus-maturus.

Grób 80 (popielnicowy)

Na głębokości 35—55 cm znaleziono mocno spękaną i spłaszczoną popielnicę z przepalonymi kośćmi i skrętem brązowym wewnątrz. 1. Dolna część naczynia wazowego o dość ostro załamanym brzuscu, z wyodrębnioną, prawdopodobnie lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz

TABL. VII. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 69 (1). Grób 71 (2). Grób 73 (3). Grób 74 (4-5). Grób 75 (6-7). Grób 76 (8). Grób 77 (9). Grób 78 (10). Grób 79 (11). Grób 80 (12-13). Grób 81 (14). Grób 82 (15).

ciemnoszara. Wysokość zachowana 19 cm; średnice: brzuśca 28 cm, dna 9,6 cm (Tabl. VII, 12). 2. Dwuzwojowy skręt z okrągłego drutu brązowego. Średnica 2,1 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. VII, 13). 3. Kości dwu osobników, w tym kobiety (?) w wieku dorosłym i dziecka w wieku infans II.

Grób 81 (popielnicowy)

Na głębokości 30—55 cm wystąpiła spękana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz. I. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze przekłute guzki i dookólna linia ryta, a poniżej na załamie brzuśca grupy guzków. Wysokość zachowana 24,6 cm; średnice: brzuśca 35 cm, dna 9 cm (Tabl. VII, 14). 2. Kości dwu osobników dorosłych o płci nieokreślonej. Wyróżniono je na podstawie stwierdzenia trzech kości skalistych.

Grób 82 (popielnicowy)

Na głębokości 40—50 cm odkryto przemieszane z sobą ułamki popielnicy i misy wraz ze znikomą ilością przepalonych kości i pierścieniem brązowym. 1. Drobne ułamki naczynia o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz brunatna. 2. Drobne ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz brunatna. 3. Pierścień z taśmy brązowej z założonymi za siebie końcami. Średnica 1 cm, szerokość taśmy 0,2 cm (Tabl. VII, 15). 4. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 83 (popielnicowy)

Na głębokości 35—70 cm natrafiono na fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków, pomiędzy którymi znajduje się pasmo zakreskowanych trójkątów, posiadających jeden bok zaokrąglony. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze przekłute guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załamie brzuśca grupy guzków. Średnice: otworu 30 cm, brzuśca 36 cm (Tabl. VIII, 1). 2. Kości mężczyzny w wieku adultus-maturus.

Grób 84 (popielnicowy)

Na głębokości 35—55 cm znaleziono fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o dość ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków, pomiędzy którymi znajduje się pasmo zakreskowanych trójkątów. Średnica brzuśca 25 cm (Tabl. VIII, 2). 2. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 85 (popielnicowy)

Na głębokości 35—65 cm wystąpiła spękana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakryta fragmentami misy. 1. Naczynie wazowate o zaokrąglonym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemno-brunatna, zewnątrz brunatna. U nasady szyjki dwie dookólne linie ryte oraz małe wałkowate ucha. Wysokość 26,2 cm; średnice: otworu 36 cm, brzuśca 31 cm, dna 8 cm (Tabl. VIII, 3). 2. Dolna część misy z płaskim dnem, o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnodziarnista.

sta. Powierzchnia ciemnobrunatna, wewnątrz gładka, zewnątrz szorstka. Wysokość zachowana 4,8 cm, średnica dna 8 cm. 3. Kości osobnika w wieku adultus-maturus o płci nieokreślonej.

Grób 86 (popielnicowy)

Na głębokości 30—65 cm odkryto popielnicę z przepalonymi kośćmi i skrętem brązowym wewnątrz, nakrytą ułamkami misy. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, czarna. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej, na załamie brzuśca grupy guzków. Wysokość 29,2 cm; średnice: otworu 29 cm, brzuśca 27,6 cm, dna 8,2 cm (Tabl. VIII, 4). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnobrunatna, zewnątrz czarna. 3. Skręt z okrągłego drutu brązowego z końcami założonymi za siebie. Średnica 2,5 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. VIII, 5). 4. Kości kobiety (?) w wieku adultus.

Grób 87 (popielnicowy)

Na głębokości 35—50 cm wystąpiła dolna część popielnicy ze znikomą ilością przepalonych kości. 1. Dolna część naczynia wazowatego o kształcie nieokreślonym. Domieszka piasku. Powierzchnia brunatno-szara, wewnątrz szorstka, zewnątrz gładka. Wysokość zachowana 10 cm; średnice: brzuśca 20 cm, dna 8,5 cm. 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 88 (popielnicowy)

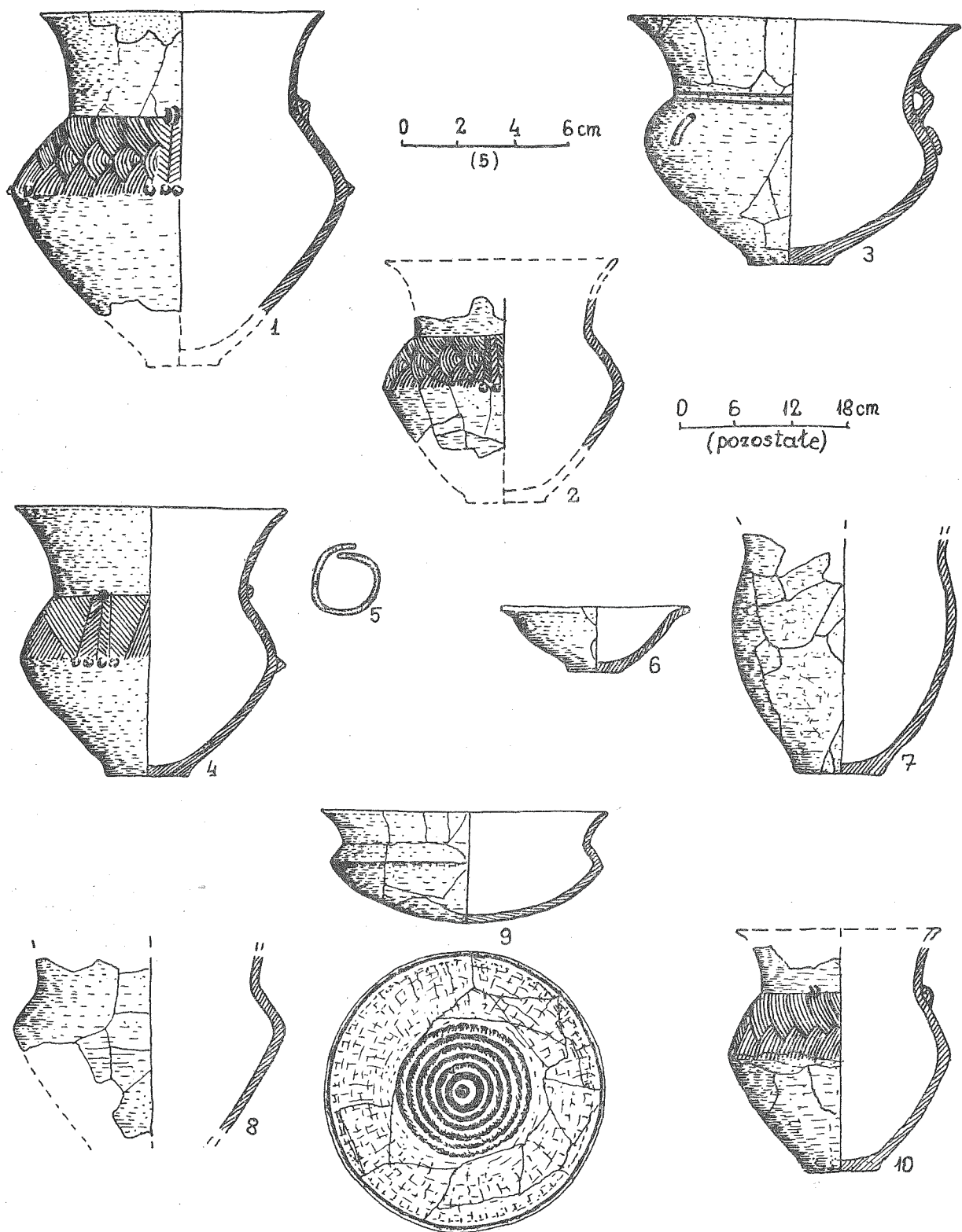
Na głębokości 70—105 cm natrafiono na spękana popielnicę z przepalonymi kośćmi, nakrytą spękana misą. 1. Garnek prawdopodobnie tulipanowaty. Szyjka zniszczona. Domieszka średniodziarnista. Powierzchnia wewnątrz gładka, szaro-brunatna, zewnątrz dość gładka, brunatna. Wysokość zachowana 25,5 cm; średnice: brzuśca 24 cm, dna 10 cm (Tabl. VIII, 7). 2. Misa stożkowato-półkulista z płaskim dnem, górną krawędzią wywiniętą i spłaszczoną. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Wysokość 7 cm; średnice: otworu 20,2 cm, dna 6 cm (Tabl. VIII, 6). 3. Kości mężczyzny w wieku dorosłym.

Grób 89 (popielnicowy)

Na głębokości 35—65 cm wystąpiła spękana i rozgnieciona popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakryta spękana misą. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamany brzuścu z lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz szaro-brunatna. Średnica brzuśca 28 cm (Tabl. VIII, 8). 2. Misa profilowana o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Dno jest zdobione współśrodkowymi kołami uformowanymi z linii rytch. Wysokość 12,5 cm; średnice: otworu 30,2 cm, brzuśca 29 cm (Tabl. VIII, 9). 3. Kości osobnika w wieku juvenis o płci nieokreślonej.

Grób 90 (popielnicowy)

Na głębokości 30—60 cm odkryto spękana popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą ułamkami misy. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnobrunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta.

TABL. VIII. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 83 (1). Grób 84 (2). Grób 85 (3). Grób 86 (4—5). Grób 88 (6—7). Grób 89 (8—9). Grób 90 (10).

na linia ryta. Wysokość zachowana 24,2 cm; średnice: brzuśca 24 cm, dna 7 cm (Tabl. VIII, 10). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ceglasto-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. 3. Kości dziecka w wieku infans I (około 1 rok).

Grób 91 (popielnicowy)

Na głębokości 25—43 cm znaleziono spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Garnek jajowaty o lekko esowatym profilu. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, jasnobrunatna. Wysokość 17,8 cm; średnice: otworu 14 cm, brzuśca 17,6 cm, dna 10 cm (Tabl. IX, 1). 2. Kości dziecka w wieku infans I.

Grób 92 (popielnicowy)

Na głębokości 30—45 cm natrafiono na spękaną popielnicę — czepak, ze znikomą ilością przepalonych kości, nakrytą lekko spękaną misą. 1. Czepak profilowany o dość ostro załamany brzuścu z łukowatą szyjką, dnem płaskim oraz taśmowatym uchem (utracone). Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Wysokość 10 cm; średnice: otworu 12,8 cm, brzuśca 14 cm, dna 7 cm (Tabl. IX, 2). 2. Misa półkulista z płaskim dnem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, jasnobrunatna. Wysokość 11 cm; średnice: otworu 18 cm, dna 7 cm (Tabl. IX, 3). 3. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 93 (popielnicowy)

Na głębokości 30—45 cm wystąpiła mocno spękana i zgnieciona popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Górna część naczynia wazowatego o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookoła linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Średnice: otworu 26 cm, brzuśca 28 cm (Tabl. IX, 4). 2. Kości kobiety (?) w wieku adultus.

Grób 94 (popielnicowy)

Na głębokości 35—60 cm odkryto fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi, nakrytej ułamkami misy. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemno-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookoła linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Średnica brzuśca 26 cm (Tabl. IX, 5). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia szaro-brunatna, wewnątrz szorstka, zewnątrz gładka. 3. Kości kobiety (?) w wieku adultus-maturus.

Grób 95 (popielnicowy)

Na głębokości 35—60 cm znaleziono spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą ułamkami misy, a obok, od strony wschodniej czepak. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookoła linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość 26,2 cm; średnice: otworu 23,5 cm, brzuśca 25,6 cm, dna 8 cm (Tabl. IX, 6). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierz-

chnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz jasnobrunatna. 3. Czepak półkulisty z płaskim dnem i taśmowatym uchem. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, brunatna. Wysokość 4,2 cm; średnice: otworu 9 cm, dna 2 cm (Tabl. IX, 7). 4. Kości kobiety w wieku dorosłym.

Grób 96 (popielnicowy)

Na głębokości 30—50 cm natrafiono na fragmenty popielnicy, przemieszane z przepalonymi kośćmi. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów. 2. Kości dziecka w wieku infans I.

Grób 97 (popielnicowy)

Na głębokości 30—45 cm wystąpiła popielnica z przepalonymi kośćmi, a obok, od strony południowej czepak. 1. Garnek o kształcie mocno zbliżonym do tulipanowatego. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia szorstka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Na największej wyđętości brzuśca znajdują się guzki. Wysokość 13 cm; średnice: brzuśca 15 cm, dna 6 cm (Tabl. IX, 8). 2. Czepak profilowany o dość ostro załamany brzuścu z lejkowato rozchyloną szyjką, dnem płaskim i taśmowatym uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, jasnobrunatna. Wysokość 4 cm; średnice: otworu 9 cm, dna 2,4 cm (Tabl. IX, 9). 3. Kości dziecka w wieku okołoporodowym (do 6 miesięcy).

Grób 98 (popielnicowy)

Na głębokości 30—60 cm odkryto spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą mocno spękaną misą. 1. Dolna część naczynia wazowatego na nóżkach, o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. Wysokość zachowana 21 cm; średnice: brzuśca 24 cm, dna 11 cm (Tabl. IX, 10). 2. Misa profilowana o ostro załamany brzuścu, z krótką, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz szara. Dno jest zdobione współśrodkowymi kołami, uformowanymi z linii rytch. Wysokość 9,5 cm, średnica otworu 33 cm (Tabl. IX, 11). 3. Kości dziecka w wieku infans I (około 2 lata).

Grób 99 (popielnicowy)

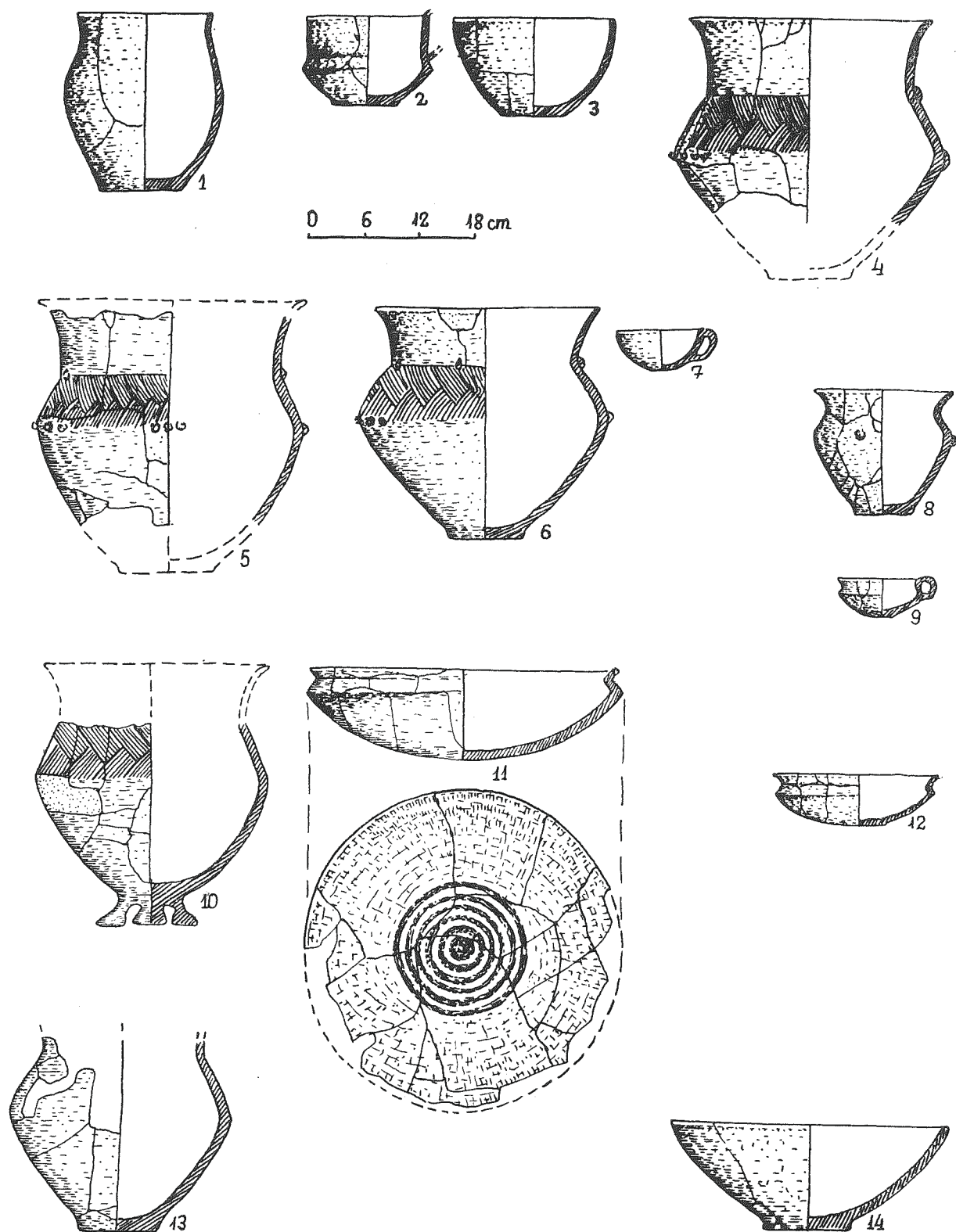
Na głębokości 20—30 cm, na misie grobu 98 znajdowała się popielnica — misa z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Misa profilowana o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem płaskim. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Wysokość 6,5 cm; średnice: otworu 18 cm, dna 6,5 cm (Tabl. IX, 12). 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 100 (popielnicowy)

Na głębokości 30—45 cm natrafiono na fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty naczynia wazowatego z cylindryczną szyjką o kształcie bliżej nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnobrunatna, zewnątrz ciemnoszara. 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 101 (popielnicowy)

Na głębokości 30—50 cm znajdowała się spękana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Na-

TABL. IX. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 91 (1). Grób 92 (2—3). Grób 93 (4). Grób 94 (5). Grób 95 (6—7). Grób 97 (8—9). Grób 98 (10—11). Grób 99 (12). Grób 101 (13). Grób 102 (14).

czynnie wazowate o dość łagodnie załamany brzuścu z prawdopodobnie łukowato zwężającą się szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, brunatno-szara. Wysokość zachowana 12,5 cm; średnice: brzuśca 24 cm, dna 9 cm (Tabl. IX, 13). 2. Kości mężczyzny w wieku adultus-maturus.

Grób 102 (popielnicowy)

Na głębokości 30—45 cm odkryto spękaną popielnicę — misę z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Misa półkulista z dnem płaskim, lekko wyodrębnionym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia, wewnątrz szorstka, brunatna, zewnątrz gładka, brunatno-szara. Wysokość 11,5 cm; średnice: otworu 29,6 cm, dna 8,8 cm (Tabl. IX, 4). 2. Kości mężczyzny (?) w wieku dorosłym.

Grób 103 (popielnicowy)

Na głębokości 30—65 cm znaleziono spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi i fragmentem szpili (?) brązowej wewnątrz, nakrytą spękaną misą. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków oraz guzkami. Wysokość 25,5 cm; średnice: otworu 27,4 cm, brzuśca 30,6 cm, dna 8,4 cm (Tabl. X, 2). 2. Misa profilowana o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym i taśmowatym uchem. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz czarna. Dno jest zdobione współśrodkowymi kołami, uformowanymi z linii rytch i dołeczków. Wysokość 12,5 cm; średnice: otworu 32,6 cm, brzuśca 30 cm (Tabl. X, 1). 3. Fragment szpili (?) z czworograniastego pręta brązowego. Długość zachowana 2,8 cm, grubość 0,3 cm (Tabl. X, 3). 4. Kości osobnika w wieku adultus o płci nieokreślonej.

Grób 104 (popielnicowy)

Na głębokości 35—60 cm natrafiono na fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi, nakryte mocno spękaną misą. 1. Fragmenty dolnej części naczynia wazowatego o brzuścu łagodnie załamanym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz brunatno-ceglasta. Wysokość zachowana 15 cm, średnica dna 10,8 cm (Tabl. X, 4). 2. Misa profilowana o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym, oraz z taśmowatym uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz czarna. Dno jest zdobione współśrodkowymi kołami, uformowanymi z linii rytch i dołeczków. Wysokość 11,55 cm; średnice: otworu 31 cm, brzuśca 28 cm (Tabl. X, 5). 3. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 105 (popielnicowy)

Na głębokości 35—45 cm znajdowała się mocno spękana popielnica — misa z przepalonymi kośćmi, odwrócona dnem do góry, a obok naczynko miniaturowe. 1. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz ciemnoszara. 2. Naczynko miniaturowe, baniaste z dwoma uchami. Domieszka piasku. Powierzchnia dość gładka, brunatna. Wysokość 6,2 cm; średnice: otworu 6 cm, brzuśca 7 cm, dna 3,6 cm (Tabl. X, 6). 3. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 106 (popielnicowy)

Na głębokości 30—50 cm odkryto fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o zaokrąglonym brzuścu, z prawdopodobnie lejkowatą szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz bru-

natna, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookoła linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Średnica brzuśca 24 cm. 2. Kości kobiety (?) w wieku adultus-maturus.

Grób 107 (popielnicowy)

Na głębokości 25—60 cm znaleziono spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą spękaną misą. 1. Naczynie wazowate na nóżkach, o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookoła linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Nóżki są zdobione podwójnymi, pionowymi rzędami dołeczków. Wysokość 24 cm; średnice: otworu 26,2 cm, brzuśca 26 cm, dna 12,4 cm (Tabl. X, 8). 2. Misa profilowana o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym oraz z taśmowatym uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz czarna. Dno jest zdobione współśrodkowymi kołami, uformowanymi z linii rytch i dołeczków. Wysokość 10 cm, średnica otworu 30 cm (Tabl. X, 9). 3. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 108 (popielnicowy)

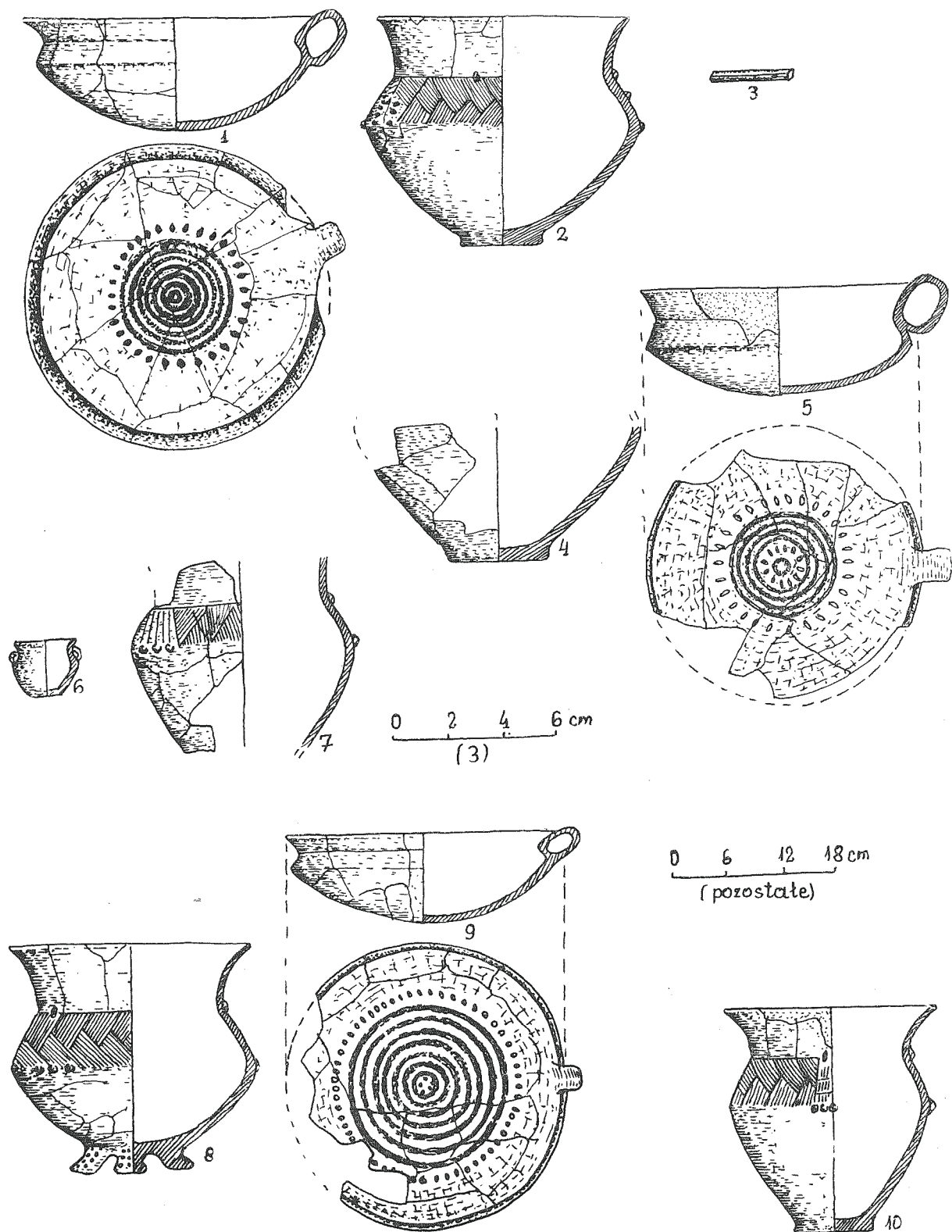
Na głębokości 25—50 cm natrafiono na lekko spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą ułamkami misy. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookoła linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość 23,8 cm; średnice: otworu 23,2 cm, brzuśca 22 cm, dna 8,6 cm (Tabl. X, 10). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. 3. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 109 (popielnicowy)

Na głębokości 35—65 cm znajdowała się spękana popielnica z przepalonymi kośćmi, nakryta spękaną misą. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony zaplatanymi, zakreskowanymi trójkątami. U nasady szyjki znajduje się dookoła linia ryta oraz pojedyncze guzki, występujące również na załomie brzuśca. Wysokość 25,8 cm; średnice: otworu 28 cm, brzuśca 29,4 cm, dna 8 cm (Tabl. XI, 2). 2. Misa profilowana o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym oraz taśmowatym uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Dno jest zdobione współśrodkowymi kołami, uformowanymi z linii rytch. Wysokość 12,6 cm, średnica otworu 32,6 cm (Tabl. XI, 1). 3. Kości mężczyzny (?) w wieku dorosłym.

Grób 110 (popielnicowy)

Na głębokości 40—75 cm odkryto spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi oraz fragmentem skrzela brązowego wewnątrz, nakrytą ułamkami misy. 1. Naczynie wazowate na nóżkach, o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec

TABL. X. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 103 (1—3). Grób 104 (4—5). Grób 105 (6). Grób 106 (7). Grób 107 (8—9). Grób 108 (10).

jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów oraz zygzakami. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej, na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość 32,4 cm; średnice: otworu 30,6 cm, brzuśca 31,5 cm, dna 13,2 cm (Tabl. XI, 3). 2. Ułamki misy (najpewniej profilowanej) z dnem półkulistym. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Dno jest zdobione współśrodkowymi kołami, uformowanymi z linii rytch i docieczków (Tabl. XI, 4). 3. Fragment (1/4 obwodu) skręta z okrągłego drutu brązowego. Grubość drutu 0,1 cm (Tabl. XI, 5). 4. Kości kobiety (?) w wieku adultus.

Grób 111 (popielnicowy)

Na głębokości 35–50 cm znaleziono spękaną popielnicę — czerpak z przepalonymi kośćmi, nakrytą spękaną misą. 1. Czerpak profilowany o dość ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem płaskim oraz taśmowatym uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Wysokość 10,3 cm; średnice: otworu 13 cm, brzuśca 13 cm, dna 5 cm (Tabl. XI, 6). 2. Misa profilowana o dość ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem płaskim. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Wysokość 8 cm; średnice: otworu 19,5 cm, brzuśca 18,2 cm, dna 7,5 cm (Tabl. XI, 7). 3. Kości dziecka w wieku infans I (około 1 roku).

Grób 112 (popielnicowy)

Na głębokości 20–50 cm natrafiono na mocno spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi, nakrytą spękaną misą. 1. Fragmenty naczyń wazowatego o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta. Wysokość 25,6 cm; średnice: otworu 25 cm, brzuśca 26,7 cm, dna 9 cm (Tabl. XI, 8). 2. Misa profilowana o dość łagodnie załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym oraz taśmowatym uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Dno jest zdobione współśrodkowymi kołami, uformowanymi z linii rytch. Wysokość 13,1 cm; średnice: otworu 28 cm, brzuśca 26,4 cm (Tabl. XI, 9). 3. Kości mężczyzny (?) w wieku dorosłym.

Grób 113 (popielnicowy)

Na głębokości 35–45 cm znajdowały się fragmenty dolnej części popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty naczyń o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, ciemnoszara. 2. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 114 (popielnicowy)

Na głębokości 30–65 cm odkryto spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą ułamkami misy. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków oraz zygzakami. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość 28,9 cm; średnice: otworu 26,8 cm, brzuśca 29,4 cm, dna 10 cm (Tabl. XI, 10). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz

brunatno-szara, zewnątrz czarna. 3. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 115 (popielnicowy)

Na głębokości 30–65 cm znaleziono spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi, nakrytą ułamkami misy. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość 32,5 cm; średnice: otworu 30,7 cm, brzuśca 30 cm, dna 8,6 cm (Tabl. XI, 11). 2. Ułamki misy profilowanej o dość łagodnie załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Średnica otworu 34 cm. 3. Kości kobiety w wieku maturus.

Grób 116 (popielnicowy)

Na głębokości 40–65 cm natrafiono na mocno spękaną i spłaszczoną popielnicę z przepalonymi kośćmi i skrętem brązowym wewnątrz, nakrytą spękaną misą. 1. Drobne ułamki naczyń o kształcie bliżej nieokreślonym. Domieszka piasku. Powierzchnia dość gładka, brunatno-szara. 2. Misa półkulista, szerokootworowa, z płaskim dnem. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz brunatna. Wysokość 11,5 cm; średnice: otworu 46 cm, dna 10,5 cm (Tabl. XII, 1). 3. Skręt z okrągłego drutu brązowego, otwarty, nieco zdeformowany. Wymiary: 1,3 i 1,8 cm, grubość drutu 0,1 cm (Tabl. XII, 2). 4. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 117 (popielnicowy)

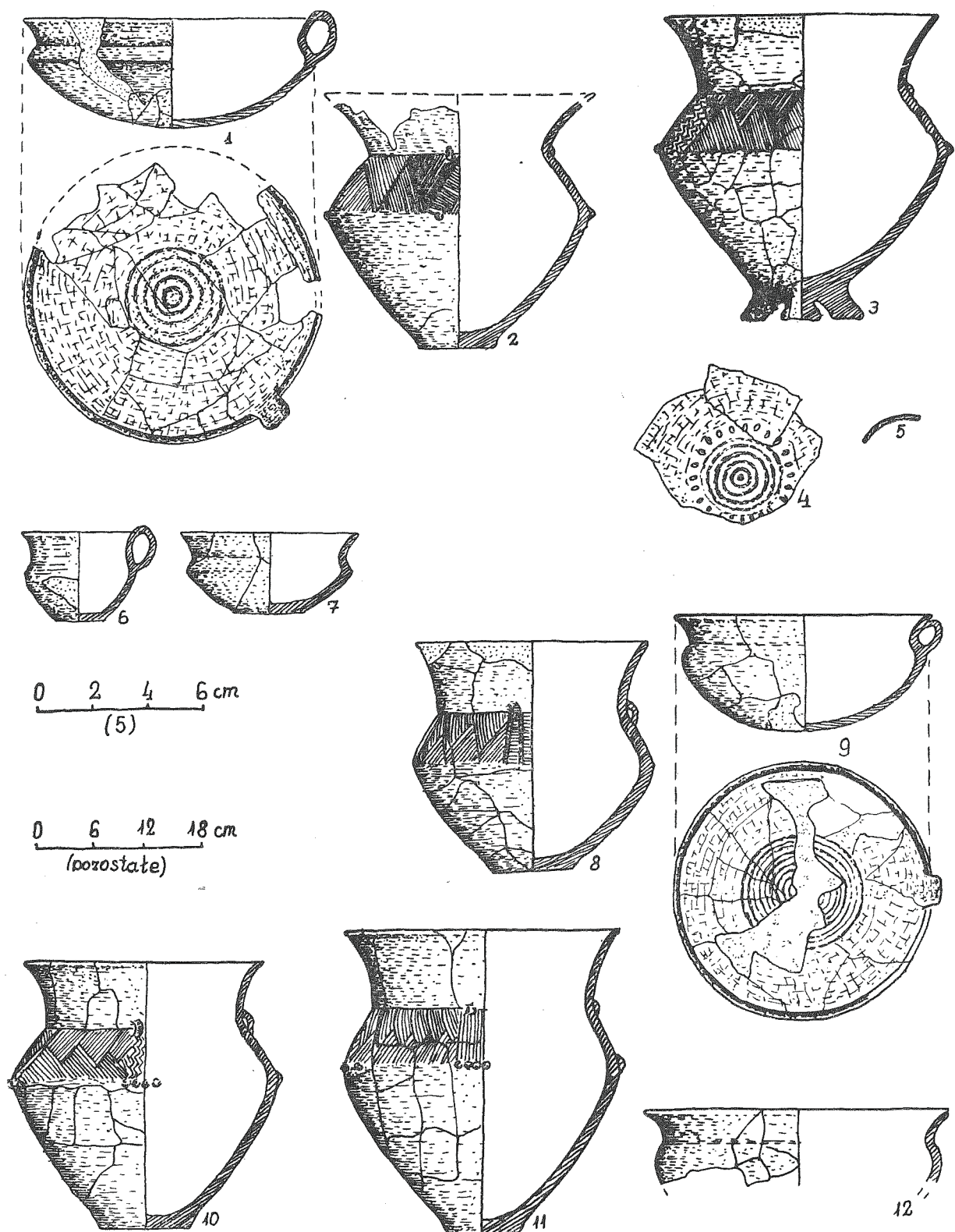
Na głębokości 45–75 cm znajdowała się lekko spękana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką i dwoma małymi uchami u jej nasady. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, brunatno-szara. Brzusiec jest zdobiony pasmem grup skośnych kresek, na przemian z grupami docieczków, ponadto grupami guzków na załomie. Wysokość 27,5 cm; średnice: otworu 34,5 cm, brzuśca 38,5 cm, dna 10,9 cm (Tabl. XII, 3). 2. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 118 (popielnicowy)

Na głębokości 35–50 cm odkryto fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi oraz skrętem brązowym wewnątrz. 1. Fragmenty naczyń wazowatego o ostro załamany brzuścu. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia starannie wygładzona, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz brunatno-szara. Średnica brzuśca 18 cm. 2. Skręt z okrągłego drutu brązowego z prawie stykającymi się końcami. Średnica 1,4 cm, grubość drutu 0,1 cm (Tabl. XII, 4). 3. Kości dziecka w wieku okołoporodowym (około 6 miesięcy).

Grób 119 (popielnicowy)

Na głębokości 35–50 cm znaleziono drobne ułamki popielnicy z przepalonymi kośćmi, nakryte fragmentami misy. 1. Drobne ułamki naczyń o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, jasnobrunatna. 2. Fragmenty misy o zaokrąglonym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Dno nie zachowane. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz szaro-brunatna. Średnica otworu 28,4 cm. 3. Kości osobnika w wieku adultus-maturus o płci nieokreślonej.

TABL. XI. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 109 (1—2). Grób 110 (3—5). Grób 111 (6—7). Grób 112 (8—9). Grób 114 (10). Grób 115 (11—12).

Grób 120 (popielnicowy)

Na głębokości 20–35 cm natrafiono na popielnicę z przepalonymi kośćmi. 1. Naczynko jajowate o lekko esowatym profilu, z uchem. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia szorstka, szaro-brunatna. Wysokość 11,4 cm; średnice: otworu 11 cm, brzuśca 12 cm, dna 6 cm (Tabl. XII, 5). 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 121 (popielnicowy)

Na głębokości 20–35 cm znajdowała się spękana i spłaszczona popielnica z przepalonymi kośćmi. 1. Drobne ułamki naczyń o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, jasnobrunatna. 2. Kości dziecka w wieku infans I (2–4 lata).

Grób 122 (popielnicowy)

Na głębokości 40–65 cm znajdowała się spękana i spłaszczona popielnica z przepalonymi kośćmi, nakryta drobnymi uławkami misy. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość 23,2 cm; średnice: otworu 25,2 cm, brzuśca 24,6 cm, dna 8,6 cm (Tabl. XII, 6). 2. Drobne ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, jasnobrunatna. 3. Kości kobiety w wieku adultus.

Grób 123 (popielnicowy)

Na głębokości 40–65 cm znaleziono spękana popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o łagodnie załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz brunatno-szara. Wysokość 25,4 cm; średnice: otworu 29,8 cm, brzuśca 31,6 cm, dna 10 cm (Tabl. XII, 7). 2. Kości mężczyzny w wieku adultus.

Grób 124 (popielnicowy)

Na głębokości 40–60 cm natrafiono na mocno spękana i spłaszczoną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Drobne ułamki naczyń wazowatego o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia dość gładka, wewnątrz ciemnoszara, zewnątrz brunatno-szara. 2. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 125 (popielnicowy)

Na głębokości 40–65 cm znajdowała się spękana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o łagodnie załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. U nasady szyjki zachowały się ślady po uchach. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnoszara, zewnątrz ciemnobrunatna. Wysokość 25,1 cm; średnice: otworu 29,3 cm, brzuśca 28,8 cm, dna 10,2 cm (Tabl. XII, 8). 2. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 126 (popielnicowy)

Na głębokości 20–45 cm odkryto fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytej drobnymi uławkami misy. 1. Fragmenty garnka jajowatego lub tulipanowatego. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia szorstka, ciemnoszara. Średnica brzuśca 20,7 cm. 2. Ułamki misy profilowanej o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym. Domieszka dro-

bnioziarnista. Powierzchnia gładka, szara. Dno jest zdobione współśrodkowymi kołami. 3. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 127 (popielnicowy)

Na głębokości 25–50 cm znaleziono spękana popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze, przekłute guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość zachowana 22,6 cm; średnice: brzuśca 23 cm, dna 7,8 cm (Tabl. XII, 9). 2. Kości dwu osobników, w tym kobiety w wieku adultus i dziecka w wieku infans I.

Grób 128 (popielnicowy)

Na głębokości 25–50 cm natrafiono na mocno spękana popielnicę z przepalonymi kośćmi, nakrytą fragmentami misy. 1. Fragmenty naczyń wazowatego na nóżkach, o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką (nie zachowana). Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Nóżki są zdobione liniami rytymi i dołeczkami. Wysokość zachowana 24,5 cm; średnice: brzuśca 27 cm, dna 13,6 cm (Tabl. XII, 10). 2. Fragmenty misy profilowanej o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz ciemnoszara. Dno jest zdobione współśrodkowymi kołami, uformowanymi z linii rytých i dołeczków. Wysokość 8 cm, średnica otworu 22 cm (Tabl. XII, 11). 3. Kości osobnika w wieku i płci nieokreślonej.

Grób 129 (popielnicowy)

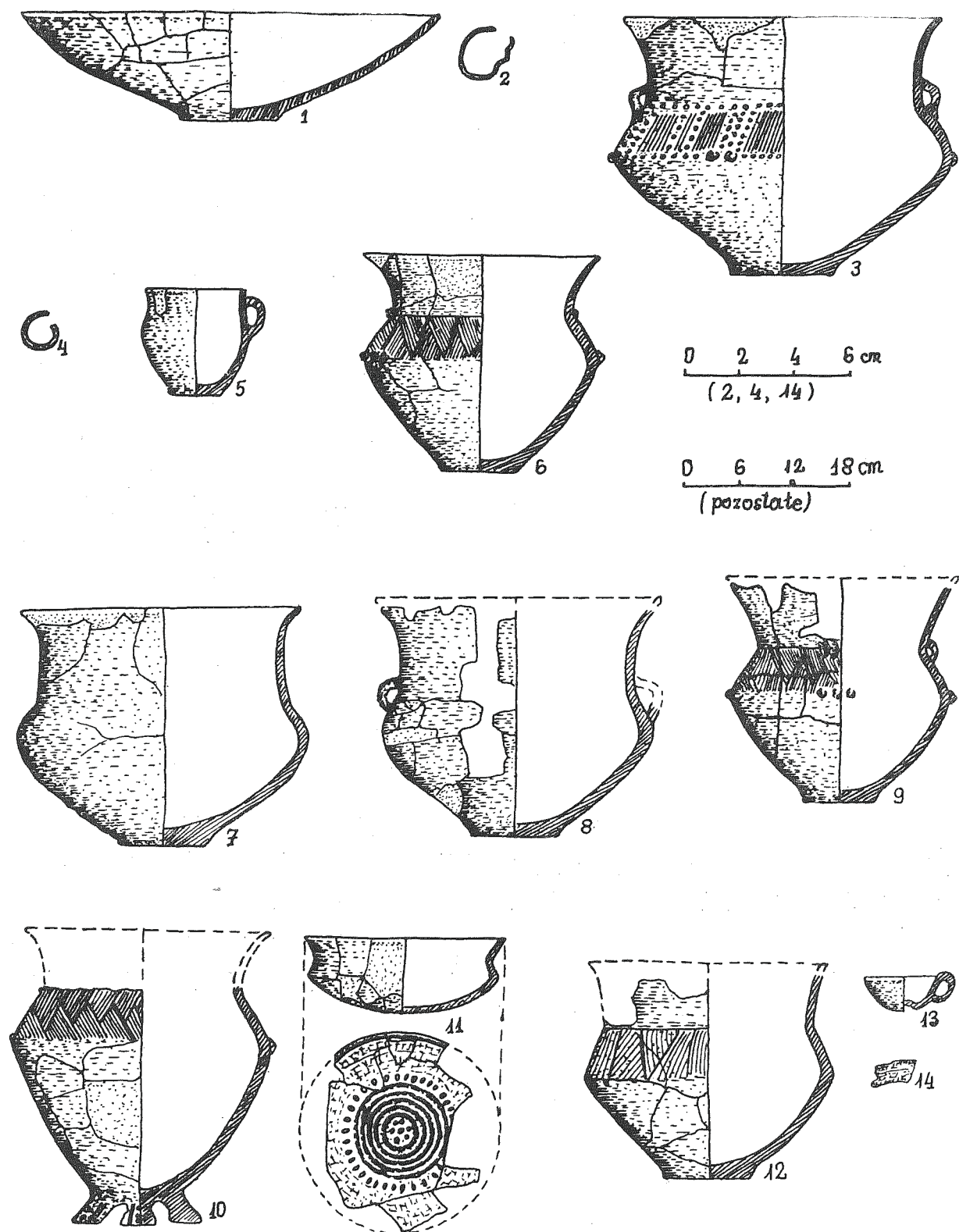
Na głębokości 24–45 cm znajdowała się spękana popielnica z przepalonymi kośćmi i blaszką brązową wewnątrz, a obok, od strony południowej czerpak. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów i czworoboków. Wysokość zachowana 18,3 cm; średnice: brzuśca 26,8 cm, dna 10 cm (Tabl. XII, 12). 2. Czerpak półkulisty z taśmowatym uchem, dnem wgiętym do środka. Wysokość 3,5 cm, średnica otworu 8,7 cm (Tabl. XII, 13). 3. Blaszka brązowa, pochodząca z bliżej nieokreślonego przedmiotu. 4. Kości dwu osobników, w tym mężczyzny w wieku adultus-maturus i dziecka w wieku infans I.

Grób 130 (popielnicowy)

Na głębokości 30–55 cm odkryto spękana popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuścu, ze słabo wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajduje się dookólna linia ryta. Wysokość zachowana 21,3 cm; średnice: brzuśca 26 cm, dna 9,8 cm (Tabl. XIII, 1). 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 131 (popielnicowy)

Na głębokości 25–40 cm znaleziono fragmenty dolnej części popielnicy z przepalonymi kośćmi

TABL. XII. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 116 (1—2). Grób 117 (3). Grób 118 (4). Grób 120 (5). Grób 122 (6). Grób 123 (7). Grób 125 (8). Grób 127 (9). Grób 128 (10—11). Grób 129 (12—14).

wewnątrz. 1. Fragmenty garnka najpewniej jajowatego. Domieszka drobnziarnista. Powierzchnia szorstka, szaro-brunatna. 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 132 (popielnicowy)

Na głębokości 20–45 cm natrafiono na fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz, a obok od strony południowo-zachodniej czerpak. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookoła linia ryta. Wysokość zachowana 22,1 cm; średnice: brzuśca 28,6 cm, dna 9 cm (Tabl. XIII, 2). 2. Czerpak lekko profilowany, z brzuścem dość łagodnie załamanym, taśmowatym uchem, dnem wgiętym do środka. Domieszka drobnziarnista. Powierzchnia gładka, brunatna. Dno jest zdobione współśrodkowymi kołami, uformowanymi z dołczków. Wysokość 4 cm; średnice: otworu 8,8 cm, dna 2 cm (Tabl. XIII, 3). 3. Kości mężczyzny (?) w wieku adultus-maturus.

Grób 133 (popielnicowy)

Na głębokości 20–50 cm znajdowała się spękana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookoła linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość 29,6 cm; średnice: otworu 32 cm, brzuśca 29,4 cm, dna 9,5 cm (Tabl. XIII, 4). 2. Kości mężczyzny w wieku dorosłym.

Grób 134 (popielnicowy)

Na głębokości 20–35 cm odkryto fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty małego naczynia wazowatego o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnziarnista. Powierzchnia, wewnątrz gładka, szara, zewnątrz szorstka, ciemnoszara. 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 135 (popielnicowy)

Na głębokości 30–55 cm znaleziono fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamanym brzuścu z prawdopodobnie wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-ceglasta, zewnątrz brunatno-szara. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki. Wysokość zachowana 23 cm; średnice: brzuśca 25,2 cm, dna 8,6 cm (Tabl. XIII, 5). 2. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 136 (popielnicowy)

Na głębokości 25–50 cm natrafiono na fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi, a obok, od strony wschodniej czerpak. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze przekłute guzki oraz dookoła linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Średnica brzuśca 29,6 cm (Tabl. XIII, 7). 2. Czerpak o kształcie doniczkowatym, z uchem, dnem płaskim. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz brunatna z ciemnymi plamami. Wysokość

7,6 cm; średnice: otworu 8 cm, dna 4,2 cm (Tabl. XIII, 6). 3. Kości kobiety (?) w wieku maturus.

Grób 137 (popielnicowy)

Na głębokości 30–50 cm znajdowała się mocno spękana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. Wysokość zachowana 18,5 cm; średnice: brzuśca 29,5 cm, dna 10,5 cm (Tabl. XIII, 8). 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 138 (popielnicowy)

Na głębokości 25–55 cm odkryto spękana popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, a obok niej, od strony wschodniej czerpak. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia starannie wygładzona, wewnątrz brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookoła linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość 30 cm; średnice: otworu 28,8 cm, brzuśca 30 cm, dna 8 cm (Tabl. XIII, 9). 2. Czerpak profilowany o zaokrąglonym brzuścu z lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym i taśmowatym uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia jasnobrunatna, wewnątrz szorstka, zewnątrz gładka. Wysokość 4,3 cm; średnica otworu 9 cm (Tabl. XII, 10). 3. Kości mężczyzny w wieku adultus-maturus.

Grób 139 (popielnicowy)

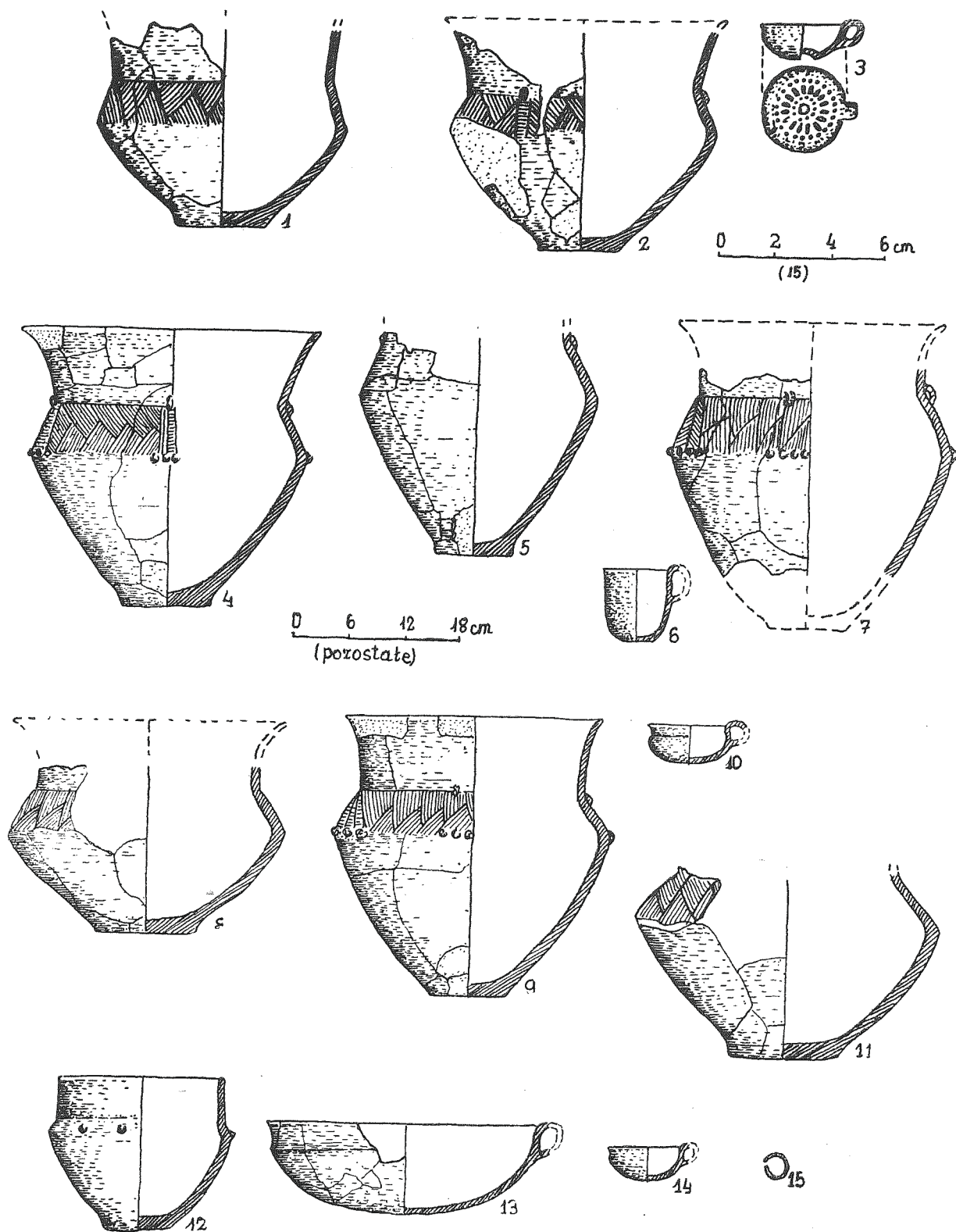
Na głębokości 35–50 cm znaleziono fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty dolnej części naczynia o kształcie nieokreślonym. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia brunatna, wewnątrz szorstka, zewnątrz gładka. 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 140 (popielnicowy)

Na głębokości 35–55 cm natrafiono na fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia, wewnątrz szorstka, brunatno-szara, zewnątrz gładka, ciemnoszara. Brzusiec zdobiony jest dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. Wysokość zachowana 18,5 cm; średnice: brzuśca 31 cm, dna 11,8 cm (Tabl. XIII, 11). 2. Kości osobnika w wieku adultus o płci nieokreślonej.

Grób 141 (popielnicowy)

Na głębokości 30–50 cm znajdowała się popielnica z przepalonymi kośćmi i skrzepem brązowym wewnątrz, nakryta misą, a obok, od strony południowej czerpak. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, cylindryczną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony pojedynczymi guzkami. Wysokość 15,9 cm; średnice: otworu 18,4 cm, brzuśca 18,9 cm, dna 7,5 cm (Tabl. XIII, 12). 2. Misa profilowana o dość ostro załamanym brzuścu, z dnem półkulistym, lekko łukowatą szyjką oraz z uchem (utrącone). Domieszka drobnziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz ciemnoszara. Wysokość 9,4 cm, średnica otworu 30 cm (Tabl. XIII, 13). 3. Czerpak lekko profilowany o dość łagodnie załamanym brzuścu z lekko łukowatą szyjką, dnem półkulistym i taśmowatym uchem. Domieszka drobnziarnista. Powierz-

TABL. XIII. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 130 (1). Grób 132 (2—3). Grób 133 (4). Grób 135 (5). Grób 136 (6—7). Grób 137 (8). Grób 138 (9—10). Grób 140 (11). Grób 141 (12—15).

chnia szorstka, brunatna. Wysokość 3,7 cm, średnica otworu 8,8 cm (Tabl. XIII, 14). 4. Skręt z okrągłego drutu brązowego ze stykającymi się końcami. Średnica 0,9 cm, grubość drutu 0,1 cm (Tabl. XIII, 14). 5. Kości dziecka w wieku infans I (2—4 lata).

Grób 142 (popielnicowy)

Na głębokości 30—65 cm odkryto spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi, fragmentem brązowego wisiora guziczkowatego i skrzepem brązowym wewnątrz, nakrytą misą, a obok małe naczynko. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków oraz dołeczkami. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze, przekłute guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załomie brzusca grupy guzków. Wysokość 32,9 cm; średnice: brzusca 30,4 cm, dna 9 cm (Tabl. XIV, 1). 2. Misa stożkowato-półkulista, z dnem półkulistym i lekko wywiniętą krawędzią górną. Domieszka drobnopopielnicowa. Powierzchnia gładka, brunatna, zewnątrz gładka, szaro-brunatna. Na załomie brzusca znajdują się guzki. Wysokość 8,4 cm; średnice: otworu 6,8 cm, brzusca 7,7 cm, dna 5 cm (Tabl. XIV, 3). 3. Naczynko wazowate o dość łagodnie załamany brzuscu z prawie cylindryczną szyjką, u nasady której znajduje się ucho. Domieszka drobnopopielnicowa. Powierzchnia, wewnątrz szorstka, brunatna, zewnątrz gładka, szaro-brunatna. Na załomie brzusca znajdują się guzki. Wysokość 8,4 cm; średnice: otworu 6,8 cm, brzusca 7,7 cm, dna 5 cm (Tabl. XIV, 3). 4. Fragment brązowego wisiora guziczkowatego z uszkiem dwustronnie przymocowanym (Tabl. XIV, 4). 5. Skręt z okrągłego drutu brązowego. Średnica 0,8 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. XIV, 5). 6. Kości kobiety (?) w wieku adultus.

Grób 143 (popielnicowy)

Na głębokości 30—50 cm znaleziono fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty garnka, najpewniej tulipanowatego. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia, wewnątrz szorstka, brunatno-szara, zewnątrz brunatno-ceglasta, przy dnie gładka, na brzuscu chropowata, obmazywana. Wysokość zachowana 20 cm; średnice: brzusca 20,8 cm, dna 8 cm (Tabl. XIV, 6). 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 144 (popielnicowy)

Na głębokości 35—55 cm natrafiono na fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, prawdopodobnie cylindryczną szyjką. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia szorstka, szaro-brunatna. U nasady szyjki znajduje się dookólna linia ryta, a na załomie brzusca grupy guzków. Średnica brzusca 16 cm (Tabl. XIV, 7). 2. Kości dziecka w wieku infans II (8—10 lat).

Grób 145 (popielnicowy)

Na głębokości 30—45 cm znajdowały się fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz, a obok czerpak. 1. Dolna część naczynia wazowatego o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, prawdopodobnie cylindryczną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Wysokość zachowana 14,6 cm; średnice: brzusca 31,8 cm, dna 12,5 cm (Tabl. XIV, 8). 2. Czerpak półkulisty z dnem lekko wgiętym do środka i uchem (utrącone) najpewniej wałkowatym. Domieszka piasku. Powierzchnia szaro-brunatna, wewnątrz szorstka, zewnątrz gładka. Wysokość 5 cm; średnice: otworu 8,3 cm, dna 2,4 cm (Tabl. XIV, 9). 3. Kości mężczyzny w wieku adultus-maturus.

Grób 146 (popielnicowy)

Na głębokości 30—50 cm odkryto spękaną, dolną

część popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Dolna część naczynia wazowatego o dość ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, najpewniej lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnopopielnicowa. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony pasmem grup poziomych i pionowych kresiek. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załomie brzusca grupy guzków. Wysokość zachowana 20,2 cm; średnice: brzusca 24 cm, dna 7,6 cm (Tabl. XIV, 10). 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 147 (popielnicowy)

Na głębokości 35—65 cm znaleziono mocno spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą spękaną misą. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze, przekłute guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załomie brzusca grupy guzków. Wysokość 26,2 cm; średnice: otworu 28 cm, brzusca 26 cm, dna 9,3 cm (Tabl. XIV, 11). 2. Misa lekko profilowana, z dnem półkulistym, brzuscem dość ostro załamany, przechodzącym w stożkowato rozchyloną szyjką, z taśmowatym uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Wysokość 8 cm, średnica otworu 30 cm (Tabl. XIV, 12). 3. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 148 (popielnicowy)

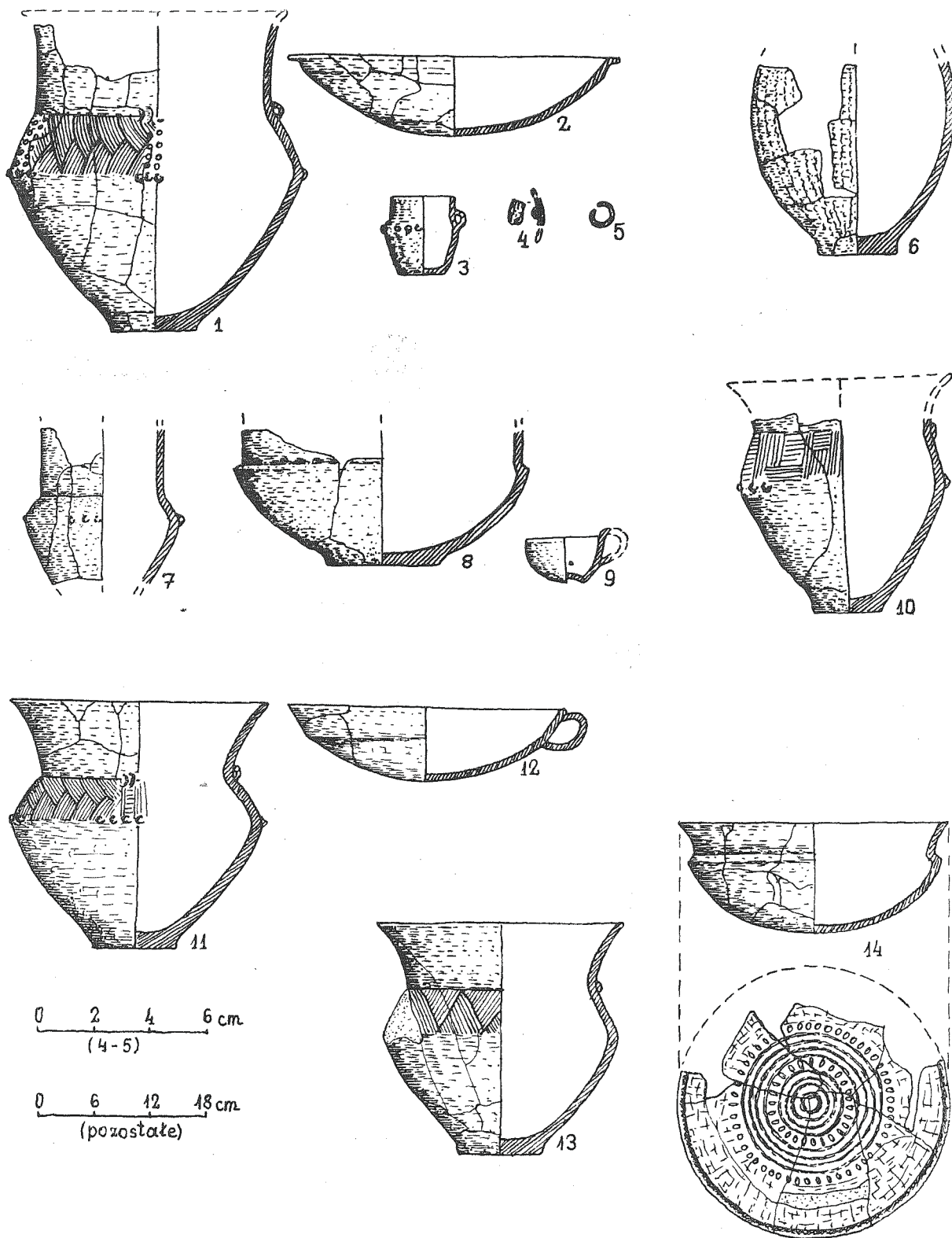
Na głębokości 35—65 cm natrafiono na spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą spękaną misą. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnopopielnicowa. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta. Wysokość 25,4 cm; średnice: otworu 27,4 cm, brzusca 25 cm, dna 9 cm (Tabl. XIV, 13). 2. Misa profilowana o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym. Domieszka drobnopopielnicowa. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz ciemnoszara. Dno jest zdobione współśrodkowymi kołami, uformowanymi z linii rytych i dołeczek. Wysokość 11,8 cm, średnica otworu 29,4 cm (Tabl. XIV, 14). Kości kobiety (?) w wieku adultus.

Grób 149 (popielnicowy)

Na głębokości 30—52 cm znajdowała się lekko spękana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, najpewniej lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnopopielnicowa. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Wysokość 20,9 cm; średnice: brzusca 23,5 cm, dna 9,5 cm (Tabl. XV, 1). 2. Kości mężczyzny w wieku maturus.

Grób 150 (popielnicowy)

Na głębokości 35—65 cm odkryto spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnopopielnicowa. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załomie brzusca grupy guzków. Wysokość 29,1 cm; średnice: otworu 27,2 cm, brzusca 29,6 cm, dna

TABL. XIV. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 142 (1—5). Grób 143 (6). Grób 144 (7). Grób 145 (8—9). Grób 146 (10). Grób 147 (11—12). Grób 148 (13—14).

13,4 cm (Tabl. XV, 2). 2. Kości osobnika dorosłego (?) o płci nieokreślonej.

Grób 151 (popielnicowy)

Na głębokości 35—55 cm znaleziono spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o łagodnie załamany, mocno wydętym brzuścu, z łukowato zwężającą się szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnoszara, zewnątrz jasnobrunatna. Brzusiec jest zdobiony grupami skośnych kresek. U nasady szyjki znajduje się dookoła linia ryta. Wysokość zachowana 18,8 cm; średnice: brzuśca 26,7 cm, dna 10,6 cm (Tabl. XV, 3). 2. Kości dziecka w wieku infans I.

Grób 152 (popielnicowy)

Na głębokości 30—50 cm natrafiono na fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi, a obok, od strony wschodniej dwa czerpaki. 1. Fragment naczynia wazowatego o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, najpewniej lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookoła linia ryta. Wysokość zachowana 20,5 cm; średnice: brzuśca 26,4 cm, dna 7,2 cm (Tabl. XV, 4). 2. Czerpak profilowany o dość ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem płaskim oraz taśmowatym uchem. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnoszara, zewnątrz szaro-brunatna. Brzusiec jest zdobiony pojedynczymi guzkami. Wysokość 7 cm; średnice: otworu 8,8 cm, brzuśca 9,2 cm, dna 4,4 cm (Tabl. XV, 5). 3. Czerpak profilowany, przysadzisty, z brzuścem łagodnie załamanym, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym oraz taśmowatym uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, brunatno-szara. Wysokość 4 cm, średnica otworu 11 cm (Tabl. XV, 6). 4. Kości osobnika dorosłego (?) o płci nieokreślonej.

Grób 153 (popielnicowy)

Na głębokości 30—50 cm znaleziono fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi oraz fragmentami miseczki wewnątrz. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o dość ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookoła linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Średnica brzuśca 24,8 cm (Tabl. XV, 8). 2. Fragmenty miseczki profilowanej o dość ostro załamany brzuścu, z lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Średnice: otworu 12,8 cm, brzuśca 13 cm (Tabl. XV, 7). 3. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 154 (popielnicowy)

Na głębokości 25—45 cm natrafiono na spękaną dolną część popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Dolna część naczynia wazowatego o ostro załamany brzuścu, z najpewniej wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków oraz grupami guzków. Wysokość zachowana 16,5 cm; średnice: brzuśca 26,5 cm, dna 8 cm (Tabl. XV, 9). 2. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 155 (popielnicowy)

Na głębokości 40—50 cm znajdowały się drobne

ułamki popielnicy z przepalonymi kośćmi oraz czerpak. 1. Drobne ułamki naczynia wazowatego o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz ciemnoszara. 2. Czerpak lekko profilowany o łagodnie załamanym brzuścu, z lekko lejkowatą szyjką, dnem wgiętym do środka i taśmowatym uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia szorstka, szaro-brunatna. Wysokość 4 cm; średnice: otworu 8 cm, dna 3 cm (Tabl. XV, 10). 3. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 156 (popielnicowy)

Na głębokości 35—55 cm odkryto dolną część popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Dolna część naczynia wazowatego o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną (nie zachowaną) szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków oraz pojedynczymi guzkami na załomie. Wysokość zachowana 16,4 cm; średnice: brzuśca 23,5 cm, dna 9 cm (Tabl. XV, 11). 2. Kości dwu osobników, w tym dorosłego o płci nieokreślonej i dziecka.

Grób 157 (popielnicowy)

Na głębokości 25—55 cm znaleziono mocno spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi oraz fragmentem brązowej szpili (?) wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką (wylew zniszczony). Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość zachowana 25,5 cm; średnice: brzuśca 30,4 cm, dna 8,6 cm (Tabl. XV, 12). 2. Fragment brązowej szpili (?) bliżej nieokreślonej. Długość zachowana 0,7 cm. 3. Kości kobiety w wieku adultus.

Grób 158 (popielnicowy)

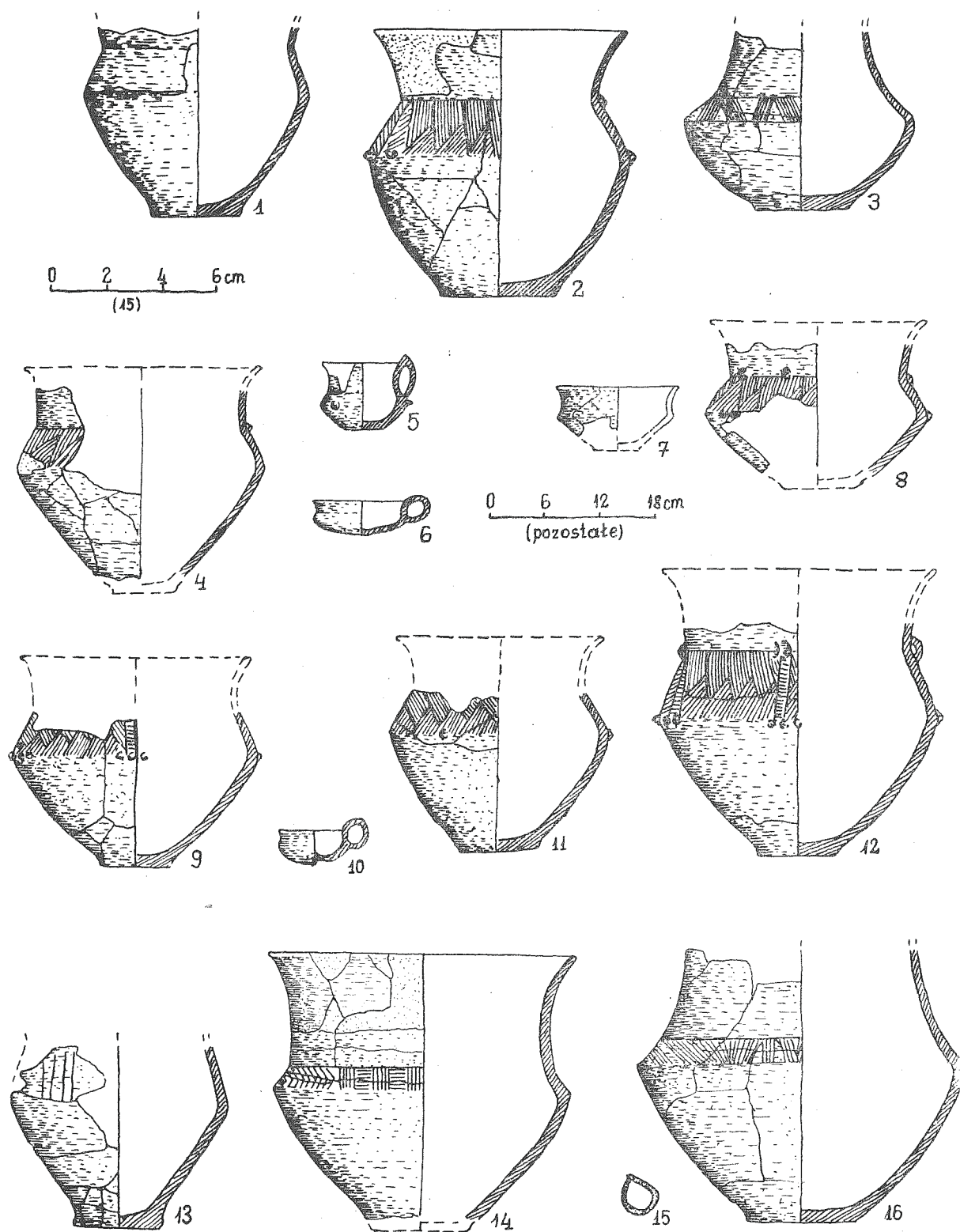
Na głębokości 30—50 cm natrafiono na fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o dość ostro załamany brzuścu. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, brunatno-szara. Brzusiec jest zdobiony grupami lekko skośnych kresek. Wysokość zachowana 19,5 cm; średnice: brzuśca 23 cm, dna 9,6 cm (Tabl. XV, 13). 2. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 159 (popielnicowy)

Na głębokości 30—60 cm znajdowała się lekko spękana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz szaro-brunatna. Brzusiec jest zdobiony pasmem sosenkowym w kompozycji z grupami poziomymi i pionowymi kresek. Wysokość zachowana 29,2 cm; średnice: otworu 34 cm, brzuśca 32,2 cm (Tabl. XV, 14). Kości kobiety (?) w wieku dorosłym.

Grób 160 (popielnicowy)

Na głębokości 25—55 cm odkryto spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi i skrzepem brązowym wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuścu, z łukowato zwężającą się szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dookoła linią rytą oraz pasmem grup skośnych kresek. Wysokość zachowana 29,6 cm; średnice: brzuśca 35,2 cm, dna 12 cm (Tabl. XV, 16). 2. Skrzep z okrągłego drutu brązowego, ze stykającymi się końcami.

TABL. XV. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 149 (1). Grób 150 (2). Grób 151 (3). Grób 152 (4—6). Grób 153 (7—8). Grób 154 (9). Grób 155 (10). Grób 156 (11). Grób 157 (12). Grób 158 (13). Grób 159 (14). Grób 160 (15—16).

Średnica 1,5 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. XV, 15). 3. Kości kobiety w wieku adultus.

Grób 161 (popielnicowy)

Na głębokości 30—50 cm znaleziono fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o dość ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, najpewniej lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość zachowana 19,5 cm; średnice: brzuśca 26,2 cm, dna 10 cm (Tabl. XVI, 1). 2. Kości mężczyzny (?) w wieku adultus.

Grób 162 (popielnicowy)

Na głębokości 30—41 cm natrafiono na dolną część popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Dolna część naczynia wazowatego o kształcie nieokreślonym. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz czarna. Wysokość zachowana 11 cm; średnice: brzuśca 20,8 cm, dna 5 cm. 2. Kości dziecka w wieku infans I.

Grób 163 (popielnicowy)

Na głębokości 30—50 cm znajdowały się fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o dość ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia szara, wewnątrz gładka, zewnątrz szorstka. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków oraz guzkami za załomie. Średnica brzuśca 23 cm. 2. Kości dziecka w wieku infans I.

Grób 164 (popielnicowy)

Na głębokości 30—45 cm odkryto drobne ułamki popielnicy z przepalonymi kośćmi. 1. Ułamki naczynia wazowatego o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów. 2. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 165 (popielnicowy)

Na głębokości 20—45 cm znaleziono fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów, dołeczkami oraz grupami guzków na załomie. Wysokość 21,5 cm; średnice: otworu 26,8 cm, brzuśca 26,8 cm, dna 8 cm (Tabl. XVI, 2). 2. Kości dziecka w wieku infans II (8—10 lat).

Grób 166 (popielnicowy)

Na głębokości 20—50 cm natrafiono na spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony pasmem grup skośnych i pionowych kresek oraz dołeczkami. U nasady szyjki znajduje się dookołny rząd dołeczek, pod nim linia ryta, a poniżej, na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość zachowana 27,8 cm; średnice: brzuśca 28,8 cm, dna 9,8 cm

(Tabl. XVI, 3). 2. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 167 (popielnicowy)

Na głębokości 20—45 cm znajdowały się fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookołna linia ryta, a poniżej, na załomie brzuśca grupy guzków. Średnice: otworu 33,5 cm, brzuśca 33 cm (Tabl. XVI, 4). 2. Kości mężczyzny (?) w wieku adultus.

Grób 168 (popielnicowy)

Na głębokości 25—50 cm odkryto fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakryte drobnymi uławkami misy. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o dość ostro załamany brzuscu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków oraz guzkami. Średnice: otworu 24 cm, brzuśca 30 cm (Tabl. XVI, 5). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnobrunatna, zewnątrz czarna. 3. Kości mężczyzny w wieku dorosłym.

Grób 169 (popielnicowy)

Na głębokości 25—40 cm znaleziono ułamki popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakryte spękaną misą, a obok, od strony południowej czerpak. 1. Ułamki naczynia wazowatego o dość ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, brunatna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze przekłute guzki. 2. Misa półkulista, szerokokotworowa, z płaskim dnem. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia wewnątrz gładka, szaro-brunatna, zewnątrz szorstka ciemnoszara. Wysokość 11,5 cm; średnice: otworu 34 cm, dna 8,5 cm (Tabl. XVI, 6). 3. Czerpak półkulisty z płaskim dnem i taśmowatym uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia szorstka, wewnątrz szara, zewnątrz ceglasto-brunatna. Wysokość 4,5 cm; średnice: otworu 7,3 cm, dna 2,8 cm (Tabl. XVI, 7). 4. Kości kobiety w wieku maturus.

Grób 170 (popielnicowy)

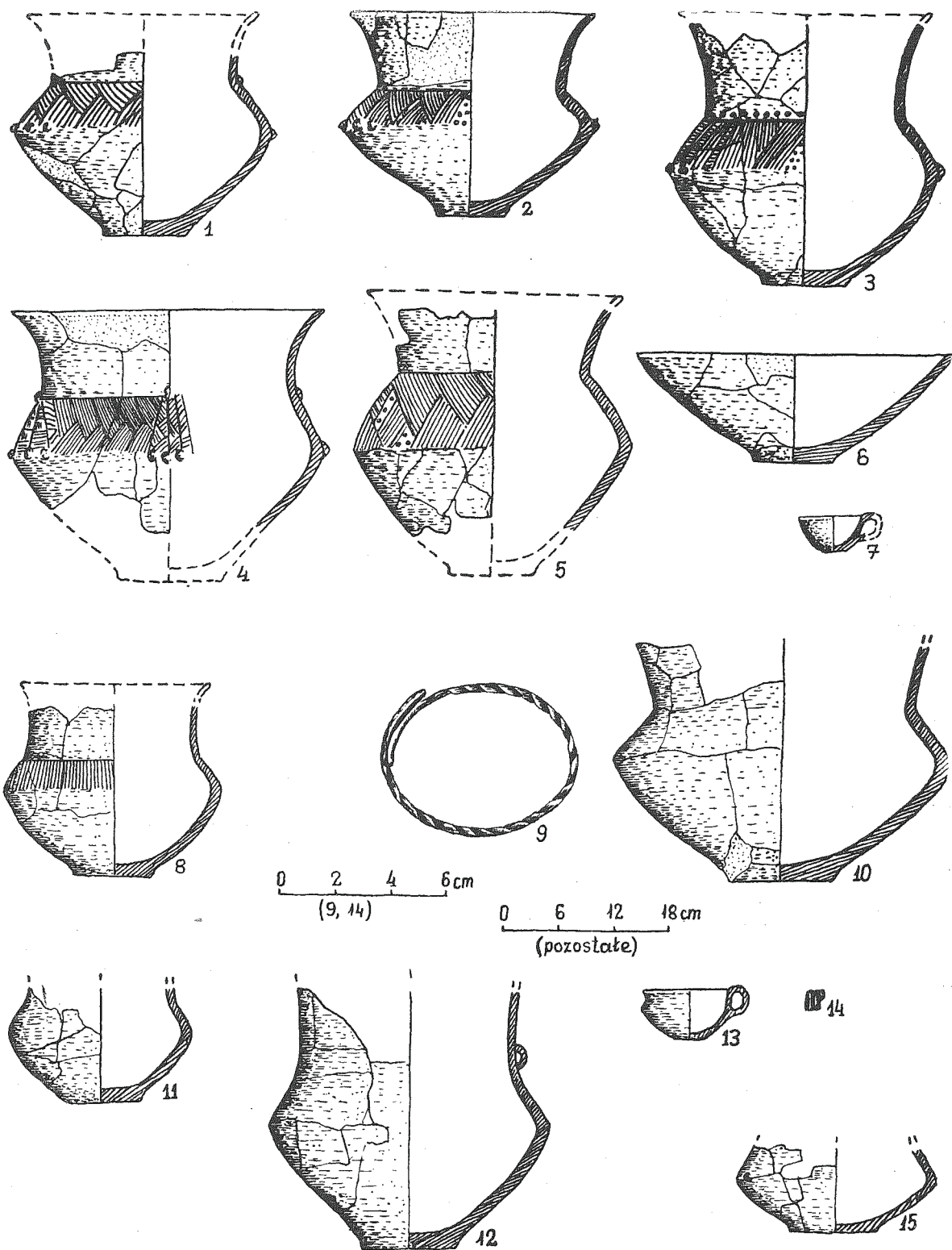
Na głębokości 70—80 cm natrafiono na fragmenty dolnej części popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty dolnej części naczynia wazowatego o dość ostro załamany brzuscu. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnobrunatna, zewnątrz brunatno-ceglasta. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 171 (popielnicowy)

Na głębokości 50—60 cm znajdowały się ułamki popielnicy z przepalonymi kośćmi. 1. Ułamki naczynia wazowatego o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnodziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-ceglasta, zewnątrz brunatno-szara. 2. Kości dziecka w wieku infans I.

Grób 172 (popielnicowy)

Na głębokości 45—65 cm odkryto spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą uławkami misy. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuscu z łukowatą szyjką. Domieszka dro-

TABL. XVI. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan. i. Wyposażenie grobów. Grób 161 (1). Grób 165 (2). Grób 166 (3). Grób 167 (4). Grób 168 (5). Grób 169 (6—7). Grób 172 (8). Grób 173 (9—10). Grób 177 (11). Grób 178 (12). Grób 179 (13—14). Grób 180 (15).

brzoziarnista. Powierzchnia gładka, brunatno-szara. Brzusiec jest zdobiony pasmem pionowych kresiek oraz dookólną linią rytą u nasady szyjki. Wysokość zachowana 18 cm; średnice: brzuśca 25 cm, dna 9 cm (Tabl. XVI, 8). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia wewnątrz szorstka, brunatno-ceglasta, zewnątrz gładka, ciemnobrunatna. 3. Kości dziecka w wieku infans I (1—2 lat).

Grób 173 (popielnicowy)

Na głębokości 35—65 cm znaleziono spekaną popielnicę z przepalonymi kośćmi i bransoletą brązową wewnątrz, nakrytą uławkami misy. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemno-brunatna, zewnątrz szara z ceglastymi plamami. Wysokość zachowana 26 cm; średnice: brzuśca 36 cm, dna 11,2 cm (Tabl. XVI, 10). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia szorstka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz jasnobrunatna. 3. Bransoleta wykonana z grubego, skręcanego pręta brązowego o przekroju czworograniastym, z końcami zwężonymi, założonymi za siebie. Średnica 6,3 cm, grubość pręta 0,4 cm (Tabl. XVI, 9). 4. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 174 (popielnicowy)

Na głębokości 35—50 cm natrafiono na ułamki popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Ułamki naczynia wazowatego o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony pasmem zakreskowanych trójkątów. 2. Kości kobiety (?) w wieku adultus.

Grób 175 (popielnicowy)

Na głębokości 50—65 cm znajdowały się ułamki popielnicy z przepalonymi kośćmi. 1. Ułamki naczynia wazowatego o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, ciemno-szara. 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 176 (popielnicowy)

Na głębokości 50—65 cm odkryto fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytej uławkami misy. 1. Ułamki naczynia wazowatego o dość ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów. 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia dość gładka, szaro-brunatna. 3. Kości dziecka w wieku infans I.

Grób 177 (popielnicowy)

Na głębokości 50—65 cm znaleziono fragmenty dolnej części popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty dolnej części naczynia wazowatego o dość łagodnie załamanym brzuścu. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia wewnątrz gładka, brunatno-szara, zewnątrz szorstka, brunatno-ceglasta. Wysokość zachowana 12,1 cm; średnice: brzuśca 19,5 cm, dna 9,4 cm (Tabl. XVI, 11). 2. Kości dziecka w wieku infans I (2—3 lat).

Grób 178 (popielnicowy)

Na głębokości 50—80 cm natrafiono na spekaną

popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą uławkami misy. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuścu, z łukowatą szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, szara. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze, przekłute guzki. Wysokość zachowana 28 cm; średnice: brzuśca 30 cm, dna 9,8 cm (Tabl. XVI, 12). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. 3. Kości mężczyzny (?) w wieku dorosłym.

Grób 179 (popielnicowy)

Na głębokości 35—50 cm znajdowały się drobne ułamki popielnicy z przepalonymi kośćmi oraz brązowym piaciorkiem wewnątrz, a obok niej czerpak. 1. Ułamki naczynia wazowatego o ostro załamanym brzuścu. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. 2. Czerpak profilowany o dość ostro załamanym brzuścu, z lejkowato rozchyloną szyjką, dnem płaskim i taśmowatym uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz jasnobrunatna. Wysokość 5 cm; średnice: otworu 9,7 cm, dna 3,2 cm (Tabl. XVI, 13). 3. Paciorek brązowy, tzw. salta leone, o 4 zwojach z okrągłego drutu. Średnica 0,6 cm (Tabl. XVI, 14). 4. Kości dziecka w wieku infans I.

Grób 180 (popielnicowy)

Na głębokości 50—60 cm odkryto fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Dolna część naczynia wazowatego o ostro załamanym brzuścu. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz szaro-brunatna. Wysokość zachowana 9,1 cm; średnice: brzuśca 20,2 cm, dna 8,8 cm (Tabl. XVI, 15). 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 181 (popielnicowy)

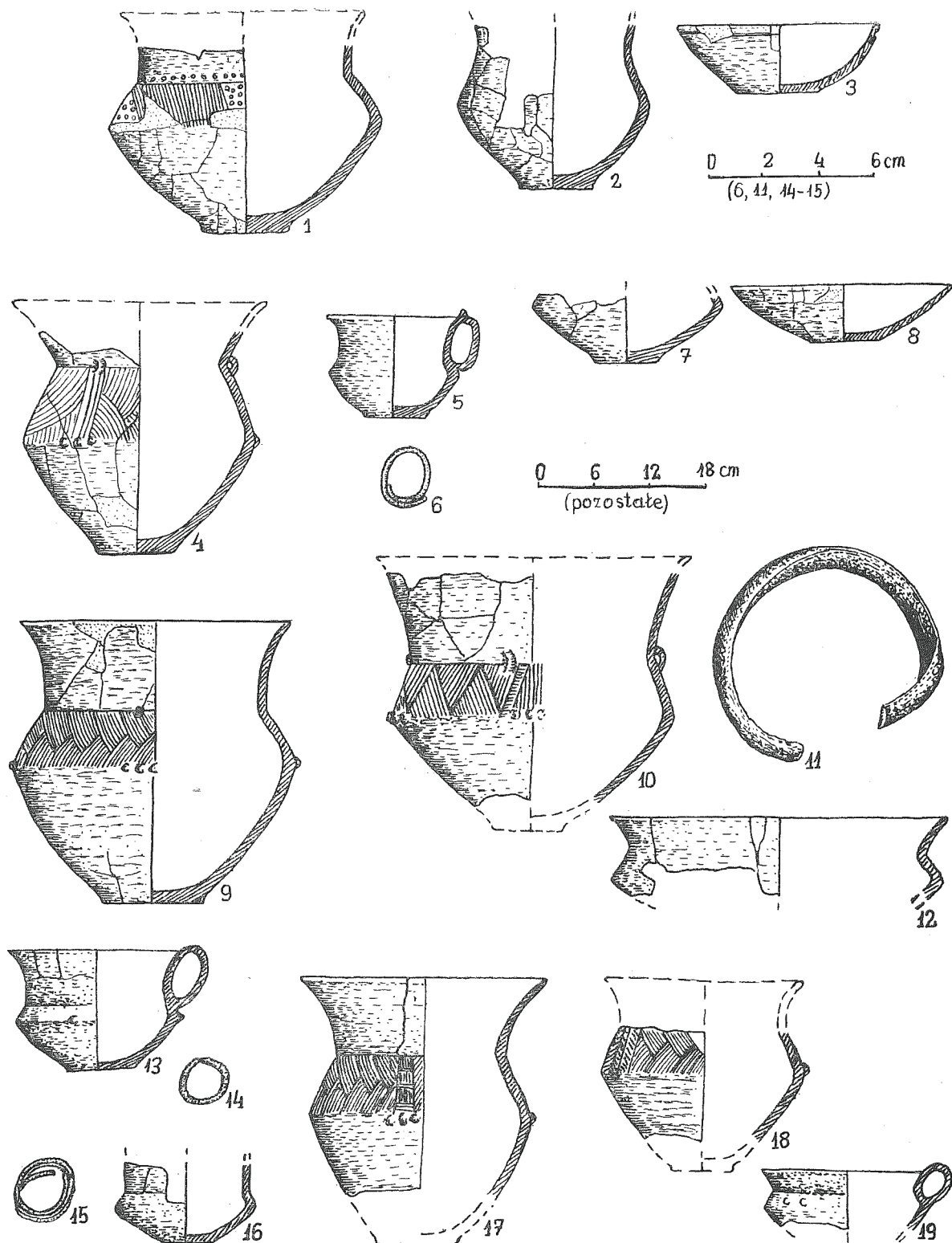
Na głębokości 45—65 cm znaleziono spekaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą uławkami misy. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamanym brzuścu, z najpewniej wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony pasmem skośnych kresiek, na przemian z grupami dołeczków. U nasady szyjki znajduje się dookólna linia rytą, a pod nią rząd dołeczków. Wysokość 19,6 cm; średnice: brzuśca 29,4 cm, dna 10 cm (Tabl. XVII, 1). 2. Drobne ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz jasnobrunatna. 3. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 182 (popielnicowy)

Na głębokości 40—65 cm natrafiono na fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytej spekaną misą. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o dość łagodnie załamanym brzuścu, z najpewniej lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz ciemnoszara. Wysokość zachowana 17,4 cm; średnice: brzuśca 21 cm, dna 8 cm (Tabl. XVII, 2). 2. Misa półkulista z płaskim dnem. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz jasnobrunatna. Wysokość 7 cm; średnice: otworu 22 cm, dna 9 cm (Tabl. XVII, 3). 3. Kości dziecka w wieku infans II (8—10 lat).

Grób 183 (popielnicowy)

Na głębokości 40—65 cm znajdowała się spekana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o ostro załamanym brzuścu, z wy-

TABL. XVII. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 181 (1). Grób 182 (2-3). Grób 183 (4). Grób 184 (5-6). Grób 185 (7-8). Grób 186 (9). Grób 187 (10-12). Grób 188 (13-14). Grób 190 (15). Grób 191 (16). Grób 192 (17). Grób 193 (18-19).

odrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze, przekłute guzki, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość zachowana 22,7 cm; średnice: brzuśca 25,2 cm, dna 9 cm (Tabl. XVII, 4). 2. Kości dziecka w wieku infans I (2—3 lat).

Grób 184 (popielnicowy)

Na głębokości 40—55 cm odkryto spękaną popielnicę — czerpak z przepalonymi kośćmi i skrzętem brązowym wewnątrz, nakrytą ułamkami misy. 1. Czerpak profilowany z lejkowatą szyjką, dnem płaskim i taśmowatym uchem. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Wysokość 11,5 cm; średnice: otworu i brzuśca 15 cm, dna 7 cm (Tabl. XVII, 5). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, szara, z brunatnymi plamami. 3. Skrzęt z okrągłego drutu brązowego o 1 1/3 zwoja. Średnica 1,9 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. XVII, 6). 4. Kości dziecka w wieku infans I (około 3 lat).

Grób 185 (popielnicowy)

Na głębokości 30—45 cm znaleziono dolną część popielnicy z przepalonymi kośćmi, nakrytej spękaną misą. 1. Dolna część naczynia wazowatego o ostro załamany brzuścu. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnobrunatna, zewnątrz szaro-brunatna. Wysokość zachowana 7,5 cm; średnice: brzuśca 20 cm, dna 7 cm (Tabl. XVII, 7). 2. Misa półkulista z płaskim dnem. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. Wysokość 6,2 cm; średnice: otworu 24 cm, dna 7,8 cm (Tabl. XVII, 8). 3. Kości dziecka w wieku infans I (około 2—3 lat).

Grób 186 (popielnicowy)

Na głębokości 25—55 cm natrafiono na mocno spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi, nakrytą ułamkami misy. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnobrunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki, a poniżej, na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość 30,2 cm; średnice: otworu 30,4 cm, brzuśca 30,6 cm, dna 10,8 cm (Tabl. XVII, 9). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka piasku. Powierzchnia wewnątrz gładka, brunatna, zewnątrz szorstka, brunatno-ceglasta. 3. Kości kobiety (?) w wieku adultus.

Grób 187 (popielnicowy)

Na głębokości 25—55 cm znajdowała się spękana popielnica z przepalonymi kośćmi i bransoletą brązową wewnątrz, nakrytą spękaną misą. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnobrunatna, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze, przekłute guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej, na załomie brzuśca grupy guzków. Średnica brzuśca 29,5 cm (Tabl. XVII, 10). 2. Fragmenty misy profilowanej o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym (zachowane w ułamkach). Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz czarna. Na ułamkach dna zachowały się ślady zdobienia współśrodkowymi kołami. Średnica otworu 36 cm (Tabl. XVII, 13). 3. Bransoleta otwarta, wykonana z brązowej sztabki płasko-wypukłej. Średnica 6,7 cm, szerokość sztabki 1,1 cm, grubość 0,3 cm (Tabl. XVII, 11). 4. Kości kobiety (?) w wieku dorosłym.

Grób 188 (popielnicowy)

Na głębokości 20—40 cm odkryto popielnicę — czerpak z przepalonymi kośćmi i skrzętem brązowym wewnątrz. 1. Czerpak profilowany o ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem płaskim oraz taśmowatym uchem. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz szaro-brunatna. Na załomie brzuśca znajdują się pojedyncze guzki. Wysokość 12,5 cm; średnice: otworu 17 cm, brzuśca 16,5 cm, dna 6 cm (Tabl. XVII, 13). 2. Skrzęt z okrągłego drutu brązowego ze stykającymi się końcami. Średnica 1,5 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. XVII, 14). 3. Kości dziecka w wieku okołoporodowym.

Grób 189 (popielnicowy)

Na głębokości 40—50 cm znaleziono ułamki popielnicy, przemieszane z przepalonymi kośćmi. 1. Ułamki naczynia wazowatego o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia wewnątrz gładka, szaro-brunatna, zewnątrz szorstka, brunatno-ceglasta. 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 190 (popielnicowy)

Na głębokości 40—60 cm natrafiono na spękaną i spłaszczoną popielnicę z przepalonymi kośćmi i skrzętem brązowym wewnątrz, nakrytą ułamkami misy. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o dość ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta. 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia wewnątrz gładka, szaro-brunatna, zewnątrz szorstka, ciemnoszara. 3. Skrzęt spiralny z okrągłego drutu o trzech zwojach. Średnica 2 cm, grubość drutu 0,1 cm (Tabl. XVII, 15). 4. Kości osobnika o płci nieokreślonej.

Grób 191 (popielnicowy)

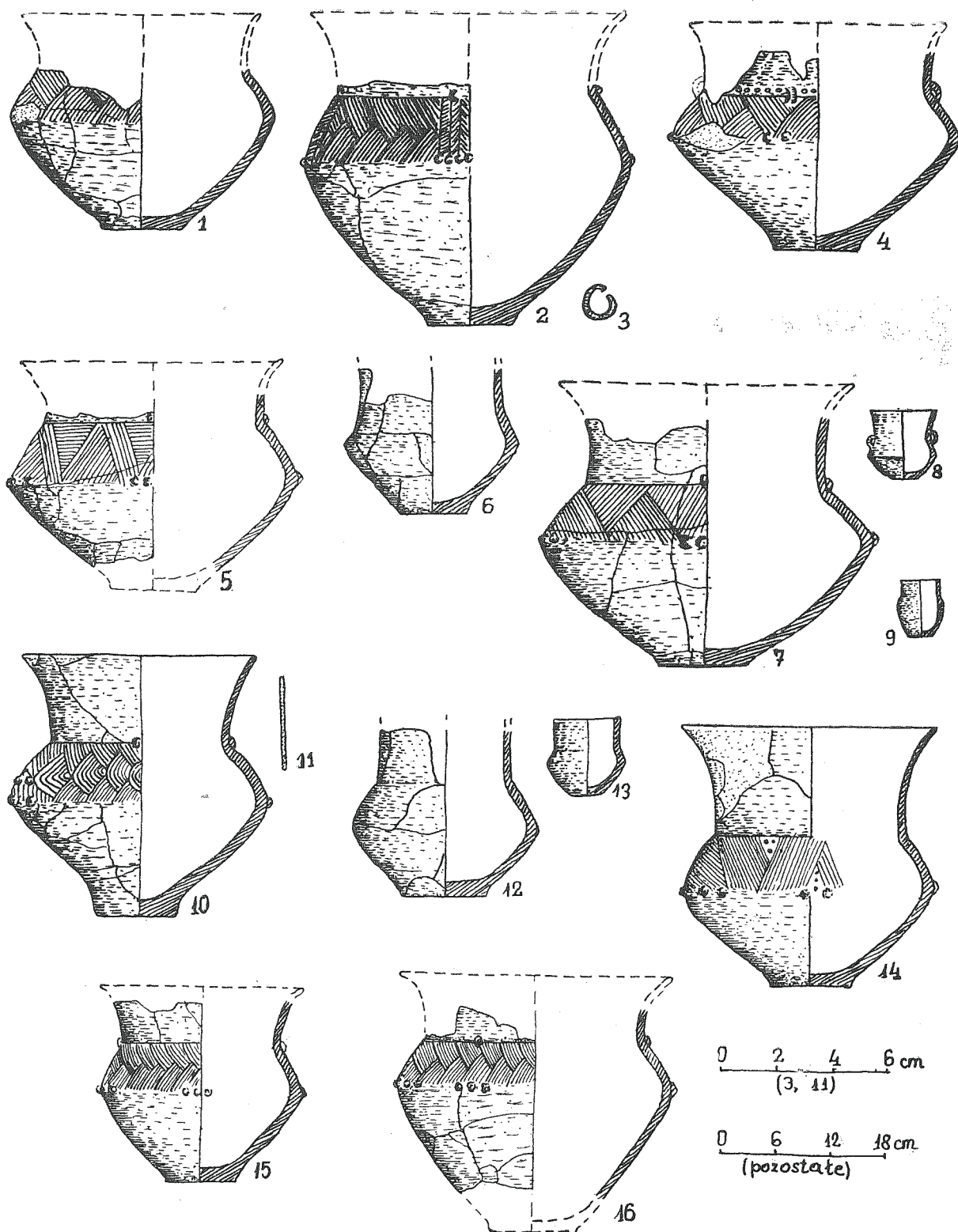
Na głębokości 40—50 cm znajdowała się mocno spękana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, prawdopodobnie cylindryczną (uszkodzoną) szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia wewnątrz szorstka, ciemnobrunatna, zewnątrz gładka, szaro-brunatna. Wysokość zachowana 8 cm; średnice: brzuśca 14 cm, dna 5,4 cm (Tabl. XVII, 16). 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 192 (popielnicowy)

Na głębokości 40—65 cm odkryto spękaną popielnicę z przepalonymi kośćmi, nakrytą ułamkami misy. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz czarno-brunatna, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków oraz grupami guzków na załomie. Średnice: otworu 26 cm, brzuśca 24,1 cm (Tabl. XVII, 17). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz czarna. 3. Kości dziecka w wieku infans II (11—12 lat).

Grób 193 (popielnicowy)

Na głębokości 30—45 cm znaleziono fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi, nakrytej fragmentami misy. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamanym brzuścu, z najpewniej wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna,

TABL. XVIII. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 194 (1). Grób 195 (2—3). Grób 196 (4). Grób 197 (5). Grób 199 (6). Grób 201 (7—9). Grób 202 (10—11). Grób 203 (12—13). Grób 204 (14). Grób 206 (15). Grób 207 (16).

zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków oraz guzkami na załomie. Średnica 21 cm (Tabl. XVII, 18). 2. Fragmenty misy profilowanej o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką i uchem. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz brunatno-szara. Średnica otworu 18 cm (Tabl. XVII, 19). 3. Kości dziecka w wieku infans I.

Grób 194 (popielnicowy)

Na głębokości 40—65 cm natrafiono na dolną część popielnicy z przepalonymi kośćmi, nakrytej fragmentami misy. 1. Dolna część naczynia wazowatego o dość łagodnie załamany brzuscu, z najpewniej wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. Wysokość zachowana 20,6 cm; średnice: brzuśca 28,8 cm, dna 9 cm (Tabl. XVIII, 1). 2. Fragmenty misy profilowanej, z dnem półkulistym. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz czarna. Dno jest zdobione współśrodkowymi kołami. 3. Kości dziecka w wieku infans I (3—4 lat).

Grób 195 (popielnicowy)

Na głębokości 40—70 cm znajdowała się dolna część popielnicy z przepalonymi kośćmi i skretem brązowym wewnątrz, nakryta uławkami misy. 1. Dolna część naczynia wazowatego o dość ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnobrunatna, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookoła linia ryta, a poniżej, na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość zachowana 27,3 cm; średnice: brzuśca 36 cm, dna 9,6 cm (Tabl. XVIII, 2). 2. Uławki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ceglasta. 3. Skręt z okrągłego drutu brązowego, ze stykającymi się końcami. Średnica 1,3 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. XVIII, 3). 4. Kości dwu osobników, w tym mężczyzny w wieku dorosłym i dziecka w wieku infans I.

Grób 196 (popielnicowy)

Na głębokości 28—50 cm odkryto splekaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz ciemnobrunatna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze, przekłute guzki, dookoła linia ryta i rząd dołeczek, a poniżej, na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość zachowana 20,8 cm; średnice: brzuśca 33 cm, dna 9,6 cm (Tabl. XVIII, 4). 2. Kości dziecka w wieku infans I.

Grób 197 (popielnicowy)

Na głębokości 20—40 cm znaleziono fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o dość ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, najpewniej lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnobrunatna, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony pasmem grup skośnych i pionowych kresek. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookoła linia ryta, a poniżej, na załomie brzuśca grupy guzków. Średnica brzuśca 32 cm (Tabl. XVIII, 5). 2. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 198 (popielnicowy)

Na głębokości 25—45 cm natrafiono na fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o dość ostro załamany brzuscu, z lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Średnica brzuśca 22,5 cm. 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 199 (popielnicowy)

Na głębokości 38—55 cm znajdowała się splekana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakryta uławkami misy. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamany brzuscu, przechodzącym w łukowato zwężającą się szyjkę. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnobrunatna, zewnątrz szaro-brunatna. Wysokość zachowana 15,4 cm, średnice: brzuśca 18,5 cm, dna 8 cm (Tabl. XVIII, 6). 2. Uławki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz szaro-brunatna. 3. Kości dziecka w wieku infans I (około 2 lat).

Grób 200 (popielnicowy)

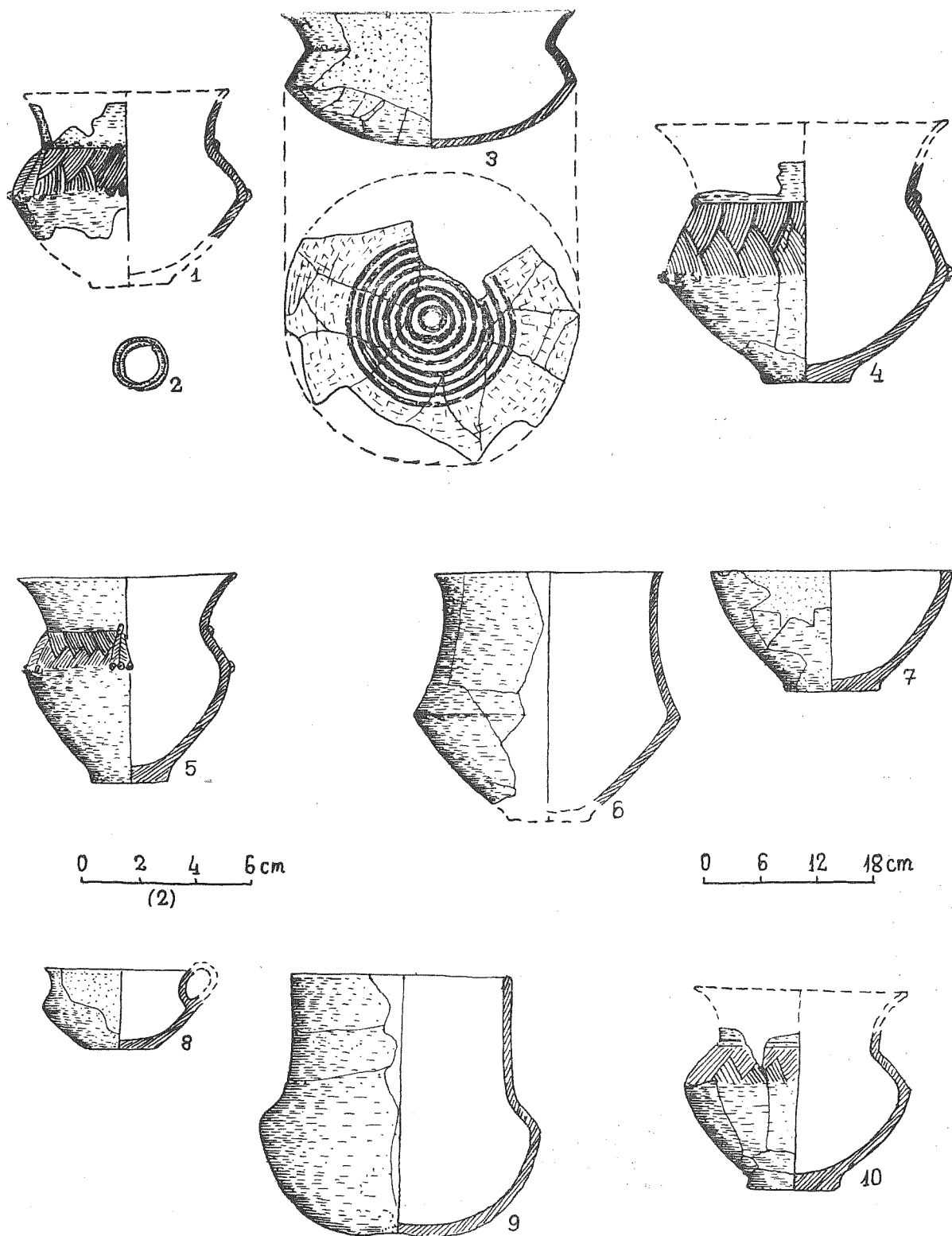
Na głębokości 47—70 cm odkryto fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty brzuśca garnka jajowatego lub tulipanowatego. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia lekko chropowata, brunatno-szara. Średnica brzuśca 23 cm. 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 201 (popielnicowy)

Na głębokości 35—63 cm znaleziono splekaną popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, a obok niej, od strony wschodniej i zachodniej miniaturowe naczynka. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, najpewniej lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookoła linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość zachowana 26,8 cm; średnice: brzuśca 36 cm, dna 10 cm (Tabl. XVIII, 7). 2. Miniaturowe naczynko wazowate o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, prawie cylindryczną szyjką i dwoma uchami u jej nasady. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, jasnobrunatna. Wysokość 8 cm; średnice: otworu 7,4 cm, brzuśca 8 cm, dna 2,1 cm (Tabl. XVIII, 8). 3. Miniaturowe naczynko o jajowatym brzuscu, z wyodrębnioną, cylindryczną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, brunatno-szara. Wysokość 6 cm; średnice: otworu 4,8 cm, brzuśca 5,6 cm, dna 2,4 cm (Tabl. XVIII, 9). 4. Kości mężczyzny (?) w wieku dorosłym.

Grób 202 (popielnicowy)

Na głębokości 38—70 cm natrafiono na splekaną popielnicę z przepalonymi kośćmi i fragmentem szpilki brązowej wewnątrz, nakrytą uławkami misy. 1. Naczynie wazowate o dość łagodnie załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków, pomiędzy którymi znajduje się pasmo zakreskowanych trójkątów, posiadających jeden bok zaokrąglony. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookoła linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość 27,6 cm; średnice: otworu 26 cm, brzuśca 27,2 cm, dna 8,7 cm (Tabl. XVIII, 10). 2. Uławki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka droбноziarnista. Powierzchnia, wewnątrz gładka, szara, zewnątrz szorstka, ciemnoszara. 3. Fragment bliżej nieokreślony.

TABL. XIX. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan. 1. Wyposażenie grobów. Grób 208 (1—3). Grób 209 (4). Grób 210 (5). Grób 212 (6—7). Grób 213 (8). Grób 215 (9). Grób 216 (10).

nej szpili z okrągłego drutu brązowego. Długość zachowana 3,3 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. XVIII, 11). 4. Kości mężczyzny w wieku maturus.

Grób 203 (popielnicowy)

Na głębokości 38—65 cm znajdowała się spękana popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakryta uławkami misy, a obok, od strony południowej małe naczynko. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamany brzuscu z prawdopodobnie cylindryczną szyjką. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz brunatna. Wysokość zachowana 19,6 cm; średnice: brzuśca 20,3 cm, dna 8,4 cm (Tabl. XVIII, 12). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, szaro-brunatna. 3. Naczynko wazowate o dość ostro załamany brzuscu z wyodrębnioną, cylindryczną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz brunatno-szara. Wysokość 8,2 cm; średnice: otworu 7 cm, brzuśca 8,5 cm, dna 2,8 cm (Tabl. XVIII, 13). 4. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 204 (popielnicowy)

Na głębokości 40—69 cm odkryto lekko spękana popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o dość łagodnie załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, brunatna. Brzusiec jest zdobiony pasmem grup skośnych kresiek oraz grupami guzków. Wysokość zachowana 28,5 cm; średnice: otworu 28,4 cm, brzuśca 25,5 cm, dna 9 cm (Tabl. XVIII, 14). 2. Kości mężczyzny (?) w wieku dorosłym.

Grób 205 (popielnicowy)

Na głębokości 50—63 cm znaleziono dolną część popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Dolna część naczynia wazowatego o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia szorstka, szara. Wysokość zachowana 13 cm, średnica dna 11 cm. 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 206 (popielnicowy)

Na głębokości 45—65 cm natrafiono na spękana popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Naczynie wazowate o dość ostro załamany brzuscu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz prawie czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość zachowana 18,9 cm; średnice: brzuśca 21,4 cm, dna 7,5 cm (Tabl. XVIII, 15). 2. Kości dziecka w wieku infans I.

Grób 207 (popielnicowy)

Na głębokości 40—60 cm znajdowały się fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o dość ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej, na załomie brzuśca grupy guzków. Średnica brzuśca 30 cm (Tabl. XVIII, 16). 2. Kości mężczyzny w wieku adultus.

Grób 208 (popielnicowy)

Na głębokości 50—70 cm odkryto fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi i skrzepem brązowym wewnątrz, nakrytej spękana misą. 1. Fragmenty na-

czynia wazowatego o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Średnica brzuśca 23 cm (Tabl. XIX, 1). 2. Misa profilowana o ostro załamany brzuscu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Dno jest zdobione współśrodkowymi kołami. Wysokość 14,4 cm; średnice otworu i brzuśca 32 cm (Tabl. XIX, 3). 3. Skrzep dwuzwojowy z okrągłego drutu brązowego. Średnica 1,6 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. XIX, 2). 4. Kości dwu osobników w tym osobnika dorosłego o płci nieokreślonej i dziecka w wieku infans I (2—4 lat).

Grób 209 (popielnicowy)

Na głębokości 40—65 cm znaleziono dolną część popielnicy z przepalonymi kośćmi. 1. Dolna część naczynia wazowatego o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość zachowana 23 cm; średnice: brzuśca 30,7 cm, dna 9 cm (Tabl. XIX, 4). 2. Kości mężczyzny (?) w wieku dorosłym.

Grób 210 (popielnicowy)

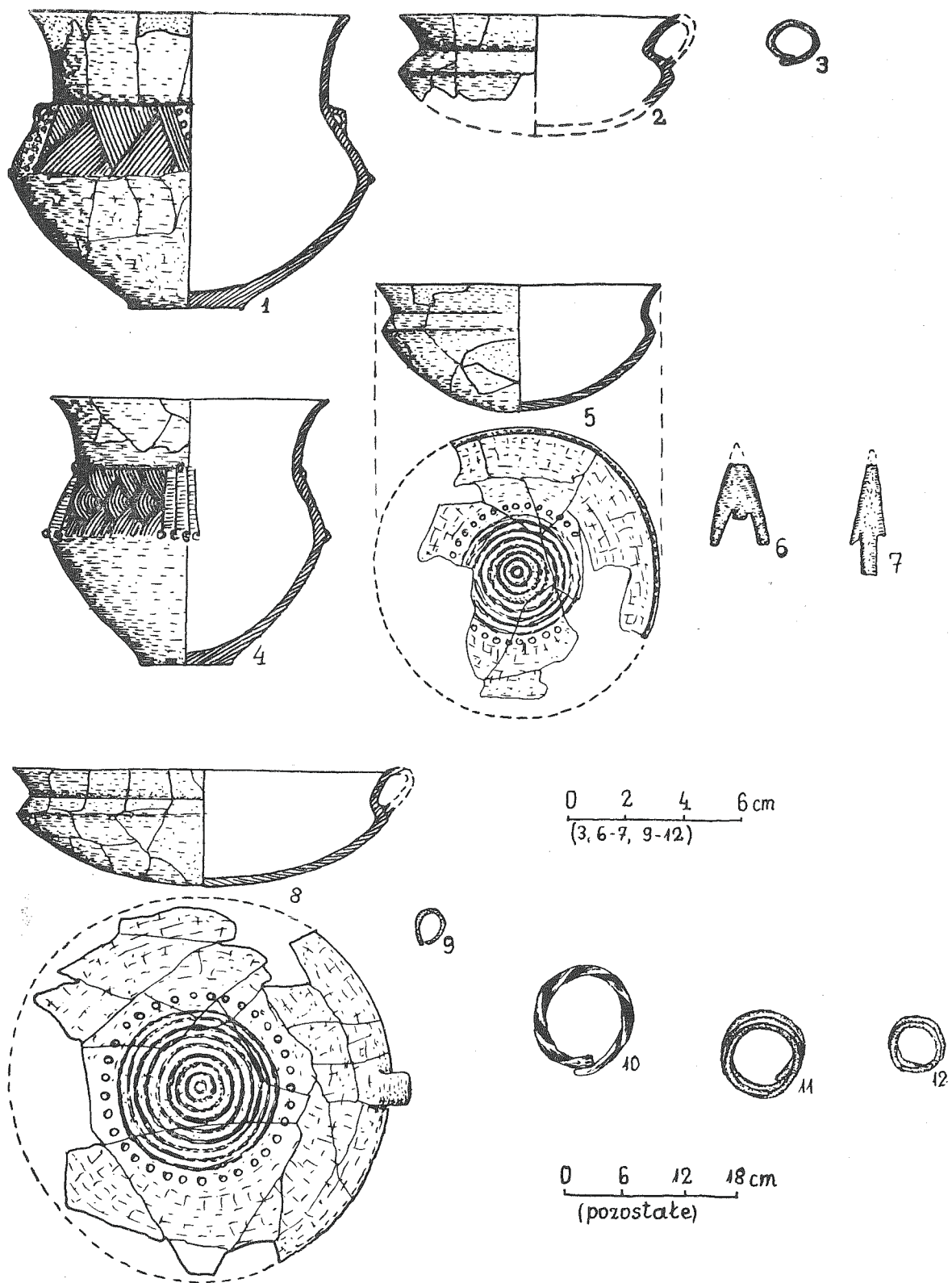
Na głębokości 40—65 cm natrafiono na popielnicę z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytą drobnymi uławkami misy. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz ciemnoszara. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookólna linia ryta, a poniżej na załomie brzuśca grupy guzków. Wysokość 21,3 cm; średnice: otworu 22,3 cm, brzuśca 22 cm, dna 8,5 cm (Tabl. XIX, 5). 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnobrunatna, zewnątrz czarna. 3. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 211 (popielnicowy)

Na głębokości 45—60 cm znajdowała się mocno spękana i spłaszczona popielnica z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakryta uławkami misy. 1. Drobne ułamki naczynia o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia, wewnątrz szorstka, brunatno-szara, zewnątrz dość gładka, ciemnoszara. 2. Drobne ułamki misy o kształcie nieokreślonym. 3. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 212 (popielnicowy)

Na głębokości 55—70 cm odkryto fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakrytej fragmentami misy. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamany brzuscu, przechodzącym w łukowatą, lekko rozchyloną szyjkę. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz ciemnoszara. Średnice: otworu 24 cm, brzuśca 28,2 cm (Tabl. XIX, 6). 2. Fragmenty misy półkulistej z płaskim dnem. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia, wewnątrz szorstka, ciemnoszara, zewnątrz chropowata, brunatno-szara. Wysokość 12,5 cm; średnice: otworu 26 cm, dna 10 cm (Tabl. XIX, 7). 3. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

TABL. XX. ZBYDNIÓW, woj. Tarnobrzeg, stan 1. Wyposażenie grobów. Grób 217 (1-3). Grób 218 (4-7). Grób 219 (8-9). Znaleźiska luźne (10-12).

Grób 213 (popielnicowy)

Na głębokości 40—50 cm znaleziono fragmenty popielnicy — czerpaka z przepalonymi kośćmi wewnątrz. 1. Fragmenty czerpaka profilowanego o dość ostro załamany brzuscu z lejkowato rozchyloną szyjką, dnem płaskim i taśmowatym uchem. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, jasnobrunatna. Wysokość 8,4 cm; średnice: otworu 16 cm, brzusca 17 cm, dna 8 cm (Tabl. XIX, 8). 2. Kości dziecka w wieku infans I (około 3 lat).

Grób 214 (popielnicowy)

Na głębokości 45—70 cm natrafiono na fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi wewnątrz, nakryte uławkami misy. 1. Fragmenty naczynia o zaokrąglonym brzuscu. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia, wewnątrz szorstka, ciemnobrunatna, zewnątrz brunatna, dołem chropowata, górą gładka. Średnica dna 10,5 cm. 2. Drobne ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia szaro-brunatna, wewnątrz gładka, zewnątrz dość gładka. 3. Kości mężczyzny (?) w wieku dorosłym.

Grób 215 (popielnicowy)

Na głębokości 35—70 cm znajdowały się fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi, nakryte uławkami misy. 1. Fragmenty naczynia o zaokrąglonym brzuscu, przechodzącym w cylindryczną szyjkę. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia brunatno-ceglasta, wewnątrz szorstka, zewnątrz dość gładka. Wysokość 28,4 cm; średnice: otworu 23,5 cm, brzusca 30 cm, dna 8 cm (Tabl. XIX, 9). 2. Drobne ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz ciemnobrunatna, zewnątrz ciemnoszara. 3. Kości dwu osobników, w tym kobiety w wieku adultus i dziecka w wieku infans I.

Grób 216 (popielnicowy)

Na głębokości 40—55 cm odkryto fragmenty popielnicy ze znikomą ilością przepalonych kości. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o dość ostro załamany brzuscu, z najpewniej (nie zachowana) wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków oraz dookołnymi liniami rytymi u nasady szyjki. Wysokość zachowana 16 cm; średnice: brzusca 24 cm, dna 9,5 cm (Tabl. XIX, 10). 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 217 (popielnicowy)

Na głębokości 40—75 cm znaleziono mocno splekaną popielnicę ze znikomą ilością przepalonych kości i skrzepem brązowym wewnątrz, nakrytą fragmentami misy. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuscu z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz brunatna z ciemnymi plamami. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze, przekłute guzki oraz dookołna linia ryta, a poniżej na załomie brzusca grupy guzków. Wysokość 33 cm; średnice: brzusca 38 cm, dna 12 cm (Tabl. XX, 1). 2. Fragmenty misy profilowanej o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką oraz taśmowatym uchem. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz czarna. Średnica otworu 29,5 cm (Tabl. XX, 2). 3. Skrzep z okrągłego drutu brązowego z końcami założonymi za siebie. Średnica 1,7 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. XX, 3). 4. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 218 (popielnicowy)

Na głębokości 40—75 cm natrafiono na splekaną popielnicę z przepalonymi kośćmi oraz grocikami — brązowym i kościanym wewnątrz, nakrytą fragmentami misy. 1. Naczynie wazowate o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków, pomiędzy którymi znajduje się pasmo zakreskowanych trójkątów. U nasady szyjki znajdują się pojedyncze guzki oraz dookołna linia ryta, a poniżej na załomie brzusca grupy guzków. Wysokość 29,3 cm; średnice: otworu 31,5 cm, brzusca 31,2 cm, dna 9,6 cm (Tabl. XX, 4). 2. Fragmenty misy o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym. Domieszka piasku. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-ceglasta, zewnątrz czarna. Dno jest zdobione współśrodkowymi kołami, uformowanymi z linii rytymi i dołeczków. Wysokość 13 cm; średnice: otworu 30 cm, dna 28,4 cm (Tabl. XX, 5). 3. Grocik brązowy o trójkątym, blaszkowatym ostrzu, z zadziarami po obu stronach trzpienia (uszkodzony). Długość zachowana 2,8 cm, szerokość największa 2,1 cm (Tabl. XX, 6). 4. Grocik kościany o trójkątym, blaszkowatym ostrzu, z zadziarami oraz trzpieniem o przekroju czworobocznym, uszkodzony. Długość zachowana 3,7 cm, szerokość największa 1,3 cm (Tabl. XX, 7). 5. Kości dwu osobników, w tym mężczyzny (?) w wieku adultus-maturus i dziecka w wieku infans I.

Grób 219 (popielnicowy)

Na głębokości 40—65 cm znajdowały się fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi i skrzepem brązowym wewnątrz, nakryte splekaną misą. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony pasmem zaplatanych, zakreskowanych trójkątów. 2. Misa profilowana o ostro załamany brzuscu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym oraz taśmowatym uchem. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz szaro-brunatna, zewnątrz czarna. Dno jest zdobione współśrodkowymi kołami, uformowanymi z linii rytymi i dołeczków. Wysokość 12,2 cm; średnice: otworu 40 cm, brzusca 39 cm (Tabl. XX, 8). 3. Skrzep z okrągłego drutu brązowego ze stykającymi się końcami. Średnica 1,2 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. XX, 9). 4. Kości mężczyzny (?) w wieku adultus.

Grób 220 (popielnicowy)

Na głębokości 45—60 cm odkryto dolną część popielnicy ze znikomą ilością przepalonych kości, odwróconej do góry dnem. 1. Dolna część garnka tulipanowatego lub jajowatego. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia brunatno-ceglasta, wewnątrz gładka, zewnątrz chropowata, obmazywana palcami. Wysokość zachowana 12,1 cm, średnica dna 9,1 cm. 2. Kości osobnika o wieku i płci nieokreślonej.

Grób 221 (popielnicowy)

Na głębokości 40—47 cm znaleziono drobne ułamki popielnicy z przepalonymi kośćmi. 1. Drobne ułamki naczynia o kształcie nieokreślonym. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz jasnobrunatna, zewnątrz brunatna. 2. Kości dziecka w wieku nieokreślonym.

Grób 222 (popielnicowy)

Na głębokości 30—50 cm natrafiono na drobne fragmenty popielnicy z przepalonymi kośćmi. 1. Fragmenty naczynia wazowatego o ostro załamany

brzuchu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką. Domieszka drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatno-szara, zewnątrz czarna. Brzusiec jest zdobiony dwoma pasmami zaplatanych, zakreślonych czworoboków. 2. Kości osobnika dorosłego o płci nieokreślonej.

Grób 223 (popielnicowy)

Na głębokości 30—45 cm znajdowały się przemieszane z sobą ułamki popielnicy, misy i przepalone kości. 1. Ułamki naczynia wazowatego o kształcie nieokreślonym. Domieszka średnioziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz czarna. 2. Ułamki misy o kształcie nieokreślonym. Domieszka

drobnoziarnista. Powierzchnia gładka, wewnątrz brunatna, zewnątrz czarna. 3. Kości dwu osobników dorosłych, w tym mężczyzny i kobiety.

Materiały znalezione luźno

1. Trzyzwojowy skręt z okrągłego drutu brązowego. Średnica 3 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. XX, 11). 2. Skręt ze skręcanego drutu brązowego o przekroju czworobocznym, z założonymi za siebie końcami. Średnica 3,5 cm, grubość drutu 0,3 cm (Tabl. XX, 10). 3. Dwuzwojowy skręt z okrągłego drutu brązowego. Średnica 1,6 cm, grubość drutu 0,2 cm (Tabl. XX, 12).

ANALIZA MATERIAŁÓW

OZDOBY I BRON

Przedmioty zaliczone do niniejszej grupy prezentują się skromnie. Zaliczono tu 44 wyroby, w tym: 2 bransolety, 2 wisiorki guziczkowate, 4 pierścienie, 29 skrętów drucianych, 1 paciorek, 2 grociki oraz fragmenty czterech przedmiotów trudnych do określenia (Tabl. IV, 3; X, 3; XII, 14; XVIII, 11). Z wyjątkiem jednego (grocik kościany) wszystkie wykonane są z brązu.

BRANSOLETY

Odkryto je w grobach 173 i 184. Pierwsza z nich wykonana jest z grubego, skręcanego pręta brązowego o przekroju czworograniastym, posiadając końce lekko zwężone i założone na siebie (Tabl. XVI, 9). Zdradza ona wyraźne podobieństwo do brązowych nagolenników, odkrytych w grobie szkieletowym na wczesnotarnobrzeskim cmentarzysku w Grodzisku Dolnym, stan. 1, woj. Rzeszów⁷. Ponadto nawiązuje ona do brązowych naramienników, datowanych na IV okres epoki brązu, a wyróżnianych głównie w Wielkopolsce, przez Wł. Szafrąńskiego⁸ i nad Dniestrem, przez K. Żurowskiego⁹. Wielkość naszej bransolety, przy średnicy 6,2 cm, wyklucza funkcję nagolennika czy naramiennika. Natomiast jej chronologię należy ograniczyć najpewniej do drugiej połowy IV okresu epoki brązu. Tak właśnie datowane są najstarsze materiały z naszego cmentarzyska. Druga bransoleta, otwarta, wykonana jest z płasko-wypukłej sztabki brązowej (Tabl. XVII, 11). W zasięgu grupy tarnobrzeskiej posiada ona odpowiedniki na cmentarzysku w Bachórze-Chodorówce, stan. 1, woj. Przemyśl¹⁰, datowanym na I fazę rozwojową tejże grupy. W naszym wypadku, przy ustalaniu chronologii trudno jest

pominąć współwystępowanie z niniejszą bransoletą misy profilowanej (Tabl. XVII, 12). Skłania to do datowania omawianej ozdoby na V okres epoki brązu.

WISIORKI GUZICZKOWATE

Wisiorki guziczkowate z uszkiem dwustronnie przymocowanym zauważono w grobach 35 i 142 (Tabl. II, 19; XIV, 4). Obydwa są uszkodzone, przy czym jeden z nich zachowany jest zupełnie fragmentarycznie. Ozdoby tego typu należą do rozpowszechnionych w czasach od IV okresu epoki brązu do III wieku przed n. e. zarówno w kulturze łużyckiej¹¹, jak i kulturach z nią sąsiadujących, zwłaszcza od wschodu¹². Ich chronologię można określić jedynie w oparciu o współwystępowanie z przedmiotami dobrze datowanymi. W naszym wypadku, w obydwu grobach należy wziąć pod uwagę wazy nadszańskie (Tabl. II, 16; XIV, 1), tym samym datować omawiane wisiorki na V okres epoki brązu.

PIERŚCIE

Odkryto je w grobach: 9, 39, 62, 82. Wszystkie zostały wykonane z wąskiej taśmy brązowej. Ich średnica wynosi 1—2 cm, a szerokość taśmy 0,2—0,3 cm. Jeden z nich jest otwarty (Tabl. VI, 8), dwa posiadają końce założone na siebie (Tabl. III, 6; VII, 15), a ostatni jest nieco zniekształcony (Tabl. I, 8). Są to ozdoby bardzo pospolite w kulturze łużyckiej, znane także we wszystkich fazach rozwojowych grupy tarnobrzeskiej.

SKRĘTY DRUCIANE

Ozdoby występujące pod niniejszą nazwą stanowią największą grupę przedmiotów brą-

zowych na naszym cmentarzysku¹³. Wykonane są z okrągłego drutu brązowego, sporadycznie o przekroju czworobocznym, skręcanego wokół własnej osi (Tabl. XX, 10). Ich średnica wynosi 1—3 cm, a grubość drutu 0,1—0,3 cm. Wśród nich wyróżnić należy głównie okazy otwarte (Tabl. V, 6; XII, 4; XIII, 15; XIV, 5; XV, 15; XVII, 14; XVIII, 3; XX, 9) lub z założonymi na siebie końcami, w tym kilkuzwojowe (Tabl. II, 18; III, 11; V, 3; VI, 3; VII, 2, 13; VIII, 5; XVII, 6, 15; XIX, 2; XX, 3, 10—12). Niektóre z nich są uszkodzone lub zniekształcone (Tabl. I, 3, 13; II, 15; V, 12; XI, 5; XII, 2). Przedmioty te spełniały rozmaite funkcje, w tym zapewne wisiorków, pierścieni, a może i kolczyków. Jeden z naszych skrętów (Tabl. V, 9) był najpewniej fragmentem łańcuszka.

Skręty brązowe są najbardziej pospolitymi ozdobami w kulturze łużyckiej. W grupie tarnobrzeskiej zauważono je dotąd na wszystkich badanych cmentarzyskach, a niekiedy i na osadach. Proporcjonalnie do ogółu przedmiotów brązowych najpospolitsze są w II fazie rozwojowej tejże grupy. Na naszym cmentarzysku, reprezentatywnym dla tejże fazy, stanowią aż około 65% ogółu wyrobów brązowych. Natomiast na cmentarzyskach w Grodzisku Dolnym, stan. 1¹⁴ obejmują około 19 proc., a w Trzėsówce stan. 1¹⁵, woj. Rzeszów około 24 proc. tychże wyrobów. Pierwsze z nich jest charakterystyczne dla fazy I, drugie zaś dla fazy III.

PACIOREK

W grobie 179 odkryto spiralny paciorek tzw. salta leone, o 2½ zwoja z drutu brązowego (Tabl. XVI, 14). Należy on do ozdób bardzo rozpowszechnionych w epokach brązu i żelaza na terenie Europy. Paciorki tego typu znane były również we wszystkich fazach rozwojowych grupy tarnobrzeskiej. W jej zasięgu odkryto je na około 10 stanowiskach, a najliczniej (23 sztuki) na cmentarzysku w Trzėsówce, stan. 1, woj. Rzeszów¹⁶.

GROCIKI

W grobie 218 znaleziono 2 grociki do strzał z łuku, w tym jeden wykonany z brązu a drugi z kości. Obydwa są uszkodzone. Grocik brązowy (Tabl. XX, 6) posiada trójkątne, blaszkowate ostrze, z zadziorami po obu stronach trzpienia. Grocik kościany (Tabl. XX, 7) jest bardzo zbliżony do brązowego, będąc nieco smuklejszym. Brązowe grociki nie należą do

rzadkości w kulturze łużyckiej¹⁷, jednakże różnią się one od naszego okazu. Natomiast grociki kościane spotyka się rzadziej¹⁸, przy czym posiadają one rozszczępione trzpienie. Formy najbardziej zbliżone do naszego grocika i współczesne mu wskazać można dopiero w zasięgu kultury czarnoleskiej¹⁹. W najbliższym sąsiedztwie Zbydniowa grociki kościane odkryto ostatnio na cmentarzysku w Mokrzeszowie, stan. 2, woj. Tarnobrzeg²⁰. Prezentują one jednakże inne formy. Chronologię obydwu omawianych grocików można określić jedynie w oparciu o współwystępujące z nimi materiały. Należy tu brać pod uwagę wazę nadszańską (Tabl. XX, 4) i misę profilowaną (Tabl. XX, 5), które to naczynia są znamienne dla V okresu epoki brązu.

NACZYNIA

Wśród naczyń występujących w wyposażeniu grobów na naszym cmentarzysku wyróżnić można: naczynia wazowate, garnki tulipnowate i jajowate oraz misy i czerpaki. Gdyby pominąć garnki, zresztą bardzo słabo reprezentowane, pozostałe naczynia, mimo różnic w szczegółach, ujawniają sporo cech wspólnych. Należą do nich: ostry lub dość ostry załom brzuśca (prawie zawsze), lejkowato rozchylona i wyodrębniona szyjka (prawie zawsze), ponadto bogata ornamentyka (zwłaszcza u naczyń wazowatych) w postaci kompozycji linii rytych i guzków, a niekiedy i dołeczków.

NACZYNIA WAZOWATE

Są one stosunkowo mało zróżnicowane. Wśród nich wydzielono dwa zasadnicze typy. Są to:

I. Naczynia wazowate o ostro lub dość ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, tzw. wazy nadszańskie²¹. Charakterystycznymi, wspólnymi dla nich są także następujące cechy: załom brzuśca znajduje się z reguły w połowie wysokości, a średnice otworu i brzuśca oraz wysokość są sobie prawie równe. Powierzchnia tych naczyń jest gładka, często bardzo starannie wygładzona, wewnątrz barwy brunatnej w różnych odcieniach, zewnątrz najczęściej ciemnoszarej lub czarnej. W zależności od zdobnictwa powierzchni, wśród nich można wydzielić:

I/1. Wazy nie zdobione (Tabl. I, 1; II, 3; V, 1).

I/2. Wazy bogato zdobione w pasie pomiędzy załomem brzuśca, a nasadą szyjki (ponad

80 okazów nadających się do omówienia). Na ich zdobnictwo składają się kompozycje złożone z kresek, guzków i dołeczków, ponadto dookoła, dość głęboko linia ryta u nasady szyjki. Mając na względzie rodzaje tych kompozycji, wypada zwrócić uwagę na:

I/2/a. Wazy zdobione pasmem pionowych kresek (Tabl. XV, 8) lub grupami kresek lekko skośnych, w kompozycji z dołeczkami (Tabl. XVII, 1), a także grupami guzków na załomie brzuśca (Tabl. II, 9; VI, 5; XVI, 3; XVIII, 14) i najczęściej przekłutymi guzkami, imitującymi ucha u nasady szyjki (Tabl. V, 5; VII, 8; XII, 3); zdobione grupami kresek prostopadłych do siebie i guzkami (Tabl. VI, 11; XIV, 10), w tym w kompozycji z pasmem sosenkowym (Tabl. XV, 14); wreszcie okaz zdobiony kompozycją grup skośnych kresek z krateczką, dołeczkami, krótkimi listewkami i maleńkimi uchami (Tabl. II, 10).

I/2/b. Wazy zdobione dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych trójkątów, grupami guzków na załomie brzuśca (Tabl. V, 10; XI, 2; XVI, 2) oraz pojedynczymi guzkami u nasady szyjki (Tabl. X, 7; XII, 6; XIV, 13), w tym guzkami przekłutymi, imitującymi ucha (Tabl. I, 6, 10; XVII, 10; XX, 1).

I/2/c. Wazy zdobione dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków, grupami guzków na załomie i pojedynczymi guzkami u nasady szyjki (Tabl. II, 16, 20; III, 1—2, 8—9; IV, 1, 3, 8; V, 7, 14; VII, 14; VIII, 4, 10; IX, 4—6; X, 2, 10; XI, 8, 10—11; XII, 9; XIII, 4, 7, 9; XIV, 1; XV, 2, 8, 12; XVI, 1, 4—5; XVII, 4, 9, 17—18; XVIII, 2, 7, 15—16; XIX, 1, 4—5), w tym często guzkami przekłutymi, imitującymi ucha. Interesującą grupę tworzą tu naczynia posiadające nóżki (Tabl. IX, 10; X, 8; XI, 3; XII, 10).

I/2/d. Wazy zdobione dwoma pasmami zaplatanych, zakreskowanych czworoboków, pomiędzy którymi znajduje się pasmo zakreskowanych trójkątów, posiadających jeden bok zaokrąglony. Występują tu ponadto grupy guzków na załomie brzuśca (Tabl. VIII, 2), z reguły wraz z pojedynczymi guzkami u nasady szyjki (Tabl. II, 14; IV, 7; VIII, 1—2; XVIII, 10; XX, 4), niekiedy przekłutymi, imitującymi ucha.

Wazy podtypu I/1, nie zdobione, niezbyt liczne na naszym cmentarzysku, rzadko spotyka się w grupie tarnobrzeskiej. Dotąd odkryto je na cmentarzyskach w Sokolnikach, stan. 1²² i Gorzycach, stan. 1²³, woj. Tarnobrzeg. Gdyby nie brać pod uwagę wyposażenia grobu 23 (Tabl. II 3—7), w którym znajdowała się

jedna z nich, brak było by podstaw do oznaczenia ich chronologii. Przytoczony zespół skłania natomiast do datowania ich w granicach czasowych drugiej połowy IV i V okresu epoki brązu.

Wiele ciekawych kwestii wyłania się w związku z wazami zdobionymi, czyli zaliczonymi do podtypu I/2. Stwierdzić trzeba, iż są to formy charakterystyczne wyłącznie dla grupy tarnobrzeskiej, nie znane poza jej zasięgiem. Poza naszym cmentarzyskiem, gdzie dotąd wystąpiły najliczniej, reprezentowane są także na cmentarzyskach w Furmanach, stan. 1²⁴, Pysznicy, stan. 1²⁵, Gorzycach, stan. 1²⁶ i Mokrzeszowie, stan. 1²⁷, woj. Tarnobrzeg. Ponadto, przeważnie w postaci pojedynczych, często fragmentarycznie zachowanych okazów, odkryto je jeszcze w województwie tarnobrzeskim w: Pniowie, stan. 1²⁸, Sokolnikach, stan. 1²⁹, Obojnie, stan. 1³⁰, Sandomierzu, Górach Pieprzowych, Piotrowicach, Prusach³¹, Ćmielowie, Podgajcu³², Mierzanowicach, Wojciechowicach³³, Turbii, stan. 2³⁴, Przędzeli, stan. 5³⁵, Zarzeczu, stan. 1³⁶ i Rudniku, stan. 10³⁷ oraz w województwie rzeszowskim w Krzemienicy, stan. 1³⁸.

Pierwszym autorem, wypowiadającym się w sprawie chronologii i genezy waz nadszańskich był J. Kostrzewski³⁹. Datował on je na V okres epoki brązu, a w ich genezie dopatrywał się wpływów ze strony grupy wschodniowielkopolskiej kultury łużyckiej. Chronologia ta została przyjęta przez M. Gedla⁴⁰ i J. Miśkiewicza⁴¹, przy czym tenże wyraźnie sugerował możliwość przetrwania ich do okresu halsztackiego. Na korzyść jego sugestii zdają się przemawiać materiały z badań cmentarzysk w Gorzycach, stan. 1, Mokrzeszowie, stan. 1 i Sokolnikach, stan. 1, woj. Tarnobrzeg oraz w Krzemienicy, stan. 1, woj. Rzeszów, na których, oprócz waz nadszańskich, wystąpiły także materiały charakterystyczne dla okresu halsztackiego, np. garnki jajowate z rzędem dziurek poniżej otworu, czy brązowe kolczyki gwoździowate. Jednakże w grobach, w których znajdowały się wazy nadszańskie na tych cmentarzyskach, nie stwierdzono przedmiotów, które jednoznacznie można by datować na okres halsztacki. Wyjątek stanowi tu jedynie cmentarzysko w Obojnie, stan. 1, woj. Tarnobrzeg⁴², gdzie w grobie 12, wraz z wazą nadszańską odkryto brązowy kolczyk tarczowaty. Trzeba przy tym zauważyć, że cmentarzysko w Obojnie stan. 1 okazało się w czasie badań mocno zniszczone. Grób 12 był także uszkodzony i brak jest

pewności, czy wspomniany kolczyk znalazł się w towarzystwie wazy nadsańskiej w toku rytuału pogrzebowego. Mogło to nastąpić również później, przy okazji prac ziemnych, poprzedzających wykopaliska.

Badania w Zbydniowie nie wnoszą niczego istotnego do rozstrzygnięcia ewentualności występowania waz nadsańskich w okresie halsztackim. Nie stwierdzono tu żadnych materiałów, które można by datować wyłącznie na okres halsztacki. Natomiast współwystępujące w grobach z omawianymi naczyniami materiały to: misy podtypu I/1, np. w grobie 8 (Tabl. I, 5—6), misy podtypu I/2, np. w grobie 142 (Tabl. XIV, 1—2), misy podtypu II/3, np. w grobie 53 (Tabl. V, 4—6), misy podtypu II/5, aż w 13 grobach, np. w grobie 43 (Tabl. IV, 1—2), czerpaki podtypu I/1, np. w grobie 95 (Tabl. IX, 6—7), czerpaki podtypu I/2, np. w grobie 129 (Tabl. XII, 12—13), czerpaki podtypu II/2, np. w grobie 138 (Tabl. XIII, 9—10), czerpaki podtypu II/3, np. w grobie 132 (Tabl. XIII, 2—3), wreszcie misy podtypu II/2 i czerpaki podtypu III/1, w grobie 152 (Tabl. XV, 4—6). Są one datowane w granicach czasowych głównie V okresu epoki brązu, a część z nich także drugiej połowy IV okresu tej epoki. Skłania to do datowania waz z naszego cmentarzyska podtypu I/2 głównie na V okres epoki brązu, z tym, że niektóre z nich, zwłaszcza zaliczone do odmiany I/2/a, można prawdopodobnie datować nieco wcześniej, mianowicie na drugą połowę IV okresu epoki brązu. Zdaje się za tym przemawiać również ornament (Tabl. V, 5; XVI, 8), charakterystyczny głównie dla ceramiki wczesnotarnobrzeskiej. Natomiast zdobnictwo w postaci zaplatanych, zakreskowanych trójkątów, jakkolwiek znane jest w kulturze łużyckiej od samego jej początku, np. na ozdobach brązowych i występowało do okresu halsztackiego włącznie, było najbardziej charakterystyczne dla V okresu epoki brązu.

Pozostaje jeszcze ustosunkowanie się do poglądu J. Kostrzewskiego odnośnie genezy waz nadsańskich w aspekcie wpływów ze strony grupy wschodniowielkopolskiej kultury łużyckiej. Ponieważ naczynia te nie posiadają wiernych odpowiedników poza grupą tarnobrzeską, ich genezy można doszukiwać się jedynie w jej zasięgu. Warto zwrócić tu uwagę na ornamentykę, pospolitą na wcześniejszych ozdobach brązowych, znamiennej dla I fazy rozwojowej grupy tarnobrzeskiej, jak i na niektóre formy naczyń wazowatych z I fazy, np.

z Dzikowa, stan. 1 i Furmanów, stan. 1, woj. Tarnobrzeg⁴³ lub z Grodziska Dolnego, stan. 1, woj. Rzeszów⁴⁴. Podobieństwo tych form do waz nadsańskich jest dość duże. Zatem wazy nadsańskie uznać należy za lokalny wytwór grupy tarnobrzeskiej, rezultat rozwoju form ukształtowanych w I fazie rozwojowej tejże grupy.

II. Wazy zaklasyfikowane do tego typu tworzą małą grupę. Są to naczynia o zaokrąglonym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką (Tabl. VI, 9; XII, 7), zaopatrzone w małe ucha u nasady szyjki (Tabl. XII, 8), zdobione guzkami kopulastymi (Tabl. VI, 12) lub krótkimi listewkami na załomie brzuśca i liniami rytymi u nasady szyjki (Tabl. VIII, 3). Formy te, pospolite w kulturze łużyckiej, cechuje duża rozpiętość chronologiczna. Dlatego datowanie naszych naczyń jest trudne. Można przy tym brać pod uwagę jedynie współwystępowanie w grobie 67 wazy z misą profilowaną podtypu II/3 (Tabl. VI, 12—13). Datowano ją w granicach czasowych drugiej połowy IV i V okresu epoki brązu.

GARNKI TULIPANOWATE I JAJOWATE

Garnki odkryte na naszym cmentarzysku nie reprezentują form klasycznych. Są to: garnek o profilu zbliżonym do esowatego (Tabl. IX, 1), będący formą pośrednią pomiędzy jajowatą, a tulipanowatą; garnek w typie tulipanowatym, przysadzisty, zdobiony guzkami na największej wydętości brzuśca (Tabl. IX, 8); wreszcie dwa garnki prawdopodobnie tulipanowate (niestety ich szyjki są zniszczone), w tym jeden o powierzchni gładkiej (Tabl. VIII, 7) i drugi o powierzchni chropowatej, obmazywanej (Tabl. XIV, 6). Garnek tulipanowaty (Tabl. IX, 8) posiada zbliżone odpowiedniki w Janowicach Poduszowskich, woj. Kielce⁴⁵, datowane tam na V okres epoki brązu oraz w Grodzisku Dolnym, stan. 1, woj. Rzeszów⁴⁶, datowane na I fazę rozwojową grupy tarnobrzeskiej. W grobie 97 współwystępował on z czerpakiem podtypu II/1, datowanym w granicach drugiej połowy IV i całego V okresu epoki brązu.

Datowanie naszych garnków jest poniekąd problematyczne. W zasięgu grupy tarnobrzeskiej garnki należą do form bardzo pospolitych⁴⁷, z tym, że formy tulipanowate są znamienne dla fazy I, a jajowate dla III fazy rozwojowej tejże grupy. Sporadyczne występowanie garnków w Zbydniowie jest potwierdzeniem koncepcji datowania go na czasy

między fazami I, a III, czyli na II fazę rozwojową grupy tarnobrzesckiej. Z kolei omawiane wyżej garnki należy datować najpewniej na początek tej fazy, czyli na połowę IV okresu epoki brązu.

MISY

Wśród mis wydzielono dwa typy, mianowicie: I — półkuliste i stożkowato-półkuliste, oraz II — profilowane. W obrębie typów wyróżniono podtypy.

I/1. Misy półkuliste, zwykle dość mocno spłaszczone, szerokootworowe, z dnem płaskim, nie zdobione (Tabl. I, 5, 7; II, 11; VI, 4; VII, 7; IX, 3, 14; XII, 1; XVI, 6; XVII, 3, 8; XIX, 7), należą do naczyń bardzo powszechnych w kulturze łużyckiej, datowanych najczęściej na czasy od IV okresu epoki brązu do schyłku okresu halsztackiego⁴⁸. Trzeba tu jednak zaznaczyć, że misy pochodzące z okresu halsztackiego są bardziej smukłe od naszych i posiadają ścianki bardziej łukowate. Natomiast okazy spłaszczone, przysadziste, w typie naszych, datowane są zazwyczaj na IV—V okres epoki brązu⁴⁹. W naszym przypadku należy zapewne wykluczyć pierwszą połowę IV okresu tej epoki. Skłaniają ku temu materiały współwystępujące z misami podtypu I/1, mianowicie: czerpak profilowany w grobie 75 (Tabl. VII, 6—7) oraz waza nadsańska w grobie 8 (Tabl. I, 5—6).

I/2. Misy stożkowato-półkuliste o lekko łukowatych ściankach, z górną krawędzią wywiniętą i nieco spłaszczoną, z dnem płaskim (Tabl. II, 8, 13; VIII, 6) lub półkulistym (Tabl. XIV, 2). Są one bardzo zbliżone do wczesno-łużyckich mis z obszaru Polski środkowej⁵⁰, a także z grupy tarnobrzesckiej, np. z Grodziska Dolnego, stan. 1, woj. Rzeszów⁵¹. Na naszym cmentarzysku współwystępowały one z garnkiem najpewniej tulipanowatym w grobie 88 (Tabl. VIII, 6—7) oraz z wazą nadsańską w grobie 142 (Tabl. XIV, 1—2). Zatem istnieją podstawy by datować je na drugą połowę IV i cały V okres epoki brązu.

II/1. Misa lekko profilowana, z dnem półkulistym, brzuścem dość ostro załamany, przechodzącym w stożkowato-rozchyloną szyjkę oraz z taśmowatym uchem (Tabl. XIV, 12). Trudno wskazać dla niej wierne odpowiedniki. Datować ją jednak można najpewniej na V okres epoki brązu, gdyż wraz z nią w grobie 147 (Tabl. XIV, 11—12) znajdowała się waza nadsańska.

II/2. Misy profilowane o dość ostro zała-

manym brzuścu, przechodzącym w lekko łukowatą, prawie cylindryczną szyjkę, z dnem płaskim (Tabl. III, 7) lub półkulistym (Tabl. XIII, 13). Tego rodzaju misy znane były w kulturze łużyckiej już w IV okresie epoki brązu lecz ich rozpowszechnienie przypadło na V okres tej epoki i okres halsztacki⁵². Posiadają one odpowiedniki i w grupie tarnobrzesckiej, np. w Mokrzeszowie, stan. 1, woj. Tarnobrzeg⁵³, gdzie w grobie 3 stwierdzono współwystępowanie analogicznej misy z wazą nadsańską. Poniekąd znajduje to potwierdzenie i na naszym cmentarzysku. Otóż w grobie 141 (Tabl. XIII, 13—14) interesująca nas misa współwystępowała z czerpakiem podtypu II/2, które to naczynie, np. w grobie 152 (Tabl. XV, 4—6), znane są ze współwystępowania z wazami nadsańskimi. Upoważnia to do datowania omawianych mis na V okres epoki brązu.

II/3. Misy profilowane o zaokrąglonym lub lekko załamanym brzuścu z lejkowato rozchyloną szyjką, lekko spłaszczoną górną krawędzią, płaskim dnem (Tabl. V, 4, 11; VI, 13) sporadycznie z uchem (Tabl. VII, 4). Należą one do form znanych w kulturze łużyckiej od samego jej początku⁵⁴, jednak najbardziej rozpowszechnionych u schyłku epoki brązu i w okresie halsztackim⁵⁵. Dwie z naszych mis, mianowicie z grobu 53 (Tabl. V, 4—6) oraz z grobu 56 (Tabl. V, 10—11) współwystępowało z wazami nadsańskimi, przy czym waza z grobu 53 zaliczana jest do starszej odmiany tych naczyń. Powyższe skłania do datowania mis podtypu II/3 na drugą połowę IV i cały V okres epoki brązu.

II/4. Misy o dość ostro załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem płaskim (Tabl. III, 5, 10; V, 2, 13; IX, 2; XI, 7), sporadycznie z uchem (Tabl. VI, 6). Są to formy mocno rozpowszechnione w całym zasięgu kultury łużyckiej, znane od III okresu epoki brązu, lecz najbardziej charakterystyczne dla jej IV okresu⁵⁶, a sporadycznie występujące również w ostatnim okresie tej epoki. Trzy z naszych mis, mianowicie w grobach 42 (Tabl. III, 9—10), 57 (Tabl. V, 13—14) i 61 (Tabl. VI, 5—6) współwystępowały z wazami nadsańskimi. Zauważyć tu można, iż waza z grobu 61 (Tabl. VI, 5) zaliczana jest do najwcześniejszych form waz nadsańskich. Zatem omawiane misy należy datować głównie na drugą połowę IV okresu epoki brązu i chyba również na jej V okres.

II/5. Misy o ostro (sporadycznie łagodnie) załamanym brzuścu, z wyodrębnioną, lejko-

wato rozchyloną szyjką, dnem półkulistym, zdobionym współśrodkowymi kołami, uformowanymi z linii rytych i dołeczków (Tabl. IV, 2, 5—6; V, 8; VIII, 9; IX, 3, 11; X, 1, 5, 9; XI, 9; XII, 11; XIV, 14; XIX, 3; XX, 1, 5, 8). Połowa z nich posiada taśmowate ucha. Tworzą one najbardziej interesującą grupę mis na naszym cmentarzysku. Poza nim są jeszcze znane z cmentarzysk w Gorzycach, stan. 1⁵⁷, Furmanach, stan. 1⁵⁸, Sokolnikach, stan. 1⁵⁹ i Pysznicy, stan. 1⁶⁰ w województwie tarnobrzesckim. Natomiast poza zasięgiem grupy tarnobrzesckiej nie posiadają wiernych analogii. Z dotychczasowego stanu badań wynika, że najliczniej reprezentowane są na naszym cmentarzysku. Dlatego proponuję określać je mianem „misy zbydniowskie”. Przy ich datowaniu warto zwrócić uwagę na bliskie podobieństwo do mis podtypu II/4. Różnią się jedynie ukształtowaniem dna i prawdopodobnie są od nich pochodne. Zdaje się za tym przemawiać również fakt odkrycia na cmentarzysku w Mokrzeszowie, stan. 1⁶¹, woj. Tarnobrzeg misy profilowanej podtypu II/4, a więc z dnem płaskim, lecz zdobionym współśrodkowymi kołami. Uznać ją można zapewne za formę pośrednią. Istotne znaczenie dla chronologii omawianych mis przedstawia ich współwystępowanie w Zbydniowie z wazami nadszańskimi. Zauważono to w 13 grobach, mianowicie: 43 (Tabl. IV, 1—2), 55 (Tabl. V, 7—8), 98 (Tabl. IX, 10—11), 103 (Tabl. X, 1—2), 107 (Tabl. X, 8—9), 109 (Tabl. XI, 1—2), 110 (Tabl. XI, 3—4), 112 (Tabl. XI, 8—9), 128 (Tabl. XII, 10—11), 148 (Tabl. XIV, 13—14), 208 (Tabl. XIX, 1, 3), 217 (Tabl. XX, 1—2) i 218 (Tabl. XX, 4—5). Powyższe spostrzeżenie należy uzupełnić tym, że ani na naszym cmentarzysku, ani też na innych, nie zauważono współwystępowania mis podtypu II/5 z innymi naczyniami niż wazy nadszańskie. Upoważnia to do datowania omawianych mis najpewniej wyłącznie na V okres epoki brązu.

CZERPAKI

Wśród czerpaków wyróżniono trzy zasadnicze typy, mianowicie: I — czerpaki półkuliste i stożkowate, II — czerpaki profilowane z szyjką nie wyodrębnioną, III — czerpaki profilowane z szyjką wyodrębnioną. W obrębie tych typów wydzielono ponadto podtypy. Są to:

I/1. Czerpaki półkuliste z płaskim dnem i taśmowatym uchem (Tabl. VI, 10; IX, 7; XVI, 7). Są to formy bardzo pospolite w ca-

łym zasięgu kultury łużyckiej, datowane na czasy od początku III okresu epoki brązu do początku okresu lateńskiego włącznie⁶². Odkryto je na wielu stanowiskach grupy tarnobrzesckiej, w tym np. w Mokrzeszowie, stan. 1 i Turbii, stan. 2, woj. Tarnobrzeg, Trzęsówce, stan. 1, woj. Rzeszów i Piganach, stan. 5 woj. Przemyśl⁶³. Dokładniejsze datowanie tych naczyń jest możliwe wyłącznie w oparciu o współwystępowanie z przedmiotami o zawężonej chronologii. W naszym wypadku można brać pod uwagę współwystępowanie czerpaka z grobu 95 z wazą nadszańską (Tabl. IX, 6—7) oraz czerpaka z grobu 169 z misą stożkową (Tabl. XVI, 6—7). Skłania to do datowania omawianych form na V okres epoki brązu.

I/2. Czerpaki półkuliste z dnem lekko wgiętym do środka i taśmowatym uchem (Tabl. XII, 13; XIV, 9). Znane są w całym zasięgu kultury łużyckiej, zwłaszcza w grupie górnośląsko-małopolskiej, gdzie mają obejmować połowę ogółu czerpaków⁶⁴. Datowane są w zasadzie na czasy od IV okresu epoki brązu do początku okresu lateńskiego, przy czym we wspomnianej grupie, według M. Gedla⁶⁵ były najbardziej pospolite u schyłku epoki brązu. Spotyka się je również w zasięgu grupy tarnobrzesckiej, np. w Mokrzeszowie, stan. 1⁶⁶ i Furmanach, stan. 1⁶⁷, woj. Tarnobrzeg oraz w Trzęsówce, stan. 1⁶⁸, woj. Rzeszów. Za najstarsze w zasięgu naszej grupy uznać należy czerpaki z Furmanów, stan. 1, za najmłodsze zaś z Trzęsówki, stan. 1. Odnosnie datowania czerpaków podtypu I/2 najbardziej przekonującą wydaje się cytowana wyżej sugestia M. Gedla, a więc V okres epoki brązu. Potwierdzeniem jej jest współwystępowanie jednego z nich z wazą nadszańską w grobie 129 (Tabl. XII, 12—13).

I/3. Czerpaki o ściankach prawie prostych, stożkowato rozchylających się ku górze, z dnem płaskim i taśmowatym uchem (Tabl. II, 5, 7). Są to formy mniej liczne od omawianych wyżej, jednak znane w kulturze łużyckiej w czasach od III okresu epoki brązu do okresu halstattckiego C⁶⁹, w tym również w zasięgu grupy tarnobrzesckiej, np. w Turbii, stan. 2⁷⁰, woj. Tarnobrzeg i Bachórze-Chodorówce, stan. 1⁷¹, woj. Przemyśl. Według M. Gedla⁷², na Śląsku występowały one najliczniej w IV okresie epoki brązu. Datowanie naszych czerpaków jest więc dość trudne, zwłaszcza, że w grobie 23 (Tabl. II, 3—7), w którym wystąpiły, brak jest materiałów o precyzyjnie ustalonej chronologii. Wykluczyć tu jednak można III i pierwszą połowę IV okresu epoki brązu, jak

i okres halsztacki. Pozostaje zatem druga połowa IV i cały V okres epoki brązu.

I/4. Czerpak o ściankach prawie prostych, stożkowato rozchylonych ku górze, z płaskim dnem oraz uchem w postaci wałka z podłużnym otworem (Tabl. II, 6). Warto zwrócić tu uwagę na otwór w uchu przeznaczony prawdopodobnie do umocowania kija. Naczynie to spełniało zatem jakieś specyficzne zadanie, być może łyżki lub lejka odlewniczego⁷³. Ponieważ pochodzi ono z tego samego grobu, co czerpaki podtypu I/3, datować je należy analogicznie.

II/1. Czerpaki profilowane o dość ostro załamany brzuścu, z nie wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem płaskim i taśmowatym uchem, smukłe (Tabl. III, 4; XI, 6; XVII, 5) i przysadziste (Tabl. IX, 9; XVI, 13; XIX, 8). Formy tego rodzaju występowały w kulturze łużyckiej od III okresu epoki brązu do okresu halsztackiego C włącznie⁷⁴, w tym również w zasięgu grupy tarnobrzeskiej, np. w Bachórze-Chodorówce, stan. 1⁷⁵, woj. Przemysły i Gorzycach, stan. 1⁷⁶, woj. Tarnobrzeg. Biorąc pod uwagę współwystępowanie niektórych z tych czerpaków z misami profilowanymi, a to w grobie 39 (Tabl. III, 4—6) i w grobie 111 (Tabl. XI, 6—7), wydaje się iż należy je datować na V okres epoki brązu, nie wykluczając przy tym drugiej połowy IV okresu tej epoki.

II/2. Czerpaki lekko profilowane z brzuścem dość łagodnie załamany, krótką, rozchyloną szyjką, taśmowatym uchem, dnem półkulistym (Tabl. XIII, 10, 14; XV, 6). Okazy analogiczne znane są w kulturze łużyckiej⁷⁷, w tym i grupie tarnobrzeskiej⁷⁸ i datowane głównie na V okres epoki brązu. Chronologię tę należy najpewniej odnieść do naszych czerpaków. Współwystępowały one bowiem w grobach: 138 (Tabl. XIII, 9—10) z wazą nadszańską i w 141 (Tabl. XIII, 13—14) z misą profilowaną.

II/3. Czerpaki lekko profilowane z brzuścem dość łagodnie załamany, krótką, rozchyloną szyjką, taśmowatym uchem, dnem wgiętym do środka (Tabl. XV, 10), w tym zdobionym (Tabl. XIII, 3). Okazy zbliżone występują w grupie górnośląsko-małopolskiej⁷⁹ oraz tarnobrzeskiej, np. w Kosinie, stan. 3⁸⁰, woj. Tarnobrzeg, gdzie datowano je na IV—V okres epoki brązu. W naszym wypadku należy brać pod uwagę raczej V okres tej epoki, gdyż w grobie 132 (Tabl. XIII, 2—3) wraz z czerpakiem podtypu II/3 współwystępowała waza nadszańska.

III/1. Czerpaki profilowane o dość ostro załamany brzuścu, szyjką wyodrębnioną, łukowatą lub lejkowato rozchyloną, dnem płaskim i taśmowatym uchem, zdobione na brzuścu pojedynczymi guzkami (Tabl. I, 16; VI, 1; IX, 2; XV, 5; XVII, 13). Analogiczne formy, znane na prawie całym terytorium kultury łużyckiej, datowane są głównie na IV okres epoki brązu⁸¹. Jeden z naszych czerpaków, w grobie 152 (Tabl. XV, 4—6) współwystępował z wazą nadszańską oraz czerpakiem podtypu II/2. Zatem datować je należy najpewniej na przełom IV i V okresu epoki brązu.

III/2. Czerpak profilowany o zaokrąglonym brzuścu, z wyodrębnioną, lejkowato rozchyloną szyjką, dnem płaskim oraz szerokim taśmowatym uchem (Tabl. VII, 6). Załom brzuśca zdobiony jest grupami skośnych żłobków, na przemian z grupami dołczków, a ucho dwoma żłobkami oraz występami na górnej krawędzi. Formy zbliżone znane są zarówno w grupie tarnobrzeskiej, np. w Grodzisku Dolnym, stan. 1⁸², woj. Rzeszów, jak w sąsiedniej grupie wschodniomazowiecko-podlaskiej⁸³, datowane na IV—V okres epoki brązu. Nasz okaz mieści się w tych granicach czasowych, chyba jednak z wyłączeniem pierwszej połowy IV okresu tej epoki.

OBRZĄDEK POGRZEBOWY

Cmentarzysko nasze jest płaskie, tzn. pozbawione jakichkolwiek oznaczeń grobów na powierzchni ziemi. Nie jest jednak wykluczone, iż jakieś oznaczenia istniały pierwotnie lecz nie zachowały się⁸⁴. Przemawia za tym bliskie sąsiedztwo grobów, często bezpośrednio stykających się z sobą (Ryc. 1—2), a na ogół dość dobrze zachowanych. Przeciwno tej koncepcji zdają się świadczyć natomiast groby piętrowe czyli usytuowanie jednego pochówka nad drugim. Są to: grób 49 nad grobem 50 i grób 99 nad grobem 98. Podobne przykłady wskazać można na niektórych cmentarzyskach grupy tarnobrzeskiej, np. w Gorzycach, stan. 1⁸⁵ i Kosinie, stan. 2⁸⁶, woj. Tarnobrzeg. Są to jednak wypadki rzadkie.

Przestrzeń zajęta przez groby wynosiła około 1,5 ara, zatem na 1 ar wypadało około 140 pochówków. Jest to więc dość duże zagęszczenie grobów, jakkolwiek na niektórych, współczesnych naszemu cmentarzyskach, np. w Pysznicy, stan. 1⁸⁷, woj. Tarnobrzeg, jest ono jeszcze większe. Rozmieszczenie i zagęszczenie grobów nie jest jednolite na całej powierzchni cmentarzyska. W części północno-

-zachodniej są one raczej rozproszone, natomiast w części południowo-wschodniej są dość wyraźnie skoncentrowane. Dostrzec tu można pewne skupiska grobów. Najważniejsze z nich obejmują po 24 (nry: 126—149) oraz po 12 (nry: 150—162) grobów. Pierwsze z nich ciągnie się wzdłuż osi północny zachód — południowy wschód, drugie wzdłuż osi północny wschód — południowy zachód. Układ grobów w postaci skupisk jest charakterystycznym dla wszystkich większych, spośród badanych cmentarzysk grupy tarnobrzesckiej⁸⁸.

Wszystkie groby odkryte w Zbydniowie były ciałopalne, popielnicowe. Odslanianie je na głębokościach 20—70 cm, a najczęściej 35—45 cm. Ustawiane były z reguły w pozycji pionowej, z otworem zwróconym ku górze. Zaledwie w sześciu wypadkach usytuowane były inaczej, mianowicie w pięciu grobach (nry: 48, 50, 51, 105, 220) popielnice odwrócone były do góry dnem, a w grobie 49 popielnica ułożona była na boku. Wypadki odwracania popielnic dnem ku górze, określane przez T. Malinowskiego⁸⁹ mianem ułożenia anormalnego, znane są na kilku cmentarzyskach grupy tarnobrzesckiej, np. w Dzikowie, stan. 1 i Knapach, stan. 1, woj. Tarnobrzeg oraz w Trzėsówce, stan. 1 i Grodzisku Dolnym, stan. 1, woj. Rzeszów⁹⁰. Nie wiadomo czym tłumaczyć takowe ułożenie popielnic. Warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że trzy z nich (nry: 48, 50, 51) bezpośrednio sąsiadują z sobą. Do rzadko spotykanych należą w kulturze łużyckiej pochówki zwane symbolicznymi⁹¹, czyli popielnice nie zawierające kości. Na naszym cmentarzysku są to groby 15 i 16. Analogiczne pochówki zauważono także na innych cmentarzyskach grupy tarnobrzesckiej, np. w Trzėsówce, stan. 1, woj. Rzeszów, Tryńczy, stan. 1 i Bachórze—Chodorówce, stan. 1, woj. Przemyśl oraz w Furmanach, stan. 1 i Gorzycach, stan. 1, woj. Tarnobrzeg⁹².

Funkcję popielnic na naszym cmentarzysku spełniały głównie wazy nadszańskie, ponadto nieliczne okazy innych naczyń wazowatych oraz garnków tulipanowatych i jajowatych, a także duże czerpaki i misy. Czerpaki, jako popielnice zauważono w 9 grobach (nry: 13, 15, 22, 39, 58, 75, 92, 184, 188), a misy w 5 (nry: 46, 59, 99, 102, 105).

Oprócz popielnic, występujących w każdym grobie, na ich wyposażenie składały się jeszcze: misy (w 107 grobach, co stanowi około 47 proc. ich całości), czerpaki (27 okazów w 22 grobach, co stanowi około 10 proc. ich całości), przedmioty brązowe, głównie ozdoby i l

grocik do strzały z łuku (41 przedmiotów w 39 grobach, co stanowi około 17 proc. ich całości) oraz grocik kościany, znaleziony w grobie 218. Misy, z wyjątkiem grobu 32, w którym misa znajdowała się obok popielnicy, występowały jako nakrycia popielnic, z dnem zwróconym ku górze. Czerpaki znajdowano z reguły obok popielnic, a przedmioty brązowe w popielnicach, wśród przepalonych kości. Porównanie uzyskanych wskaźników wyposażenia z innymi cmentarzyskami grupy tarnobrzesckiej⁹³ przedstawia się następująco:

— groby z misami (nie pełniącymi funkcji popielnic) obejmują od 1 proc. (Grodzisko Dolne, stan. 2, woj. Rzeszów) do 39 proc. całości pochówków (Grodzisko Dolne, stan. 1, woj. Rzeszów),

— groby z przystawkami obejmują od 5 proc. (Grodzisko Dolne, stan. 2, woj. Rzeszów) do 58 proc. całości pochówków (Paluchy, stan. 1, woj. Przemyśl),

— groby z przedmiotami brązowymi obejmują od 2 proc. (Grodzisko Dolne, stan. 2, woj. Rzeszów) do 32 proc. całości pochówków (Kopki, stan. 3, woj. Tarnobrzeg).

Nasze cmentarzysko posiada więc najwyższe, nie notowane dotąd wskaźniki w zakresie wyposażenia grobów w misy, nieco mniejsze od przeciętnych wskaźniki w zakresie wyposażenia w przystawki oraz zbliżone do przeciętnych wskaźniki w zakresie wyposażenia w przedmioty brązowe. Trzeba tu jednak zauważyć, iż przedmioty brązowe z tego cmentarzyska cechuje małe zróżnicowanie pod względem formy. Są one także drobne i ubogie w sensie zużytego na nie surowca.

Bardzo interesujące kwestie z punktu widzenia obrządku pogrzebowego, a także niektórych zagadnień demograficznych wyłaniają się w związku z analizą antropologiczną szczątków kostnych z naszego cmentarzyska, którą wykonała mgr Barbara Bugajska⁹⁴. Spośród rozmaitych spraw i szczegółów, które zawiera niniejsza analiza, interesować nas będzie wiek i płeć zmarłych, ilość osobników w grobie, a także wyposażenie w nawiązaniu do osoby zmarłego. Ze względu na zły stan zachowania części grobów, tym samym zachowania w niektórych znikomej ilości kości, interesujące nas szczegóły uzyskano jedynie w odniesieniu do 169 grobów. Ponieważ w tej liczbie mieści się 16 pochówków podwójnych, wiek, a w znacznej części i płeć udało się określić dla 185 osobników. Wśród nich znajdowało się: 61 dzieci (w wieku od poporodowego do infans

II włącznie), w tym 49 w pochówkach pojedynczych i 12 w pochówkach podwójnych; 30 kobiet, w tym 22 w pochówkach pojedynczych i 8 w podwójnych; 39 mężczyzn, w tym 32 w pochówkach pojedynczych i 7 w podwójnych; ponadto 55 osobników dorosłych o płci nieokreślonej, w wieku poczynając od adultus wzwyż, w tym 50 w pochówkach pojedynczych i 5 w podwójnych (Tab. 1—4).

Tab. 1. Wyposażenie grobów dzieci

Lp.	Nr grobu	Płeć	Wiek	Misy	Przy-stawki	Wy-robry brą-zowe
1	6	?	infans I	+	—	—
2	13	?	" "	—	—	+
3	22	?	" "	—	—	—
4	24	?	poporodowy	+	—	—
5	28	?	infans II	—	—	—
6	32	?	" I	+	—	—
7	33	?	" II	+	—	+
8	39	?	" I	+	—	+
9	40	?	" "	+	—	—
10	50	?	" "	—	—	—
11	51	?	" "	+	—	—
12	52	?	" "	+	—	+
13	57	?	" II	+	—	+
14	62	?	" "	—	—	+
15	63	?	" I	—	—	—
16	71	?	" "	+	—	+
17	72	?	" "	—	—	—
18	90	?	" "	+	—	—
19	91	?	" II	—	—	—
20	96	?	" I	+	—	—
21	97	?	" "	—	+	—
22	98	?	" "	+	—	—
23	111	?	" "	+	—	—
24	118	?	poporodowy	—	—	+
25	121	?	infans I	—	—	—
26	141	?	" "	+	+	+
27	144	?	" II	—	—	—
28	151	?	" I	—	—	—
29	162	?	" "	—	—	—
30	163	?	" "	—	—	—
31	165	?	" II	—	—	—
32	171	?	" I	—	—	—
33	172	?	" "	+	—	—
34	176	?	" "	+	—	—
35	177	?	" "	—	—	—
36	179	?	" "	—	+	+
37	182	?	" II	+	—	—
38	183	?	" I	—	—	—
39	184	?	" "	+	—	+
40	185	?	" "	+	—	—
41	188	?	poporodowy	—	—	+
42	192	?	infans II	+	—	—
43	193	?	" I	+	—	—
44	194	?	" "	+	—	—
45	196	?	" "	—	—	—
46	199	?	" "	+	—	—
47	206	?	" II	—	—	—
48	213	?	" I	—	—	—
49	221	?	" I—II	—	—	—
Razem				24	3	12

Z podanych cyfr wynika, że dzieci na naszym cmentarzysku obejmowały około 33 proc. ogółu zmarłych. Według studiów nad tym zagadnieniem przez J. Dąbrowskiego⁹⁵ ilość grobów dziecięcych w kulturze łużyckiej waha

Tab. 2. Wyposażenie grobów kobiet

Lp.	Nr grobu	Wiek	Misy	Przy-stawki	Wy-robry brą-zowe
1	43	juvenis-adultus	+	—	—
2	61	adultus	+	—	—
3	68	dorośli	+	—	—
4	79	adultus-maturus	—	—	—
5	86	adultus	+	—	+
6	93	"	—	—	—
7	94	adultus-maturus	+	—	—
8	95	dorośli	+	+	—
9	106	adultus-maturus	—	—	—
10	110	adultus	+	—	+
11	115	maturus	+	—	—
12	122	adultus	+	—	—
13	136	maturus	—	—	—
14	142	adultus	+	+	+
15	148	"	+	—	—
16	157	"	+	—	+
17	159	dorośli	—	—	—
18	160	adultus	—	—	+
19	169	maturus	+	+	—
20	174	adultus	—	—	—
21	186	"	+	—	—
22	187	dorośli	+	—	+
Razem			14	3	6

się w granicach 18,7—52,7 proc. W tym mieszczą się również wskaźniki śmiertelności osobników młodocianych w zasięgu grupy tarnobrzesckiej, które wynoszą dla cmentarzysk w: Knapach, stan. 1, woj. Tarnobrzeg — około 32 proc., Mokrzyszowie, stan. 1, woj. Tarnobrzeg — około 25 proc., Trzęsówce, stan. 1, woj. Rzeszów — około 50 proc.⁹⁶ i w Bachórze-Chodorówce, stan. 1, woj. Przemyśl — około 27 proc. ogółu zmarłych⁹⁷. Rozbieżności te wynikają niewątpliwie z różnych warunków, w którym przypadło żyć osobnikom pochowanym na niniejszych cmentarzyskach.

Analiza rozmieszczenia grobów w obrębie cmentarzyska, z uwzględnieniem płci i wieku zmarłych (Ryc. 2) nie nasuwa zbyt wielu spostrzeżeń. Być może wynika to z braku określeń dla wielu osobników. Zauważono jednak pewien szczegół, na który warto zwrócić uwagę. Jest to kilka wypadków (groby: 60 i 61, 68 i 69, 78 i 79, 110 i 112, 122 i 123, 138 i 142 oraz 160 i 161) sąsiedztwa pojedynczych pochówków mężczyzn i kobiet. Można zastanawiać się czy nie były to pochówki małżonków. Jeśli tak, to małżeństwa te były monogamiczne.

Bardzo trudną sprawą jest interpretacja pochówków podwójnych (groby: 3, 26, 30, 35, 74, 76, 80, 81, 127, 129, 156, 195, 208, 215, 218, 223)). Dotyczy to zarówno przyczyny wspólnego pochówku dwóch osobników w tej samej popielnicy, jak i okoliczności ich śmierci. Można tu brać pod uwagę najpewniej dwie oko-

liczności, mianowicie prawie równoczesną, naturalną śmierć obydwu osobników, np. na skutek epidemii, lub naturalną śmierć jednego z nich, powodującą uśmiercenie drugiego. U współczesnych ludów pierwotnych znane są wypadki uśmiercania dzieci z chwilą śmierci matki i wspólne ich grzebanie⁹⁸. Mogło to mieć miejsce i w kulturze łużyckiej, za czym zresztą opowiadają się antropologowie⁹⁹. Wspólne pochówki kobiet z dziećmi w zasięgu grupy tarnobrzskiej, oprócz naszego cmentarzyska (groby: 26, 30, 76, 80, 127, 215), stwierdzono jeszcze w Knapach, stan. 1¹⁰⁰, woj. Tarnobrzeg i Bachórze-Chodorówce, stan. 1¹⁰¹, woj. Przemyśl. Bardzo możliwe, iż tak samo należy tłumaczyć wspólne pochówki mężczyzn z dziećmi (groby: 3, 74, 129, 195, 218). Gdyby powyższe przyjąć, należało by sądzić, że uśmiercanie dzieci było następstwem śmierci drugiego z rodziców, podczas gdy jeden z nich zmarł wcześniej, a więc w chwili całkowitego pozbawienia ich opieki rodzicielskiej. Dość skomplikowaną kwestią jest wyjaśnienie okoliczności śmierci mężczyzny i kobiety, pochowanych w tej samej popielnicy (groby: 35 i 223). Oprócz prawie równoczesnej, natural-

nej śmierci obojga, mogła chyba wchodzić w grę dobrowolna śmierć żony z chwilą śmierci męża. Wypadki takie znane były w pradziejach, w tym nawet u wczesnośredniowiecznych Słowian¹⁰². Podłożem tego mogły być wymogi wierzeniowe, więzi rodzinne, a może i społeczne. Te właśnie więzi, oprócz prawie równoczesnej śmierci, były zapewne drugą przyczyną wspólnego pochówku dwóch osobników w tej samej popielnicy.

Wypożenie grobów tych zmarłych, odnośnie których możliwe było określenie wieku i płci jest nieco bogatsze niż wynika to z przeciętnych wskaźników dla całego cmentarzyska (Tab. 1—4). Jest to niewątpliwie rezultatem lepszego stanu zachowania tych grobów. Przedstawia się ono następująco:

— w 49 grobach dzieci (Tab. 1) stwierdzono: misy w 24 grobach, co stanowi około 50 proc.; przystawki w 3 grobach, co stanowi około 6 proc.; przedmioty brązowe w 12 grobach, co stanowi około 25 proc. całości tych pochówków;

— w 22 grobach kobiet (Tabl. 2) stwierdzono: misy w 14 grobach, co stanowi około 63 proc.; przedmioty brązowe w 6 grobach, co stanowi około 27 proc. całości tych pochówków;

— w 32 grobach mężczyzn (Tab. 3) stwierdzono: misy w 15 grobach, co stanowi około 47 proc.; przystawki w 5 grobach, co stanowi około 16 proc.; przedmioty brązowe w 5 grobach, co stanowi około 16 proc. całości tych pochówków;

— w 16 grobach podwójnych, w tym 6 pochówków kobiety z dzieckiem, 5 pochówków mężczyzny z dzieckiem, 2 pochówków mężczyzny z kobietą, 2 pochówków osobnika dorosłego o płci nieokreślonej z dzieckiem oraz 1 pochówku dwóch osobników dorosłych o płci nieokreślonej (Tab. 4) stwierdzono: misy w 11 grobach, co stanowi około 68 proc.; przystawki w 3 grobach, co stanowi około 18 proc., przedmioty brązowe w 7 grobach, co stanowi około 44 proc. całości tych pochówków.

Z powyższego zestawienia wynika, iż w wyposażeniu poszczególnych grup grobów istnieją pewne różnice. Najlepiej wyposażone są groby podwójne i fakt ten nie wymaga komentarza. Ponadto daje się zauważyć, że: misy występują najczęściej w grobach kobiet, rzadziej mężczyzn, najrzadziej dzieci; przystawki spotyka się najczęściej w grobach mężczyzn, rzadziej kobiet, najrzadziej dzieci; natomiast przedmioty brązowe najczęściej spotyka się w grobach kobiet, rzadziej dzieci, a najrzadziej w grobach mężczyzn.

Tab. 3. Wyposażenie grobów mężczyzn

Lp.	Nr grobu	Wiek	Misy	Przystawki	Wyroby brązowe
1	5	adultus	+	—	—
2	8	dorosły	+	—	—
3	18	"	—	—	—
4	25	adultus-maturus	—	—	—
5	42	dorosły	+	—	+
6	53	adultus-maturus	+	—	—
7	55	adultus	+	—	+
8	60	maturus-senilis	+	—	+
9	69	dorosły	+	—	—
10	78	maturus	+	—	—
11	83	adultus-maturus	—	—	—
12	88	dorosły	+	—	—
13	101	adultus-maturus	—	—	—
14	102	dorosły	—	—	—
15	109	"	+	—	—
16	112	"	+	—	—
17	123	"	—	—	—
18	132	adultus-maturus	—	+	—
19	133	dorosły	—	—	—
20	138	adultus-maturus	—	+	—
21	145	maturus-senilis	—	+	—
22	149	maturus	—	—	—
23	161	adultus	—	—	—
24	167	"	—	—	—
25	168	dorosły	+	—	—
26	178	"	+	—	—
27	201	"	—	+	—
28	202	maturus	+	—	+
29	204	dorosły	—	—	—
30	207	adultus	—	—	—
31	214	dorosły	+	—	—
32	219	adultus	—	+	+
Razem			15	5	5

Tab. 4. Wyposażenie grobów podwójnych

Lp.	Nr grobu	Osobnik I		Osobnik II		Misy	Przy- stawki	Wy- roby brą- zowe
		Płeć	Wiek	Płeć	Wiek			
1	3	mężczyzna	juvenis	?	infans II	+	—	+
2	26	kobieta	adultus	?	" I	—	—	—
3	30	"	maturus	?	" "	+	+	—
4	35	mężczyzna	"	kobieta	maturus	+	+	+
5	74	"	adultus-maturus	?	infans I	+	—	—
6	76	kobieta	juvenis-adultus	?	" "	+	—	—
7	80	"	dorosły	?	" II	—	—	+
8	81	?	"	?	dorosły	—	—	—
9	127	kobieta	adultus	?	infans I	+	—	—
10	129	mężczyzna	adultus-maturus	?	" "	—	+	+
11	156	?	dorosły	?	" ?	—	—	—
12	195	mężczyzna	"	"	" I	+	—	+
13	208	?	"	?	" "	+	—	+
14	215	kobieta	adultus	?	" "	+	—	—
15	218	mężczyzna	adultus-maturus	?	" "	+	—	+
16	223	"	dorosły	kobieta	dorosły	+	—	—
Razem						11	3	7

Uzyskane wyniki skłaniają do wniosku, że pomiędzy wiekiem i płcią zmarłego oraz ilością osobników w grobie, a jego wyposażeniem zarysowują się pewne związki. Ciekawe w jakim stopniu są one odpowiednikami sytuacji na innych cmentarzyskach kultury łużyckiej,

zwłaszcza w grupie tarnobrzeskiej. Trudno jest na to pytanie odpowiedzieć, gdyż w dotychczasowych publikacjach cmentarzysk nie uwzględniano zbyt szczegółowo niniejszej tematyki.

UWAGI KOŃCOWE

Cmentarzysko w Zbydniowie, stan. 1 użytkowane było w czasach II fazy rozwojowej grupy tarnobrzeskiej, przypadającej na drugą połowę IV i cały V okres epoki brązu. Przy aktualnym stanie badań uznać je należy za najbardziej reprezentatywny obiekt dla tejże fazy. Źródła do znajomości problematyki II fazy odkryto dotąd na ponad 30 stanowiskach (Ryc. 3), przy czym trzeba podkreślić, że zabytki stwierdzone w wyposażeniu grobów naszego cmentarzyska przedstawiają zasadnicze znaczenie dla jej chronologii. Wymienić tu trzeba głównie wazy nadszańskie odmian I/2/b—d oraz misy profilowane podtypu II/5, współwystępujące z sobą w grobach. Ich chronologia nie wykracza poza V okres epoki brązu. Natomiast wazy odmiany I/2/a, mają

prawdopodobnie większą rozpiętość czasową, poszerzoną o drugą połowę IV okresu epoki brązu. Zwrócenia uwagi wymagają także, wprowadzie nieliczne, garnki tulipanowate i jajowate. Nie są to jednak formy o kształtach klasycznych. Przypomnieć można, że garnki tulipanowate są znamienne dla I fazy rozwojowej grupy tarnobrzeskiej, tym samym nasze datować należy najpewniej na połowę IV okresu epoki brązu. Z kolei garnki jajowate występowały głównie w fazie III, zatem znalezione nasze pochodzą najpewniej ze schyłku V okresu epoki brązu. Pozostałe przedmioty z wyposażenia grobów mieszczą się w granicach czasowych głównie pomiędzy połową IV, a schyłkiem V okresu epoki brązu.

PRZYPISY

¹ Zob.: Ilustrowany Kurier Codzienny, Nr 116, z 28. IV. 1932; *Nowe cmentarzysko ciałopalne w Zbydniowie w pow. tarnobrzeskim*, Z otchłani Wieków, Poznań 1933, R. VIII, z. 1—2, s. 23; Z. Durczewski, *Grupa górnośląsko-małopolska kultury łużyckiej w Polsce*, Kraków 1939—1946, cz. I, s. 151; K. Moskwa, *O badaniach i ochronie zabytków archeologicznych w Rzeszowskim*, Rzeszów 1960, s. 23; T. Malinowski, *Katalog cmentarzysk ludności kultury łużyckiej w Polsce*, Warszawa 1961, t. II, s. 283.

² J. Potocki, *Archeologiczne badania powierzchniowe nad dolnym Sanem na odcinku od Jarosławia do Sandomierza*, Sprawozdania Archeologiczne, Wrocław 1957, t. IV, s. 178.

³ Wyniki tych badań były wzmiankowane przez: R. Jamka, *Wyniki badań wykopaliskowych w Rzeszowskim w r. 1962*, Sprawozdanie Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za rok 1962, Rzeszów 1962, s. 7; K. Moskwa, *Konserwatorskie archeologiczne prace wykopaliskowe przeprowadzone w województwie rzeszowskim w roku 1962*, Sprawozdania Rze-

- szowskiego Ośrodka Archeologicznego za rok 1962, Rzeszów 1962, s. 17–18; tenże, *Osadnictwo łżyckie w powiecie kolbuszowskim*, Biuletyn Muzeum Regionalnego w Kolbuszowej, Kolbuszowa 1962, z. 2, s. 5; A. Szaląpata, *Sprawozdanie z działalności Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego w latach 1962–1963*, Sprawozdanie Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za rok 1963, Rzeszów 1963, s. 59; K. Moskwa, *Epoka brązu i początki epoki żelaza w Rzeszowskim, Pradzieje Rzeszowszczyzny*, Popularno-Naukowa Biblioteka Archeologiczna PTA, Nr 10, Rzeszów 1963, s. 22, 27, ryc. 8; tenże, *Prastawiańskie cmentarzyska łżyckie w Rzeszowskim*, Kraków 1963, s. 6; tenże, *Łżyckie cmentarzysko ciałopalne na stanowisku 1 w Mokrzeszowie, pow. Tarnobrzeg*, Wiadomości Archeologiczne, Warszawa 1964, t. XXX, z. 3–4, s. 345; tenże, *Późnołżyckie cmentarzysko w Trzesówce pow. Kolbuszowa*, Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za rok 1967, Rzeszów 1971, s. 91, 93; tenże, *Grupa tarnobrzęska kultury łżyckiej*, Materiały do prahistorii ziem polskich, Warszawa 1971, cz. IV, z. 1, s. 11, 17, 21, 31–32, 35, tabl. II, 4, III, 1–3, V, 8–9, VI; J. Dąbrowski, *Powiązania ziem polskich w pradziejach z terenami wschodnimi w epoce brązu*, Wrocław 1972, s. 232; K. Moskwa, *Stan badań nad grupą tarnobrzęską kultury łżyckiej*, Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za lata 1968–1969, Rzeszów 1973, s. 8–9, 13, 20, tabl. III, 5–6, IV, 4, 6; tenże, *Kultura łżycka w południowo-wschodniej Polsce*, Rzeszów 1976, s. 15 i n., głównie 343–346, ryc. 91–93.
- ⁴ Należy tu wyjaśnić, że na ryc. 1–2, na planach rozmieszczenia grobów nie zaznaczono (ze względów oszczędnościowych) przekopanych dwóch arów, na których nie występowały groby, w tym jednego od strony zachodniej i jednego od strony wschodniej, w stosunku do powierzchni uwidocznionej na niniejszych rycinach.
- ⁵ B. Bugajska, *Analiza antropologiczna cmentarzyska ciałopalnego w Zbydniowie, stan. 1* (Maszynopis, s. 1–213, nie publikowany, przechowywany w Archiwum Działu Archeologicznego Muzeum Okręgowego w Rzeszowie).
- ⁶ Chronologia tejże grupy — zob. K. Moskwa, *Kultura...*, s. 85–104.
- ⁷ K. Moskwa, *Epoka brązu...*, s. 24, ryc. 4, b.
- ⁸ Wł. Szafranski, *Skarby brązowe z epoki wspólnoty pierwotnej*, Warszawa 1955, s. 64, ryc. 197–198, 311–312, 363–368, 482–483.
- ⁹ K. Żurowski, *Zabytki brązowe z młodszej epoki brązu i wczesnego okresu żelaza z dorzecza górnego Dniestru*, Przegląd Archeologiczny, Poznań 1949, t. VIII, z. 2, s. 194, cyt. 222–225.
- ¹⁰ M. Gedl, *Dalsze badania na cmentarzysku grupy tarnobrzęskiej w Bachórze-Chodorówce, pow. Brzozów*, Sprawozdania Archeologiczne, Warszawa 1973, t. XXV, s. 107, ryc. 4, f.
- ¹¹ Z. Bukowski, *Kilka uwag na temat funkcji niektórych ozdób guziczekowatych kultury łżyckiej*, Archeologia Polski, Warszawa 1960, t. V, z. 2, s. 197–244; B. Gediga, *Plemiona kultury łżyckiej w epoce brązu na Śląsku środkowym*, Wrocław 1967, s. 165–166; M. Gedl, *Kultura łżycka na Górnym Śląsku*, Wrocław 1962, s. 110–111; H. Wiklak, *Początki kultury łżyckiej w Polsce środkowej*, Łódź 1963, s. 64.
- ¹² W. G. Petrenko, *Prawobereże sredniego Pridnieprowia w V–III wiekow do n. e.*, Swod Archeologicznych Istocznikow, Moskwa 1967, wyp. D–4, tabl. 27; O. N. Ganina, *Posielenija skijskiego czasu u sieli Iwanie Puste*, Archeologija, Kiiw 1965, t. XX, s. 134, ryc. 10; 3–4, 6–8.
- ¹³ Wystąpiły one w grobach: 3, 13, 33, 35, 42, 52, 54, 55, 57, 60, 71, 80, 86, 110, 116, 118, 141, 142, 160, 184, 188, 190, 195, 208, 217, 219, ponadto 3 okazy luźno.
- ¹⁴ K. Moskwa, *Kultura...*, s. 191–198; zob. także materiały złożone w zbiorach Działu Archeologicznego Muzeum Okręgowego w Rzeszowie.
- ¹⁵ Tenże, *Cmentarzysko w Trzesówce...*, s. 79.
- ¹⁶ Tamże, s. 81.
- ¹⁷ Zob. np. M. Gedl, *Kultura...*, s. 67–69; Z. Durczewski, *Grupa...*, cz. I, s. 111–112.
- ¹⁸ Por. E. Dobrzańska, M. Gedl, *Cmentarzysko kultury łżyckiej w Lasowicach Małych, pow. Olesko, Silesia Antiqua*, Wrocław 1962, t. 4, s. 126–127, 154.
- ¹⁹ A. I. Terenożkin, *Predskijskij period na dneprowskom prawobereże*, Kijew 1961, s. 91.
- ²⁰ Materiały z badań autora w r. 1975, w zbiorach Działu Archeologicznego Muzeum Okręgowego w Rzeszowie.
- ²¹ Termin ten został zaproponowany [w:] K. Moskwa, *Grupa...*, s. 17.
- ²² Wł. Demetrykiewicz, *Cmentarzyska i osady przedhistoryczne w okolicy Tarnobrzega i Rozwadowa nad Sanem*, Materiały Antropologiczno-Archeologiczne i Etnograficzne, Kraków 1897, t. II, fig. 9.
- ²³ K. Moskwa, *Cmentarzysko ciałopalne kultury łżyckiej w Gorzycach pow. Tarnobrzeg*, Rocznik Województwa Rzeszowskiego, Rzeszów 1959, R. II, z. 1 (3), tabl. VII, 5; VIII, 1.
- ²⁴ J. i A. Kraussowie, *Cmentarzysko kultury łżyckiej w Furmanach, pow. Tarnobrzeg*, Materiały Archeologiczne, Kraków 1970, t. XI, tabl. II, 3; III, 1–2, 4; IV, 3–4; V, 2–3; VII, 2; VIII, 3–5; IX, 3.
- ²⁵ E. Pohorska, *Pysznica, pow. Stalowa Wola*, Informator Archeologiczny, Badania 1974, Warszawa 1975, s. 70.
- ²⁶ K. Moskwa, *Cmentarzysko w Gorzycach...*, s. 185–186, tabl. I, 1; III, 3; IV, 1, 3, 5; V, 1–2, 5; VI, 5; VII, 1; VIII, 2, 6; XII, 6; XIII, 1; XIV, 8; J. Krauss, *Materiały z cmentarzyska kultury łżyckiej w Gorzycach, pow. Tarnobrzeg*, Materiały Archeologiczne, Kraków 1974, t. XV, s. 129–131, tabl. I, 11; II, 7; III, 3; VI, 1; VII, 4; XI, 3; XV, 3, 5–6; XVI, 1–4, 6.
- ²⁷ K. Moskwa, *Cmentarzysko w Mokrzeszowie...*, s. 354, tabl. I, 1, 4, 6; II, 5–6; III, 1, 5; IV, 1–2.
- ²⁸ Z. Pauli, *Starożytności galicyjskie*, Lwów 1844, s. 37, ryc. 5.
- ²⁹ Wł. Demetrykiewicz, *Cmentarzyska...*, fig. 9.
- ³⁰ E. Szarek-Waszkowska, *Cmentarzysko kultury łżyckiej w Obojnie, przysiółek Zaosie, pow. Tarnobrzeg*, Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za lata 1968–1969, Rzeszów 1973, tabl. III, 9.
- ³¹ J. Miśkiewicz, *Kultura łżycka w międzyrzeczu Pilicy i środkowej Wisty*, Materiały Starożytne, Wrocław 1968, t. XI, s. 145, ryc. 17, a–c.
- ³² Tenże, *Materiały kultury łżyckiej z międzyrzecza Pilicy i środkowej Wisty*, Materiały Starożytne, Wrocław 1962, t. VIII, tabl. II, 18; VII, 4.
- ³³ Z. Wł. Pyzik, *Materiały archeologiczne z powiatów opatowskiego i sandomierskiego*, Rocznik Muzeum Świętokrzyskiego, Kraków 1963, t. I, s. 110, tabl. III, 5–6.
- ³⁴ M. Zeylandowa, *Osada kultury łżyckiej w Turbii, pow. Tarnobrzeg*, Materiały Archeologiczne, Kraków 1963, t. IV, tabl. V, 18.
- ³⁵ K. Moskwa, *O badaniach...*, s. 17.
- ³⁶ J. Kostrzewski, *Od mezolitu do wędrowek ludów*, Prehistoria Ziem Polskich, Kraków 1939–1948, tabl. 71: 39.
- ³⁷ K. Moskwa, *Kultura...*, ryc. 57, i.
- ³⁸ E. Szarek-Waszkowska, *Cmentarzysko kultury łżyckiej w Krzemienicy, pow. Mielec*, Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za lata 1970–1972, Rzeszów 1975, tabl. I, 13.
- ³⁹ J. Kostrzewski, *Pradzieje Polski*, Poznań 1949, s. 118–119.
- ⁴⁰ M. Gedl, *Ze studiów nad genezą i wczesną fazą grupy tarnobrzęskiej*, Archeologia Polski, Wrocław 1971, t. XV, z. 2, s. 379, ryc. 9.
- ⁴¹ J. Miśkiewicz, *Kultura...*, s. 145.
- ⁴² E. Szarek-Waszkowska, *Cmentarzysko w Obojnie...*, s. 75.
- ⁴³ Por. Wł. Demetrykiewicz, *Cmentarzyska...*, s. fig. 2, 5.
- ⁴⁴ Zob. np. K. Moskwa, *Prastawiańskie cmentarzyska...*, ryc. 3, c; tenże, *Kultura...*, ryc. 19, i.

- ⁴⁵ J. Miśkiewicz, *Materiały...*, s. 132, tabl. IV, 1.
- ⁴⁶ K. Moskwa, *Kultura...*, ryc. 19, t.
- ⁴⁷ Tamże, s. 53—62.
- ⁴⁸ Por. np. Z. Durczewski, *Grupa...*, cz. I, s. 153—154; B. Gediga, *Plemiona...*, s. 81—82; J. Miśkiewicz, *Kultura...*, s. 149, T. Węgrzynowicz, *Kultura łużycka na Mazowszu wschodnim i Podlasiu*, *Materiały Starożytne i Wczesnośredniowieczne*, Wrocław 1973, t. II, s. 58.
- ⁴⁹ T. Węgrzynowicz, *Osada z IV okresu epoki brązu w Oltarzach - Gołaczach*, pow. Ostrów Mazowiecka, *Wiadomości Archeologiczne*, Warszawa 1972, t. XXXVII, z. 2, s. 146, ryc. 8, a; J. Miśkiewicz i T. Węgrzynowicz, *Cmentarzyska kultury łużyckiej z Kosina*, pow. Kraśnik (Stanowiska I, II, III), *Wiadomości Archeologiczne*, Warszawa 1974, t. XXXIX, z. 2, s. 179, 201.
- ⁵⁰ H. Wiklak, *Początki...*, s. 77, tab. XXII.
- ⁵¹ K. Moskwa, *Kultura...*, ryc. 21, b, g.
- ⁵² T. Węgrzynowicz, *Kultura...*, s. 36, 58, ryc. 13, d; Z. Durczewski, *Grupa...*, cz. II, tabl. XLII, 26; M. Gedl, *Kultura...*, s. 40—41; J. Miśkiewicz, *Kultura...*, s. 149.
- ⁵³ K. Moskwa, *Cmentarzysko w Mokrzeszowie...*, tabl. II, 4—5.
- ⁵⁴ H. Wiklak, *Początki...*, s. 77, tab. XXII.
- ⁵⁵ J. Miśkiewicz, *Kultura...*, s. 149.
- ⁵⁶ Zob. T. Węgrzynowicz, *Kultura...*, s. 36, 58; J. Miśkiewicz, *Kultura...*, s. 148—149.
- ⁵⁷ K. Moskwa, *Cmentarzysko w Gorzycach...*, tabl. VIII, 5; J. Krauss, *Materiały z Gorzyc...*, tabl. I, 7.
- ⁵⁸ J. i A. Kraussowie, *Cmentarzysko w Furmanach...*, tabl. I, 2, 4, 6.
- ⁵⁹ Wł. Demetrykiewicz, *Cmentarzyska...*, fig. 9.
- ⁶⁰ E. Pohorska, *Pysznica...*, s. 70; zob. też materiały w zbiorach Działu Archeologicznego Muzeum Okręgowego w Rzeszowie.
- ⁶¹ K. Moskwa, *Cmentarzysko w Mokrzeszowie...*, tabl. II, 2.
- ⁶² Z. Durczewski, *Grupa...*, cz. I, s. 70—71; M. Gedl, *Kultura...*, s. 44.
- ⁶³ K. Moskwa, *Cmentarzysko w Trzęsówce...*, s. 90, cyt. 169—172.
- ⁶⁴ Z. Durczewski, *Grupa...*, cz. I, s. 71—72.
- ⁶⁵ M. Gedl, *Cmentarzysko kultury łużyckiej w Zbrojewsku*, pow. Kłobuck, cz. III (materiały z badań prowadzonych w latach 1966—1968), *Materiały Archeologiczne*, Kraków 1974, t. XV, s. 99—100.
- ⁶⁶ K. Moskwa, *Cmentarzysko w Mokrzeszowie...*, tabl. II, 5.
- ⁶⁷ J. i A. Kraussowie, *Cmentarzysko w Furmanach...*, s. 183, tabl. VIII, 4.
- ⁶⁸ K. Moskwa, *Cmentarzysko w Trzęsówce...*, s. 90.
- ⁶⁹ M. Gedl, *Kultura...*, s. 44; J. Miśkiewicz, *Cmentarzysko kultury łużyckiej w miejscowości Trzebiel*, pow. Żary, *Materiały Starożytne*, Wrocław 1962, t. VIII, s. 366—368, tabl. XII, 2.
- ⁷⁰ M. Zeylandowa, *Materiały z badań archeologicznych w Turbii*, pow. Tarnobrzeg, *Materiały Archeologiczne*, Kraków 1966, t. VII, s. 224, tabl. I, 8.
- ⁷¹ M. Gedl, *Ze studiów...*, s. 369, ryc. 3; 3.
- ⁷² Tenże, *Kultura...*, s. 44.
- ⁷³ A. Gardawski, K. Wesołowski, *Zagadnienia metalurgii kultury trzcinieckiej w świetle „skarbów” brązowych z Dratowa pow. Puławy i Rawy Mazowieckiej*, *Materiały Starożytne*, Warszawa 1956, t. I, s. 74, ryc. 10: 3; R. Rogozińska, *Cmentarzysko kultury komarowskiej w Bukównie*, *Materiały Archeologiczne*, Kraków 1959, t. I, s. 101, ryc. 3.
- ⁷⁴ Z. Durczewski, *Grupa...*, cz. II, tabl. LIV (datowane głównie na V okres epoki brązu); M. Gedl, *Cmentarzysko kultury łużyckiej w Dankowie*, pow. Kłobuck, cz. III (Materiały z badań prowadzonych w latach 1959—1961), *Materiały Archeologiczne*, Kraków 1963, t. IV, s. 182, tabl. II, 8; IV, 1 (datowane głównie na V okres epoki brązu); R. Miłkaszewska, *Cmentarzysko kultury łużyckiej w Orchowie*, pow. Łask, *Wiadomości Archeologiczne*, Warszawa 1962, t. XXVIII, z. 2, s. 125, tabl. XXV, 3 (datowane na III okres epoki brązu); J. Miśkiewicz, T. Węgrzynowicz, *Cmentarzyska z Kosina...*, s. 201, tabl. XII, 13 (datowane na V okres epoki brązu i okres halsztacki); J. Miśkiewicz, *Materiały...*, s. 328—330, 342, tabl. I, 4, 18; X, 7 (datowane na V okres epoki brązu i okres halsztacki C).
- ⁷⁵ M. Gedl, *Ze studiów...*, s. 370, ryc. 4: 5.
- ⁷⁶ K. Moskwa, *Cmentarzysko w Gorzycach...*, tabl. VII, 4.
- ⁷⁷ M. Gedl, *Cmentarzysko kultury łużyckiej w Zbrojewsku*, pow. Kłobuck, cz. II (Materiały z badań prowadzonych w latach 1964—1965), *Materiały Archeologiczne*, Kraków 1971, t. XII, s. 171, tabl. XI, 5.
- ⁷⁸ K. Moskwa, *Cmentarzysko w Gorzycach...*, tabl. V, 4.
- ⁷⁹ Z. Durczewski, *Grupa...*, cz. II, tabl. XXV, 3, 7.
- ⁸⁰ J. Miśkiewicz, T. Węgrzynowicz, *Cmentarzyska z Kosina...*, s. 179, 201, ryc. 21, a.
- ⁸¹ B. Gediga, *Plemiona...*, s. 99; T. Węgrzynowicz, *Kultura...*, s. 59, ryc. 14, s; Tenże, *Cmentarzysko kultury łużyckiej w Młyniskach*, dawniej powiat Włodzimierz Wołyński, *Wiadomości Archeologiczne*, Warszawa 1963, t. XXIX, z. 1, s. 25, ryc. 1; H. Wiklak, *Początki...*, s. 77, tab. XXII.
- ⁸² T. Węgrzynowicz, *Kultura...*, s. 38, ryc. 14, c.
- ⁸³ Za taką możliwością opowiadają się i inni badacze, np. J. Miśkiewicz, T. Węgrzynowicz, *Cmentarzyska z Kosina...*, s. 181.
- ⁸⁴ K. Moskwa, *Cmentarzysko w Gorzycach...*, s. 175.
- ⁸⁵ J. Miśkiewicz, T. Węgrzynowicz, *Cmentarzyska z Kosina...*, s. 179—180.
- ⁸⁶ E. Pohorska, *Pysznica...*, s. 70; zob. ponadto dokumentację z badań złożoną w zbiorach Działu Archeologicznego Muzeum Okręgowego w Rzeszowie.
- ⁸⁷ Por. K. Moskwa, *Stan badań...*, s. 20; J. Miśkiewicz, T. Węgrzynowicz, *Cmentarzyska z Kosina...*, ryc. 4; M. Gedl, *Badania na cmentarzysku kultury łużyckiej w Bachórze-Chodorówce*, pow. Brzozów, *Sprawozdanie Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za rok 1965*, Rzeszów 1966, ryc. 1; K. Moskwa, *Cmentarzysko w Trzęsówce...*, ryc. 2—3; tenże, *Cmentarzysko w Mokrzeszowie...*, ryc. 1; E. Szarek-Waszkowska, *Cmentarzysko w Krzemienicy...*, ryc. 1.
- ⁸⁸ T. Malinowski, *Obrządek pogrzebowy ludności kultury łużyckiej w Polsce*, *Przegląd Archeologiczny*, Wrocław 1962, t. XIV, s. 54.
- ⁸⁹ K. Moskwa, *Kultura...*, s. 114.
- ⁹⁰ T. Malinowski, *Obrządek...*, s. 48—49.
- ⁹¹ K. Moskwa, *Kultura...*, s. 115.
- ⁹² Tamże, s. 119 (tabela).
- ⁹³ B. Bugajska, *Analiza...*, s. 1—213.
- ⁹⁴ J. Dąbrowski, *Z problematyki stosunków społecznych ludności kultury łużyckiej*, *Archeologia Polski*, Wrocław 1973, t. XVIII, z. 2, s. 341—343.
- ⁹⁵ K. Moskwa, *Kultura...*, s. 135—136.
- ⁹⁶ B. Bugajska, *Analiza antropologiczna i demograficzna cmentarzyska ciałopalnego na stanowisku 1 w Bachórze-Chodorówce*, pow. Brzozów, *Materiały i Sprawozdania Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego za lata 1970—1972*, Rzeszów 1975, s. 62—64.
- ⁹⁷ M. Cabalska, *Zagadnienie obrządku ciałopalnego*, *Wiadomości Archeologiczne*, Warszawa 1964, t. XXX, z. 1—2, s. 40.
- ⁹⁸ A. Malinowski, *Badania pochówków ciałopalnych z cmentarzyska ludności kultury łużyckiej w Dankowie*, pow. Kłobuck, *Materiały Archeologiczne*, Kraków 1966, t. VII, s. 131.
- ⁹⁹ K. Moskwa, *Kultura...*, s. 111.
- ¹⁰⁰ B. Bugajska, *Analiza z Bachórze-Chodorówki...*, s. 59, tab. 2.
- ¹⁰¹ T. Lewicki, *Obrządy pogrzebowe pogańskich Słowian w opisach podróżników i pisarzy arabskich głównie z IX—X w.*, *Archeologia*, Warszawa 1955, t. V, s. 122—152.